

Δρόμος

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Στρατιωτικές ασκήσεις-μαμούθ των ΗΠΑ στην Ευρώπη εν μέσω πανδημίας

ΣΕΛΙΔΑ 16

ΑΣΘΕΝΗΣ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΣΕΛΙΔΑ 20

ΔΙΕΘΝΗ

**Κορωνοϊός:
Το ιταλικό δίδαγμα**

ΣΕΛΙΔΑ 17

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

**Πόλεμος
στην αγορά πετρελαίου**

ΣΕΛΙΔΑ 21

ΙΣΤΟΡΙΑ

**Μαρτυρίες
από τη σφαγή του 1948
στη Μακρόνησο**

ΣΕΛΙΔΕΣ 22-23

β' μέρος

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΙΔΕΩΝ

ΠΡΩΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Η Κατερίνα

Άγραφα, αρχές 1948

Βιοματικό αφήγημα

της Κατίνας

Τέντα-Λατίφη

ΣΕΛΙΔΕΣ 30-31

Έκτακτες συνθήκες Καιρός να αλλάξουμε!

Η χώρα σε συναγερμό, αντιμέτωπη ταυτόχρονα με την πανδημία και την τουρκική επιθετικότητα • Επί τάπητος η ανάγκη για ενεργητική κοινωνία • Καθοριστική η σημασία της συλλογικής και προσωπικής ευθύνης

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3, 5, 8-11

Σκίτσο του Σταθή για τον Δρόμο

■ **Κείμενα:**
Νίκος Ταυρής

το θέμα της εβδομάδας

Η βουλιμία των ελίτ

Απ' ό,τι φαίνεται, μετά τις τελευταίες εξελίξεις με τον κορωνοϊό, δεν είναι οι κοινωνίες αμόρφωτες και απείθαρχες, όπως θέλουν οι ελίτ να μας πείσουν. Αμόρφωτες και απείθαρχες είναι οι ίδιες οι ελίτ που έπρεπε να έρθουν μπροστά σε δραματικά γεγονότα –τα οποία βέβαια έχουν και το ανάλογο πολιτικό κόστος για αυτές– για να «καταλάβουν» ότι πρέπει να δείξουν λίγη κοινωνική ευαισθησία απέναντι στην απειλή του ιού. Είναι η βουλιμία που έχουν για εξουσία και χρήμα που κάνει τις ελίτ να μην λογαριάζουν τις κοινωνίες και να εγκληματούν συστηματικά πάνω τους.

Έτσι θυσιάστηκε (και συνεχίζει να θυσιάζεται) ο ιταλικός λαός –ενώ παίρνουν σειρά και άλλες χώρες– για να αρχίσουν να λαμβάνονται μια σειρά από έκτακτα μέτρα που θα προσπαθήσουν να περιορίσουν την πανδημία και να μικρύνουν τον αριθμό των θυμάτων.

Βέβαια αυτή η βουλιμία είναι κατεξοχήν προνόμιο των δυτικών ελίτ. Οι κυβερνήσεις της γερασμένης και κυνικής Ευρώπης έδειξαν με τη στάση τους ότι πρώτα τους ενδιέφερε να σωθεί το χρήμα και μετά οι κοινωνίες. Ακόμα και διάφοροι θεσμοί όπως π.χ. στον αθλητισμό η UEFA και η Euroleague έδειξαν ξεκάθαρα ότι τους ενδιέφεραν περισσότερο οι χορηγοί απ' ό,τι οι άνθρωποι.

Σε αντίθεση με τη Δύση, υπάρχει και η Κίνα όπου σε κρίσιμες στιγμές μπορεί να περιορίσει τη βουλιμία των ελίτ της, να λειτουργήσει με βάση έναν κεντρικό σχεδιασμό και έτσι να είναι πιο αποτελεσματική κοινωνικά. Βέβαια υπάρχει και η Κούβα που, μέσα από τεράστιες δυσκολίες και εμπόλο, έχει δώσει ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της υγείας και στην ιατρική έρευνα.

Αυτή η βουλιμία των ελίτ σε συνδυασμό με τη διάλυση που έχει φέρει ο νεοφιλελευθερισμός στον τομέα της υγείας δημιουργεί εκρηκτικές καταστάσεις. Όμως, ακόμα και σ' αυτή την περίπτωση, είναι στο χέρι των κοινωνιών και των ανθρώπων να βγουν νικητές από την πανδημία.

Απέναντι στον κορωνοϊό

Καθεστώς πανδημίας κήρυξε ο ΠΟΥ – Έκτακτα μέτρα από την κυβέρνηση

Η απαξίωση του δημόσιου συστήματος υγείας δυσκολεύει την αντιμετώπιση του ιού

Την Πέμπτη 12/3, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) κήρυξε καθεστώς πανδημίας για το επίπεδο απειλής από τον COVID-19. Ο όρος «πανδημία» χρησιμοποιείται για μολυσματική ασθένεια η οποία εξαπλώνεται από άνθρωπο σε άνθρωπο ανάμεσα σε πολλές χώρες ταυτόχρονα δηλαδή έχουμε πλέον «αδιάκοπη παγκόσμια εξάπλωση». Ο ΠΟΥ τόνισε ότι προέβη στη συγκεκριμένη ενέργεια εξαιτίας της βαθιάς ανησυχίας του οργανισμού για τα υψηλά επίπεδα διεθνούς απραξίας μπροστά στον ιό και τις επιπτώσεις του, διευκρινίζοντας ότι η χρήση του όρου «πανδημία» δεν αυξάνει τον κίνδυνο που συνοδεύει τον ιό αυτόν καθ' αυτόν και πως δεν αλλάζουν οι προδιαγραφές για τον τρόπο αντιμετώπισης του προβλήματος από τις χώρες.

Η ελληνική κυβέρνηση βλέποντας την αύξηση των κρουσμάτων στη χώρα μας αλλά και την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στη γειτονική Ιταλία πήρε μια σειρά από απαραίτητα έκτακτα μέτρα για να περι-

ορίσει την εξάπλωση του ιού. Πρέπει να γίνει κατανοητό απ' όλους μας ότι η κατάσταση είναι σοβαρή και έτσι πρέπει να αντιμετωπιστεί με τη δέουσα σοβαρότητα. Είναι αναγκαίο όλοι μας να τηρούμε τις οδηγίες των ειδικών και τα αναγκαία μέτρα προφύλαξης. Δεν το κάνουμε μόνο για τον εαυτό μας αλλά και για τους συνανθρώπους μας και κυρίως για τις ευπαθείς ομάδες. Τα μέτρα προφύλαξης και τα έκτακτα μέτρα θα βοηθήσουν να «απλωθούν» τα νέα κρούσματα χρονικά. Το ζήτημα πλέον δεν είναι ο απόλυτος αριθμός των κρουσμάτων μέσα στο επόμενο διάστημα. Είναι ο ρυθμός αύξησης των νέων κρουσμάτων μέσα σ' ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ώστε να είναι σε θέση το δημόσιο σύστημα υγείας να τα διαχειριστεί και να τα περιθάλψει. Όταν το όριο αυτό ξεπεραστεί και αρρωστήσουν περισσότεροι από αυτούς που σε κάθε δεδομένη στιγμή μπορεί να τους δοθεί ιατρική φροντίδα, τότε είναι που θα δημιουργηθεί το μεγάλο πρόβλημα

στα δημόσια νοσοκομεία. Ο χρόνος που πρέπει να κερδηθεί είναι κρίσιμος τόσο για την εξάπλωση των κρουσμάτων όσο και για τους ειδικούς, για να βρουν μέτρα αντιμετώπισης και θεραπείας.

Σ' αυτό το σημείο όμως θα πρέπει να γίνει μια αναγκαία επισήμανση. Είναι γνωστό ότι ο τομέας της δημόσιας υγείας στην Ελλάδα είναι σε κακή κατάσταση και ότι λειτουργεί χάρη στις υπεράνθρωπες προσπάθειες του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού. Υπάρχουν διαχρονικές ευθύνες των τελευταίων ελληνικών κυβερνήσεων για αυτή την κατάσταση αλλά και της Ε.Ε. που επέβαλε τη διάλυση της δημόσιας υγείας τόσο στη χώρα μας όσο και πανευρωπαϊκά. Και σε κάτι τέτοιες στιγμές όπως αυτή της πανδημίας του κορωνοϊού φαίνεται πόσο χρειάζεται μια χώρα ένα ισχυρό δημόσιο σύστημα υγείας που να λειτουργεί κάτω από κεντρική διοίκηση και σχεδιασμό. Δεν είναι τυχαίο πως ένας από τους καθοριστικούς παράγοντες που συνέβαλλαν στη δραματική κατάσταση στην Ιταλία ήταν ότι η απαξίωση της δημόσιας υγείας συνοδεύτηκε με την αποκέντρωσή της προς τις περιφέρειες. Ο συντονισμός και η πληροφόρηση έλειψε και οι κεντρικές αποφάσεις ήρθαν όταν τα πράγματα είχαν φτάσει πια στο απροχώρητο.

Τα μέτρα προφύλαξης και τα έκτακτα μέτρα θα βοηθήσουν να συγκρατηθεί ο ρυθμός αύξησης των νέων κρουσμάτων μέσα σ' ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ώστε να είναι σε θέση το δημόσιο σύστημα υγείας να τα διαχειριστεί και να τα περιθάλψει

Μάχη της κοινωνίας

Πολλοί είναι αυτοί που αναρωτιούνται πώς θα είμαστε σαν κοινωνίες και άνθρωποι όταν η πανδημία περάσει. Αυτό είναι ένα ζήτημα το οποίο δεν έχει ακόμα «λυθεί». Είναι κάτι που ακόμα είναι ανοικτό και είναι στο χέρι του καθενός μας το προς τα πού θα πάει, αν θα γίνουμε καλύτεροι σαν άνθρωποι και σαν κοινωνίες ή χειρότεροι.

Είναι αναγκαίο να μην υποκύψουμε σε αντιλήψεις που θα χειροτερέψουν σίγουρα την κατάσταση. Ένα από αυτά είναι ο ατομικισμός. Να μην κλειστούμε στον εαυτό μας, να μην δούμε σαν εχθρό τον διπλανό μας, να μην ποδοπατηθούμε στα σούπερ μάρκετ για είδη πρώτη ανάγκης κ.ο.κ. Είναι βέβαιο ότι αν αρχίσουν να υπάρχουν τέτοιες συμπεριφορές σε μαζική κλίμακα θα έχουμε χάσει μια σοβαρή μάχη σαν κοινωνία.

Δεν πρέπει ο φόβος να μας κάνει να χάσουμε τις αξίες μας και να μεταβληθούμε σε μια θάλασσα ατομικωτήτων που ενδιαφέρονται μόνο για τον εαυτό τους. Θα γίνουμε πιο εύαλτοι σαν κοινωνικό σύνολο, πιο εύκολα διαχειρίσιμοι και χειραγωγήσιμοι γενικώς αλλά και πιο ειδικά από τις νέες μορφές εξουσίας και ελέγχου που θα προκύψουν μέσα στην περίοδο αντιμετώπισης του ιού. Πρέπει να

απομονώσουμε την ηλιθιότητα, την ανευθυνότητα και τον κρετινισμό. Την ηλιθιότητα και την ανευθυνότητα διαφόρων θεσμών και ανθρώπων που νομίζουν ότι ξέρουν καλύτερα και από τον ΕΟΔΥ για το πώς μεταδίδεται ο ιός αλλά και το πώς θεραπεύεται. Και τον κρετινισμό διαφόρων που μπορεί να επιχαίρουν ή να απογοιτεύονται με κρούσματα και θύματα ανάλογα με το αν επιβεβαιώνεται ή όχι η αποψούλα τους.

Πρέπει να καταλάβουμε ότι έχουμε μια μεγάλη κοινωνική μάχη μπροστά μας.

Όλοι μας, ο καθένας ξεχωριστά, αλλά και σαν κοινωνία και σαν λαός. Δεν πρέπει να υποκύψουμε στην αντίληψη ότι επειδή δεν υπάρχει ακόμα το εμβόλιο ή το φάρμακο δεν μπορεί να γίνει τίποτα. Μπορούμε με την προσωπική αλλά και συλλογική μας στάση να βοηθήσουμε να ανακοπεί ο ρυθμός μετάδοσης του ιού, να προστατεύσουμε τις ευπαθείς ομάδες, να βοηθήσουμε συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη, να στηρίξουμε το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό κ.ο.κ. Να φανούμε σοβαροί, ψύχραιμοι, υπεύθυνοι, συλλογικοί και αλληλέγγυοι. Έτσι θα νικήσουμε τη μάχη αλλά θα γίνουμε και καλύτεροι.

Ορισμένες προτάσεις

- ✓ Να στηρίξουμε, ηθικά και ψυχολογικά, τους γιατρούς και τους νοσηλευτές στον μεγάλο αγώνα που δίνουν.
- ✓ Να αποφύγουμε τις μεγάλες συνάξεις και να τηρούμε σχολαστικά τους κανόνες υγιεινής. Αν έχουμε συμπτώματα (βήχα, πυρετό, δύσπνοια), να μείνουμε ψύχραιμοι, να αυτοπεριοριστούμε στο σπίτι μας και να επικοινωνήσουμε με τον γιατρό μας ή με τον ΕΟΔΥ (1135).
- ✓ Αν νιώθουμε στρες, στεναχώρια, φόβο ή θυμό, κάτι που είναι φυσιολογικό κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας, να μιλήσουμε με ανθρώπους που εμπιστευόμαστε, φίλους και συγγενείς.
- ✓ Να προσπαθήσουμε να αξιοποιήσουμε δημιουργικά τον χρόνο μας. Να δούμε μια καλή ταινία, να διαβάσουμε ένα καλό βιβλίο, να κάνουμε πράγματα στο σπίτι μας που δεν είχαμε τον χρόνο ως τώρα λόγω της καθημερινότητας.
- ✓ Να μην έρθουμε σε επαφή με ευπαθείς ομάδες, να κρατήσουμε απόσταση από τους ηλικιωμένους της οικογένειάς μας, της πολυκατοικίας

μας, της γειτονιάς μας. Αν είμαστε υγιείς μπορούμε να επικοινωνήσουμε μαζί τους και να τους ρωτήσουμε αν χρειάζονται κάτι, να τους το αγοράσουμε και το αφήσουμε στην είσοδο του σπιτιού τους.

- ✓ Αν είμαστε εκπαιδευτικοί ή κάνουμε κάποια άλλη δουλειά που έχει σταματήσει λόγω των έκτακτων μέτρων μπορούμε να βοηθήσουμε φίλους και συγγενείς με τα παιδιά τους, να στηρίξουμε δικούς μας ανθρώπους που δουλεύουν στα νοσοκομεία, να σκεφτούμε πώς μπορούμε να φανούμε χρήσιμοι κοινωνικά τώρα που έχουμε ελεύθερο χρόνο.

Σίγουρα θα μπορούσαν να προταθούν πολλά ακόμα που δεν χωράνε στις σελίδες του *Δρόμου* ή δεν τα έχουμε σκεφτεί. Το βασικό όμως είναι η αντίληψή μας. Να μην κυριαρχήσει ο φόβος και ο ατομικισμός αλλά η δοτικότητα, το συλλογικό πνεύμα, η σοβαρότητα, η υπευθυνότητα, η αλληλεγγύη κόντρα στο πνεύμα των καιρών, των ελφ, και των μηχανισμών εξουσίας.

editorial

Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης απαιτεί ενεργητική κοινωνία

Δεν χωρά αμφιβολία ότι έχουμε εισέλθει σε μια ειδική κατάσταση, σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης. Η κατάσταση στην Ελλάδα, διαφέρει από εκείνη σε άλλες χώρες που πλήττονται από τον κορωνοϊό κατά τούτο: Πέρα από τα μέτρα που πρέπει να παρθούν για την αντιμετώπιση της πανδημίας, είναι ανοικτό το μέτωπο με τις απειλές της Τουρκίας, με την πίεση που ασκεί η Άγκυρα χρησιμοποιώντας ως πρόσχημα το προσφυγικό στον Έβρο και τις συνεχείς στρατιωτικές της προκλήσεις.

Ο διπλός χαρακτήρας της έκτακτης κατάστασης, δημιουργεί μια πιο περίπλοκη κατάσταση προς αντιμετώπιση. Απαιτεί ένα ιδιαίτερο φρόνημα που θα ξεκινά από την κατανόηση της σημασίας και των δύο αυτών μετώπων.

Στις συνθήκες αυτές, βασικό και καίριο ζήτημα είναι τι κοινωνία και τι χώρα θα προκύψει μέσα από την αντιμετώπιση των δύο μετώπων. Η συνήθης σκέψη ότι σε λίγο θα τελειώσει η πανδημία, δεν μας απαλλάσσει από το πόσο θα μας δοκιμάσει, ενώ δεν έχουμε και επαρκή στοιχεία για το πόσο θα διαρκέσει. Όσο για το άλλο μέτωπο, είναι ήδη ανοικτό και όλα δείχνουν ότι θα κρατήσει για καιρό, με ένταση των προκλήσεων και μονιμοποίηση των πιέσεων.

Η χώρα μπαίνει σε ένα νέο στάδιο, μια νέα φάση που την πλησιάζει σε καταστάσεις σαν της Συρίας σε μεγάλο βαθμό. Υπερβολή; Στον Έβρο δημιουργούνται διεθνείς ζώνες όπου θα περιπολούν διάφορα στρατεύματα και ειδικές δυνάμεις, ενώ τα σύνορα θα χάσουν την σημασία που μέχρι χτες είχαν. Διάφοροι πληθυσμοί, πρόσφυγες και μετανάστες, θα απαιτείται να εγκατασταθούν εκεί ζητώντας «διεθνή προστασία» με όσα αυτή σημαίνει.

Την ίδια στιγμή, η κοινωνία οφείλει να μπει σε μια μορφή καραντίνας για να εμποδίσει την εξάπλωση του κορωνοϊού. Η καθημερινότητα αλλάζει δραματικά, η οικονομία πλήττεται, οι εργασιακές σχέσεις θα αλλάξουν κι αυτές. Θα φανεί δυστυχώς δραματικά πόσο τραγική ήταν η υποβάθμιση του δημόσιου τομέα της Υγείας και των περικοπών που έγιναν όλα αυτά τα χρόνια.

Οι ιθύνοντες κάνουν λόγο για «ατομική ευθύνη» και εννοούν φυσικά να ακολουθούν οι πολίτες όσα προστάζουν αυτοί. Παθητικοποίηση, φόβος, παράλυση, κάνω ό,τι μου κατέβει, μετατρέπομαι σε «ειδικό», διαδίδω μαντζούνια κ.λπ.

Η προσωπική ευθύνη –σε αντίθεση με την «ατομική» ως κλεισιμο στο ατομικό σύμπαν με κάθε τρόπο– και το συλλογικό φρόνημα είναι δύο απαραίτητα στοιχεία μιας κοινωνίας που παρόλα τα μέτρα της έκτακτης κατάστασης δεν παύει να είναι ενεργητική: Δείχνει στη μεγάλη πλειονότητά της αυτοπειθαρχία, ζητά γνώση και υπεύθυνη ενημέρωση, στέκεται αλληλέγγυα με όσους μάχονται στην πρώτη γραμμή. Ενεργοποιείται το τμήμα εκείνο που μπορεί για να βοηθήσει τους πλέον αδύναμους και ευάλωτους. Συζητά και επικοινωνεί με όλα τα μέσα που υπάρχουν, βρίσκει τρόπους να μην διαρραγεί η συλλογικότητα, η συζήτηση, η συλλογική απόφαση για διάφορα ζητήματα. Διαβάζει, μορφώνεται, ενημερώνεται, κρίνει, δεν δίνει εν λευκώ ανάθεση σε κανέναν, και μάλιστα σε κρίσιμα θέματα υγείας, ανθρώπινης ζωής, ασφάλειας της χώρας και της κοινωνίας.

Η ενεργητική κοινωνία με τις μορφές που θα εφεύρει, εν μέσω κατάστασης έκτακτης ανάγκης είναι καθοριστικός παράγοντας για το τι κοινωνία και με τι καθημερινότητα θα υπάρχει μετά κι από αυτή την κρίση. Ειδικά για την περίπτωση του κορωνοϊού, ας βγουν και κάποια συμπεράσματα για τα 30 χρόνια νεοφιλελεύθερης επέλασης ενάντια στην κοινωνία, στη δημόσια Υγεία και Παιδεία.

Αν είναι διττός ο χαρακτήρας της ειδικής κατάστασης στη χώρα μας, πρέπει να ανταποκριθούμε και στα δύο σκέλη της χωρίς να ξεχνάμε κάποιο από τα δύο. Κοινωνία και χώρα όρθιες!

**Αναστολή
της λειτουργίας
του Κτιρίου 11δ**

Το Κτίριο 11δ θα αναστείλει τη λειτουργία του μέχρι τις 31 Μαρτίου στο πλαίσιο των προληπτικών μέτρων για τον περιορισμό της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Ως εκ τούτου όλες οι προγραμματισμένες δραστηριότητες για αυτό το διάστημα (συναυλίες, stand up comedy, σεμινάρια, συζητήσεις κ.ο.κ.) αναβάλλονται.

**Αναβολή
των σεμιναρίων
του Δρόμου**

Τα σεμινάρια του *Δρόμου* που ήταν προγραμματισμένα για την Κυριακή 15/3 (διεθνή κινήματα) και για τις Τετάρτες 18/3, 25/3 και 8/4 (Επανάσταση 1821) αναβάλλονται στο πλαίσιο των προληπτικών μέτρων για τον περιορισμό της εξάπλωσης του κορωνοϊού.

**Ενισχύστε
τον Δρόμο**

Στην παρακάτω διεύθυνση στο paypal:
Paypal: [paypal.me/Dromos](https://www.paypal.me/Dromos)

Με κατάθεση στην Τράπεζα Πειραιώς:
Τράπεζα Πειραιώς: 5029046675386
(IBAN: GR5101720290005029046675386, BIC: PIRBGRAA)
Δικαιούχος: Ενότητα Μη Κερδοσκοπική Εταιρία

Με κατάθεση στην Εθνική Τράπεζα:
Εθνική Τράπεζα: 163/944259-67
(IBAN: GR5001101630000016394425967, BIC: ETHNGRAA)
Δικαιούχος: Τούντα Ζωή Γεωργίου, Σωτηρίου Ελένη Δημητρίου
Με κατάθεση στην Alpha Bank:
Alpha Bank: 1400 0210 1109 756
(IBAN: GR05014014001400020101109756)
Δικαιούχοι: Τούντα Ζωή Γεωργίου, Δερμενάκης Παύλος Στυλιανού

**Γίνε ηλεκτρονικός
συνδρομητής
του Δρόμου**

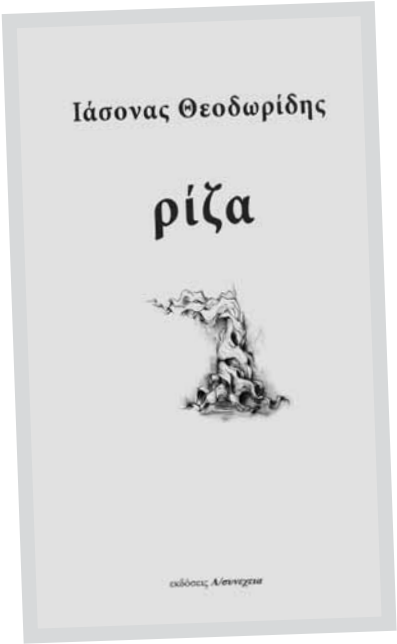
Οι φίλοι και οι αναγνώστες του *Δρόμου*, μπορούν να έχουν πρόσβαση στις σελίδες κάθε νέου φύλλου από τον υπολογιστή τους κάθε Σάββατο πρωί. Με την επιλογή μεταξύ εξάμηνος και ετήσιας συνδρομής, κόστους μόνο 30 και 50 ευρώ αντίστοιχα. Οι ηλεκτρονικοί συνδρομητές της εφημερίδας θα μπορούν να διαβάσουν την εφημερίδα, καθώς και να την «κατεβάσουν», ολόκληρη ή ανά σελίδα, σε μορφή PDF.

Μπορείτε να εγγραφείτε στην υπηρεσία συμπληρώνοντας τα απαραίτητα στοιχεία στο link: **www.e-dromos.gr/register/** και μόλις επιβεβαιωθεί η πληρωμή σας θα αρχίσετε να είσαστε ηλεκτρονικός συνδρομητής του *Δρόμου*.

Για οποιαδήποτε βοήθεια και ερωτήσεις σχετικά με τις συνδρομές μπορείτε να απευθυνθείτε στο syndromites@edromos.gr και στα τηλέφωνα της εφημερίδας (210-3468282 και 210-3837191).

ρίζα

Ιάσωνας Θεοδωρίδης

*Πάρε τα φύλλα
της κουφοξυλιάς, το ρόδι
των αρμάτων,
και κάνε τη ζωή σου αξιότερη
Είναι μεγάλο ανάθεμα
η μικρή ζωή*

ISBN: 978-960-6625-40-4
τιμή: 9 ευρώ

**Ρεθύμνου 11,
Πεδίο του Άρεως, 10682
210-3845870
e-mail: info@asynechia.gr**

εκδόσεις
Α/συνεχεια

της Αριστεράς
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ρεθύμνου 11, 106 82 Αθήνα
Τηλ.: 210 3468282
Φαξ: 210 3468282
E-mail: info@edromos.gr
www.edromos.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΕΝΟΤΗΤΑ αστική μη
κερδοσκοπική εταιρία

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ρούντι Ρινάλντι

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Τάσος Βαρούνης, Παύλος Δερμενάκης, Κώστας Δημητριάδης, Στέλιος Ελληνιάδης, Σταμάτης Μαυροειδής, Ρούλα Μουτσέλου, Βασίλης Ξυδιάς, Σπύρος Παναγιώτου, Πώργος Παπαϊωάννου, Μιχάλης Σιάχος, Νίκος Ταυρής, Ερρίκος Φινάλης

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Κώστας Ανδριανόπουλος, Αντώνης Ανδρουλιδάκης,

Λουκάς Αξελός, Απόστολος Αποστολόπουλος, Κώστας Βενιζέλος, Νίκος Γεωργιάδης, Πάννα Γιαννιολοπούλου, Κώστας Γκιώνης, Πώργος Θεοδωρόπουλος, Ιφιγένεια Καλαντζή, Πώργος Α. Λεονταρίτης, Κώστας Λιβιεράτος, Κώστας Μελάς, Δημήτρης Μόνος, Μανόλης Μούστος, Ευτύχης Μπιστάκης, Μύρωνας Ξυδάκης, Δημήτρης Ουλής, Πώργος Πατέλης, Χρήστος Πραμαντιώτης, Γιάννης Ραχιώτης, Τριαντάφυλλος

Σερμέτης, Λόλα Σκαλτσά, Νίκος Σταθόπουλος, Στάθης Σταυρόπουλος, Κώστας Στοφόρος, Βάννα Σφακιανάκη, Γιάννης Σχίζας, Πώργος Τσαφέρης, Δημήτρης Α. Τραυλός-Τζανετάτος

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Κατού Αρκονάδα (Βολιβία), Σάλεμ Μπεν Παχία (Τυνησία), Χάλεντ Μπαράκτ (Παλαιστίνη), Τζέιμς Πέτρας (ΗΠΑ), Ντέμπορα Σαντάντα (Πουέρτο Ρίκο), Χοσέ Μαρία Σισόν

(Φιλιππίνες), Ρικάρντο Φιέρο (Αργεντινή), Κάρλο Φορμέντι (Ιταλία)

ΣΚΙΤΣΑ:
Στάθης Σταυρόπουλος, Carlos Latuff (Βραζιλία), Vasco Gargalo (Πορτογαλία)

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:
Δημήτρης Αρβανίτης

ΥΠΕΥΘ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:
Νίκος Μάλλιαρης
Τηλ.: 6945804299
E-mail: malliaris@edromos.gr

Τάνια Μήτσιου
Τηλ.: 6976864058

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Newspresshold
Γ. Τασσιόπουλος – Κ. Μπάρλας Ο.Ε.
Τηλ. 210 6620788-734

01 **ΠΟΛΙΤΙΚΗ****Κορωνοϊός, παγκοσμιοποίηση και γεωπολιτική**■ **ΤΟΥ Ρούντι Πινάλντι**

Η Ελλάδα ως χώρα με ειδική καθεστωτική υπόσταση από το 2010, γνώρισε στο πετσί της τα «κύματα» της παγκοσμιοποίησης και της γεωπολιτικής. Η ευρωπαϊκή μορφή της παγκοσμιοποίησης (Ε.Ε.) πειραματίστηκε με τα μνημόνια, αποδεκατίζοντας κρίσιμους τομείς της οικονομίας και κέντρων ελέγχου. Μετά-τόπισε οικονομικά εργαλεία που ήταν στα χέρια του κράτους σε υπερεθνικά όργανα και υποθήκευσε τον πλούτο της χώρας. Η Ελλάδα, ως μια μικρή χώρα και σε ειδική κρίση, βρέθηκε να είναι μέσα στο πιο θερμό επίκεντρο της γεωπολιτικής ανακατανομής ισχύος και πολέμων, στον χώρο της ΝΑ Μεσογείου και των Βαλκανίων. Ένωσε και νιώθει έντονη την απειλή του τουρκικού επεκτατισμού, ενώ τώρα γίνεται προσπάθεια να καταλυθούν τα χερσαία σύνορά της στον Έβρο με πρόσχημα το προσφυγικό. Τέλος, η Ελλάδα, ως χώρα πέρασμα, γνωρίζει και αυτή την πανδημία του κορωνοϊού και παίρνει σήμερα μέτρα για την αντιμετώπισή της.

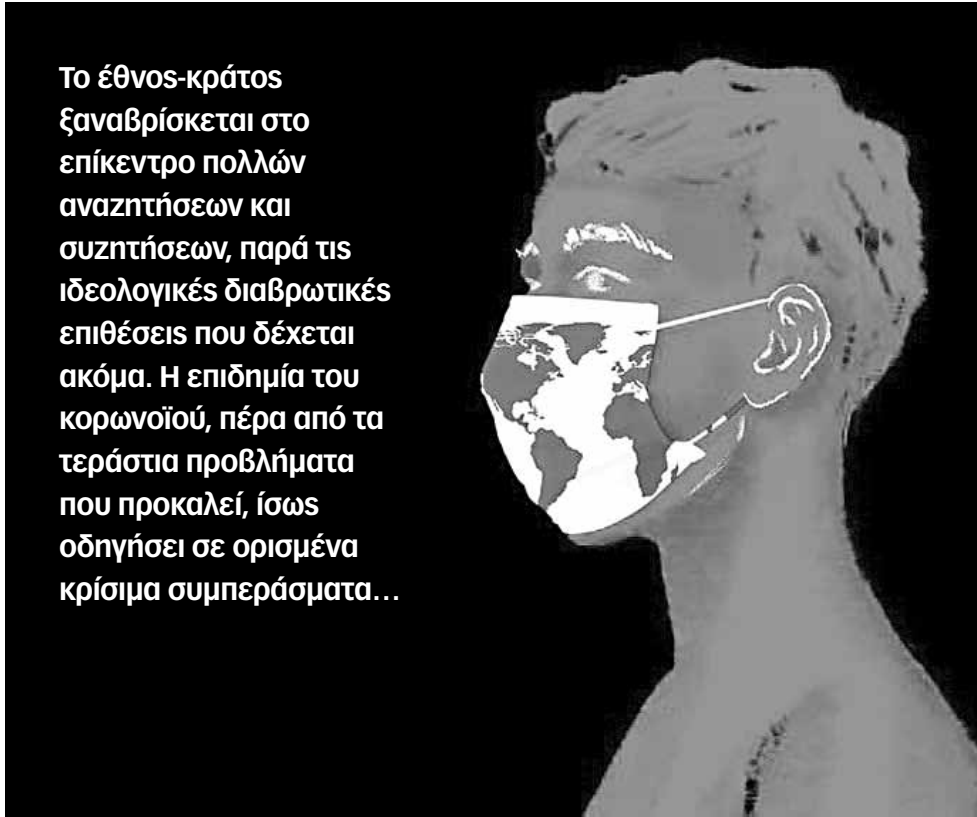
Η ταυτόχρονη αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών, δίνει στην Ελλάδα μια μορφή «πρωτοπορίας» στην ΝΑ Ευρώπη, «πειραματόζωου», «χώρας πρώτης γραμμής» όχι με την έννοια κάποιας ειδικής εύνοιας αλλά ως χώρας πολλαπλά εκτεθειμένης σε κινδύνους –αλλά και σε απόπειρες ακρωτηριασμού– μεγάλης εμβέλειας.

Η Ελλάδα διακινδυνεύει με όλα αυτά την υπόστασή της ως κρατική οντότητα με κυριαρχία και λόγο ύπαρξης. Δεν συμβαίνει το ίδιο με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αυτές αντιμετωπίζουν σήμερα τον κορωνοϊό, και σε έναν βαθμό τις πιέσεις από το προσφυγικό, αλλά αυτές εκ του μακρόθεν. Η «διεθνοποίηση» του Έβρου λειτουργεί διαβρωτικά για την κυριαρχία της χώρας. Το τουίτ του Κ. Μητσοτάκη τα λέει όλα: *«Αυτές τις ώρες φτάνει στην Ελλάδα η αυστριακή συνδρομή για το Μεταναστευτικό. Και από σήμερα θα κυματίζει στον Έβρο η ελληνική σημαία αλλά και η αυστριακή, η κυπριακή και σε λίγο σημαίες πολλών άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε. Ο Έβρος και το Αιγαίο αποτελούν την «ασπίδα» της Ευρώπης».* Σε λίγο θα δούμε πολλές σημαίες στην περιοχή...

Όμως ο κόσμος έχει αλλάξει

Η παγκοσμιοποίηση, ως κυρίαρχη και μοναδική επιλογή των πιο επιθετικών τμημάτων της χρηματιστικής ολιγαρχίας, αφού κυριάρχησε και αποδιοργάνωσε σε μεγάλο βαθμό τον πλανήτη, δεν μπόρεσε να ξεπεράσει τη δομική κρίση του γερασμένου καπιταλισμού. Άρχισαν έτσι να εμφανίζονται ρήγματα και αμφισβητήσεις

Το έθνος-κράτος ξαναβρίσκεται στο επίκεντρο πολλών αναζητήσεων και συζητήσεων, παρά τις ιδεολογικές διαβρωτικές επιθέσεις που δέχεται ακόμα. Η επιδημία του κορωνοϊού, πέρα από τα τεράστια προβλήματα που προκαλεί, ίσως οδηγήσει σε ορισμένα κρίσιμα συμπεράσματα...

για τον τρόπο που θα συνεχιστεί η παρτίδα. Δύο μεγάλα γεγονότα υποδεικνύουν πως η παγκοσμιοποίηση έπιασε «ταβάνι» και εμφανίζει μεγάλες ρωγμές. Μέσα στο πλαίσιο της, δυνάμωσαν άλλα κέντρα, και μάλιστα τόσο ώστε να απαιτούν άλλες διεθνείς διευθετήσεις (Κίνα, Ρωσία, Ινδία, αλλά και Τουρκία κ.λπ.). Αυτό από τη μια. Από την άλλη, οι διαδικασίες «ενδόρρηξης» μέσα στην καρδιά του συστήματος (με ΗΠΑ και Μ. Βρετανία στην πρώτη γραμμή) δημιούργησαν κι αυτές ένα ρήγμα που επιβάλλει αναπροσανατολισμούς.

Με αυτά και με αυτά, εισήλθαμε στην εποχή και περιοχή της γεωπολιτικής, της αναδιανομής ισχύος με όλα τα μέσα. Με κορυφή του παγόβουνου, επεμβάσεις και τους πολέμους, ιδιαίτερα αυτόν της Συρίας, όπου εμπλέκονται πολλοί στρατοί και αλλάζουν συμμαχίες συχνά πυκνά. Τα σύνορα αντί να ανοίγουν, όπως προστάζει η παγκοσμιοποίηση, κλείνουν. Μορφές προστατευτισμού και οικονομικού πολέμου θέτουν άλλες προδιαγραφές από την «πλήρη ελευθερία» του νεοφιλελεύθερου δόγματος. Αλλάζουν οι χάρτες και αμφισβητούνται στάτους κβο παλιότερων εποχών. Οξύνονται οι αντιθέσεις και ο καθένας μεριμνά μόνο για τον εαυτό του, παρά τις περί του αντιθέτου ρητορικές. Η αρραγής και μη αμφισβητούμενη «Διεθνής Κοινότητα» της δεκαετίας του '90 και των αρχών του 21ου αιώνα, δεν υπάρχει πλέον. Η αμερικάνικη αποδρομή σηματοδεύει τη «δύση της Δύσης» και αυτό το γνωρίζουν πολλοί.

Όλες οι εξελίξεις που προαναφέρθηκαν οδηγούν στο να αλλάξει το διεθνές σκηνικό και

να φθάσουμε σε μια κατάσταση πολιτικής Μεγάλων Δυνάμεων σε διάφορα σημεία, οι οποίες απλώς γράφουν στα παλιά τους υποδήματα τον ΟΗΕ, το διεθνές δίκαιο, το δίκαιο της θάλασσας, τις μέχρι τώρα διακρατικές σχέσεις όπως διαμορφώθηκαν μέσα από την παγκοσμιοποίηση. Ένα άλλο ντεκόρ ή κάτι πιο σημαντικό;

Το... ξεπερασμένο έθνος-κράτος

Το πέρασμα από την παγκοσμιοποίηση στη γεωπολιτική, υπήρξε έναυσμα για την επιστροφή της πολιτικής με μαζικούς όρους (η οποία ασκείται κυρίως εντός μιας κρατικής οντότητας). Έτσι, οι δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης στοχοποίησαν τον «εθνολαϊκισμό» ως πρώτο κίνδυνο μιας «εθνικής αναδίπλωσης» που έβαζε σε αμφισβήτηση όλα τα δυνατά σημεία της παγκοσμιοποίησης. Αυτή η τάση δεν μπορεί να ανακοπεί και έτσι το έθνος κράτος ξαναβρίσκεται στο επίκεντρο πολλών αναζητήσεων και συζητήσεων, παρά τις ιδεολογικές διαβρωτικές επιθέσεις που δέχεται ακόμα. Η επιδημία του κορωνοϊού, πέρα από τα τεράστια προβλήματα που προκαλεί, ίσως οδηγήσει σε ορισμένα κρίσιμα συμπεράσματα.

Πρώτο, η μάχη δίνεται σε επίπεδο κρατικό, με τις δυνατότητες και όσα μέσα διαθέτει κάθε κράτος. Ενώ είναι μια πανδημία και θα έπρεπε να υπάρχει διεθνής συντονισμός, κάθε δύναμη απασχολείται με το πώς θα αντιμετωπίσει το πρόβλημα ουσιαστικά μόνη της. Τόση παγκοσμιοποίηση, τόση ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και τόση έλλειψη κάθε διεθνούς πρόληψης ή δράσης ενάντια

σε μια πανδημία...

Δεύτερο, ο κορωνοϊός, χωρίς να είναι αιτία της δομικής κρίσης που πλήττει το καπιταλιστικό σύστημα, θα την επιτείνει αρκετά και πολύτροπα.

Τρίτο, ο κορωνοϊός ήδη διακόπτει σχέσεις και επαφές πιο διεθνικές, εντείνοντας τα ρήγματα στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης. Οι ΗΠΑ διακόπτουν τις επαφές με την Ευρώπη (αλλά στέλνουν 30.000 μάχιμους για ασκήσεις στο έδαφός της εν μέσω επιδημίας). Κλείνουν τα σύνορα ανάμεσα σε ευρωπαϊκές χώρες. Η Γερμανία (πάλι) αρνείται κάθε βοήθεια προς την Ιταλία ή άλλες χώρες. Η Ε.Ε. ίσως βγάλει κάποιο ψήφισμα...

Τέταρτο, θα φανεί καθαρά πως όλοι οι ιθύνοντες του δυτικού κόσμου λειτούργησαν για να κατεδαφίσουν τη δημόσια Υγεία, να διαλύσουν τα ασφαλιστικά ταμεία, να μεταφέρουν όλο το βάρος στους εργαζόμενους, να στηρίξουν φαρμακοβιομηχανίες και ιδιωτικές επιχειρήσεις Υγείας.

Πέμπτο, από την πληττόμενη Ιταλία έρχεται το μήνυμα: Η ιδιωτικοποίηση της Υγείας και η περιφερειοποίηση, δηλαδή η ανάθεση του τομέα της Υγείας από το κράτος στις περιφέρειες, δημιούργησε την τεράστια κρίση που βιώνει η χώρα με τον κορωνοϊό.

Έκτο, αντίθετα η Κούβα με τις προωθημένες έρευνες στο τομέα της Υγείας, και η Κίνα που σήκωσε το κύριο βάρος και μάλλον με επιτυχία, είχαν μια κεντρική διοίκηση που είχε την ευχέρεια να πάρει αποφάσεις και να κινητοποιήσει πόρους και ανθρώπους για την αντιμετώπιση της επιδημίας. Σήμερα, αυτές φαίνεται να είναι οι μόνες χώρες στον κόσμο που είναι σε θέση να παράσχουν βοήθεια σε άλλες χώρες στον τομέα αυτό.

Ακόμα και από τον κορωνοϊό αναδεικνύεται η ανάγκη ενός ενεργητικού Δημόσιου και ενός ισχυρού συστήματος δημόσιας υγείας. Αυτή θα είναι και η κύρια βάση για την οποιαδήποτε διεθνή συνεργασία για την καταπολέμηση επιδημιών και καταστροφών που φαίνεται ότι θα πληθύνουν (κι όχι για φυσικούς λόγους).

Συμπέρασμα

Η επιβίωση της χώρας ως κρατικής οντότητας και ως κοινωνίας, είναι πρωταρχικό καθήκον και, με μια έννοια, προσφορά του λαού μας στους λαούς όλου του κόσμου! Αυτό είναι το ζήτημα των ζητημάτων. Η ελληνική κοινωνία έδειξε ότι έχει αντισώματα. Στα μνημόνια, στα συλλαλητήρια, στα νησιά, στα σύνορα στον Έβρο. Πρέπει να το αποδείξει και τώρα που πολλά προβλήματα και ποικιλώνυμες προκλήσεις σκάνε μαζί...

01 **πολιτική****Με όχημα
την ποίηση**Ανθολόγος: **Λουκάς Αξελός****ΦΡΕΝΤΕΡΙΚ ΜΙΣΤΡΑΛ (1830-1914)****Ο Ελληνικός Ύμνος
του Μιστράλ**

1

Με την αυγή και η θάλασσα μενεξεδένια
λάμπει, και με το φως τα πάντα ξανανιώνουν.
Να η άνοιξη γυρίζει, να το χελιδόνι
στον Παρθενώνα ξαναχτίζει τη φωλιά του!
Πανίερη Αθηνά, τίναξε το πουλί σου
στ' αμπέλια μας απάνου τα σαρακωμένα.
Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα,
θεία είν' η δάφνη! Μια φορά κανείς πεθαίνει.

2

Αγάλια αγάλια αποχρυσώνεται το κύμα,
να η άνοιξη γυρίζει, μα στα κορφοβούνια
του Προμηθέα τα σπλάχνα σκίζοντας ένα όρνιο
μεγάλο, ασάλευτο ξανοίγεται μακριάθε•
για να διώξης το μαύρο γύπα που σε τρώει,
αρμάτωσέ μας, νέε νησιώτη, το καράβι.
Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα,
θεία είν' η δάφνη! Μια φορά κανείς πεθαίνει.

4

Κ' έλα, ετοιμάστε τα λευκά φορεμάτ' σας,
αρραβωνιαστικές, για να στεφανωθήτε
στο γυρισμό τους ακριβούς σας• μεσ' στο λόγγο
γι' αυτούς που σας γλυτώσανε κόφτε τη δάφνη.
Αγνάντια στη σκυφτή και ντροπισμένη Ευρώπη,
ας πιούμε ξέχειλη τη δόξα, παλληκάρια.
Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα,
θεία είν' η δάφνη! Μια φορά κανείς πεθαίνει.

6

Το Μαραθώνιο πεζόδρομο ακολουθώντας
κι αν πέσουμε, το χρέος μας έχουμε κάμει!
Και με το αίμα του προγόνου μας Λεωνίδα
το αίμα μας, θριάμβων αίμα, ταιριασμένο,
θα πορφυρώση τον καρπό τον κοραλλένιο
και το σταφύλι το κρεμάμενο στο κλήμα.
Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα,
θεία είν' η δάφνη! Μια φορά κανείς πεθαίνει.

7

Της ιστορίας μας φέγγουν τρεις χιλιάδες χρόνια.
Ορθοί! Και πρόβαλε από τώρα το παλάτι
στον τόπο εκεί που λύθηκαν τα κακά μάγια,
κι ο Φοίνικας ξαναγεννιέται από τη στάχτη.
Στις αμμουδιές της Μέκκας διώξε το, ήλιε,
το μισοφέγγαρο μακριά απ' τον ουρανό μας...
Αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα,
θεία είν' η δάφνη! Μια φορά κανείς πεθαίνει.

Μετάφραση: Κωστής Παλαμάς

Δεν έχει πλοίο για σε, δεν έχει οδό

Από το καθαφικό ποίημα «η πόλις», αφιερωμένο στον Ερντογάν

■ **ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο Ερντογάν δεν έχει σχέση με την ποίηση αλλά, στην περίπτωση, του ταιριάζει ο Καβάφης, ποιητής που αντλεί έμπνευση από την Ιστορία. Ο Ερντογάν τρέχει από δω κι από κει, πότε στον Πούτιν πότε στη Μέρκελ, από πόλη σε πόλη αλλά, χωρίς να του κλείνουν την πόρτα, τον αφήνουν στο κατώφλι.

Ένα είναι το κλειδί για να κρίνουμε τις κινήσεις του Ερντογάν πριν και αφού έμπλεξε με το Συριακό: Όλοι θέλουν να τα έχουν καλά με την Τουρκία. Αλλά κανείς δεν θέλει την Τουρκία πιο μεγάλη και πιο ισχυρή από ό,τι ήδη είναι. Η Τουρκία είναι καλή ενόσω στηρίζει τους τζιχαντιστές και απαλλάσσει τους Αμερικανούς και άλλους Δυτικούς από τη βρώμικη δουλειά, από την κατηγορία ότι συνεργάζονται με τρομοκράτες. Η Τουρκία είναι καλή όσο καθαρίζει για λογαριασμό τους. Η Τουρκία είναι ακόμα καλύτερη όταν μαλώνει με τον Πούτιν, ρίχνει τα ρώσικα αεροπλάνα, απειλεί με πόλεμο (!) τη Ρωσία, θυμίζοντας, θα λέγαμε, το γνωστό ανέκδοτο με τον λαγό και την τίγρη. Ο Πούτιν, με ένα αδυσώπητο χιούμορ έβαλε, στην κοινή τους συνέντευξη, τον Ερντογάν δίπλα στην προτομή της αυτοκράτειρας Αικατερίνης Β' που συνέτριψε τους Οθωμανούς. Ο Ερντογάν κατάλαβε απολύτως την προσβολή γιατί έκανε το ίδιο στον Γ. Παπανδρέου όταν τον έβαλε να δώσει συνέντευξη με φόντο τον Κεμάλ. Ο Πούτιν δεν θα τα χαλάσει με τον Ερντογάν για χίλιους δυο λόγους, οικονομικούς και γεωπολιτικούς. Αλλά θα τον σέρνει, εν είδη κατοικίδιου, ζωηρού έως άτακτου, χωρίς τρόπους αλλά αν πάρει θάρρος και γαβγίζει τον αφέντη τρώει δυο καρπαζιές και φρονιμεύει. Επειδή δεν θα τον συμφέρει (τον σκύλο) να γυρίσει στο παλιό αφεντικό, τις ΗΠΑ. Επειδή θυμάται (ο σκύλος) ότι το παλιό αφεντικό πήγε να τον θανατώσει, με το πραξικόπημα του 2016, και μόλις που τη γλίτωσε. Μετά τρέχει να δει τη Μέρκελ, τον Μακρόν και κάθε Ευρωπαίο που σκάει μύτη στην TV παριστάνοντας τον σπουδαίο. Η Ε.Ε. θα τον μαλώσει, θα τον χαρτζιλικώσει και τέρμα. Ο Ερντογάν δεν είναι απόβλητος, η Διεύθυνση του Παρθεναγωγίου των Βρυξελλών (και Βερολίνου) τον έχει απλώς στη γωνία για τιμωρία, προσωρινά. Ο Ερντογάν θα μπορούσε να είναι ανεκτός στους Ευρωπαίους, παρά τις παρασπονδίες με τη Ρωσία, επειδή οι Αμερικάνοι προκαλούν έντονη δυσφορία με τον αυταρχισμό τους και τις παράλογες κυρώσεις που ζημιώνουν τις ευρωπαϊκές οικονομίες. Ο Ερντογάν, όμως, έχει γίνει εξίσου παράλογος χωρίς να έχει την ισχύ των ΗΠΑ. Στον Έβρο απειλεί ευθέως τα ευρωπαϊκά συμφέροντα. Η Ελλάδα θα έπρεπε να ζητήσει να θέσουν

οι Βρυξέλλες θέμα ταχείας απομάκρυνσης όσων συνωθούνται στα σύνορα. Ως τώρα αμυνθήκαμε αποτελεσματικά στον Έβρο αλλά μεσο-μακροπρόθεσμα θα υπάρξουν προβλήματα χωρίς θετικά μέτρα από την Ε.Ε..

Για να τελειώνουμε με τη συνεχή κλαψούρα ότι είμαστε μόνοι κλπ. Δεν είναι αναγκαστικά αρνητικό η σταθερή συμμαχία με κάποια πλευρά, π.χ. τις ΗΠΑ, όταν μάλιστα κανείς ευρωπαίος δεν τολμάει να τους αντιμιλήσει. Το πρόβλημά μας είναι ότι δεν ζητάμε κάποιο αντάλλαγμα όταν παραχωρούμε βάσεις, όταν υπακούμε σε εμπάργκο προϊόντων, πηγή εισοδήματος, κλπ. Η ελληνική ελίτ παραχωρεί τζάμπα τη γεωπολιτική αξία της χώρας για να κρατιέται στην εξουσία και να διατηρεί τα προνόμιά της. Το είχε διαπιστώσει, με απόλυτη διαύγεια, ο Παναγιώτης Κονδύλης πριν από τριάντα χρόνια αλλά και άλλοι πριν και μετά.

Πρέσπες, νησιά, Έβρος. Ένα ενιαίο ζήτημα. Οι αντιδράσεις στα νησιά είναι συνέχεια των αντιδράσεων για την υπογραφή των Πρεσπών και κορυφώνεται με όσα γίνονται στον Έβρο. Πρόκειται για το ίδιο θέμα, σε διάφορες παραλλαγές, με απαίτηση διαφορετικών χειρισμών. Διακυβεύεται η ύπαρξη της χώρας. Ύπαρξη που το άλλο της όνομα είναι «εθνική ανεξαρτησία». Όσο αυτή είναι απύσχα, η αμφισβήτηση της ίδιας μας της

ύπαρξης θα είναι παρούσα. Πότε θα λέει ο Κίσινγκερ ότι για να μας τιθασεύσουν πρέπει να πλήξουν την ψυχή μας (όπως κάνει η σημερινή κατ' όνομα αριστερά υπό την προσωνομία ΣΥΡΙΖΑ), πότε θα μας πιέζει ο κάθε Ερντογάν, πότε θα καπελώνουν με Μνημόνια τους «τεμπέληδες» Έλληνες, πότε ετούτο πότε το άλλο. Ο κόσμος, επειδή δεν έχει ηγεσία και καθοδήγηση, αντιδρά ενστικτωδώς. Αλλά παρά τις προσπάθειες, προχθές του Σημίτη, χθες του ΓΑΠ, σήμερα του Τσίπρα, η πλειοψηφία, η πατριωτική αριστερά/κεντροαριστερά, παραμένει πλειοψηφική και μαχητική, αν και πολιτικά άστεγη. Διαισθανόμαστε ότι η μάχη στα σύνορα του Έβρου είναι από αυτές που λέμε ότι είναι «η μητέρα των μαχών». Ο μεν κόσμος έχει πάθος, οι δε εγχώριοι ενδοτικοί τα δίνουν όλα με ψεύδη και υπονόμηση επειδή ξέρουν ότι αν από τη σύγκρουση αναδειχθεί κάποια ηγεσία, μπορεί το μέλλον τους να καταλήξει στα σκοτάδια του Άδη. Γι' αυτό κατηγορούν για φασισμό τους κατοίκους που συντρέχουν με πάθος τους φαντάρους και όλους τους ένστολους. Δες και αγνοούν ότι το 1940 οι χωριάτισσες κουβαλούσαν στην πλάτη τους τρόφιμα και φάρμακα στα βουνά και οι αστές έπλεκαν κάλτσες και φανέλες για τους στρατιώτες, όλοι και όλες εναντίον της φασιστικής ορδής του Μουσολίνι. Οι ενδοτικοί το βλέπουν να ξαναζωντανεύει και τρομάζουν.

Διαισθανόμαστε ότι η μάχη στα σύνορα του Έβρου είναι από αυτές που λέμε ότι είναι «η μητέρα των μαχών». Ο μεν κόσμος έχει πάθος, οι δε εγχώριοι ενδοτικοί τα δίνουν όλα με ψεύδη και υπονόμηση επειδή ξέρουν ότι αν από τη σύγκρουση αναδειχθεί κάποια ηγεσία, μπορεί το μέλλον τους να καταλήξει στα σκοτάδια του Άδη

Στίν «Αυλή των ΘΑΥΜΑΤΩΝ» (ΜΕ ΤΟΝ ΣΤΑΘΗ)...

Άγγελος εξάγγελος

Ένα από τα χαρακτηριστικά της ευήθειας, κοινώς της βλακείας, είναι η προβολή και ο υπερτονισμός του ήσσονος έναντι του μείζονος. Πόσω μάλλον όταν, ενίοτε, η ευήθεια είναι ο φερεντζές της πονηρίας. Εν προκειμένω

οι καθ' ημάς δολοφόνοι, εν ονόματι του ΣΥΡΙΖΑ, της Αριστεράς, δεν είδαν στην υπόθεση του Έβρου τη γεωπολιτική και πραγματικά ανθρωπιστική διάσταση του προβλήματος, αλλά κυρίως είδαν τις «ακροδεξιές συμμορίες που έχουν πάρει τον νόμο στα χέρια τους». Αυτό δεν συνέβη, αλλά ακόμα και αν είχε συμβεί, θα ήταν ήσσονος σημασίας εν σχέσει με το παίγνιο το οποίο παίχθηκε στον Έβρο.

Προσέτι, οι καθ' ημάς ζηλωτές του Πολακισμού στον ΣΥΡΙΖΑ, επείσθησαν στην τουρκική προπαγάνδα και είδαν νεκρούς πρόσφυγες στον Έβρο από ελληνικό χέρι! Ορισμένοι μάλιστα, στην πρωτοπορία αυτής της ντροπιαστικής αγριάδας, προσομοίωσαν τον κ. Μπ-τοστάκη με τον Χίτλερ.

Ευτυχώς για τους νοήμονες και δυστυχώς για τους φανατικούς, η πραγματικότητα, ορισμένες φορές, σκοτώνει. Ναζί χαρακτήρισε τους Έλληνες και ο Ερντογάν!

★★★

Πρέπει να παραδεχτούμε ότι πολλοί αριστεροί και δημοκρατικοί πολίτες είδαν στα γεγονότα των συνόρων την ανθρωπιστική πλευρά του προβλήματος. Και με το δίκιο τους – ώσπου να δουν και τις άλλες πλευρές.

Οι δολοφόνοι της Αριστεράς όμως (άμα τε και της πατρίδας); Δεν είδαν τις κινήσεις του τουρκικού στρατού;

ΝΑ ΖΕΙ ΚΑΝΕΙΣ Ή ΝΑ ΜΗ ΖΕΙ...

τα δακρυγόνα; τους ξυλοδαρμούς των προσφύγων; τους πυροβολισμούς; Δεν άκουσαν τις δηλώσεις των Τούρκων αξιωματούχων; Και είδαν και άκουσαν! Όμως,

τόσο το χειρότερο για την πραγματικότητα.

★★★

Το ενθαρρυντικό από όλη αυτήν την υπόθεση, είναι ότι τα τριάντα χρόνια της εθνοαποδομητικής προπαγάνδας, δεν έχουν αλλοιώσει δραματικά την τάση των Ελλήνων να καταφεύγουν στο κοινοτικό τους πλαίσιο εν καιρώ κινδύνου.

Μπορεί η άρχουσα τάξη και οι προσαρτημένες σ' αυτήν ελίτ, ακαδημαϊκές, δημοσιογραφικές και καλλιτεχνικές, να έχουν διαφθαρεί από μακρού (από το 1922 και μετά, εμφανώς) αλλά ο ελληνικός λαός παραμένει κοντά στην παράδοση και τον πολιτισμό του. Άλλοι από γνώση κι άλλοι από ένστικτο.

Ο πολιτισμός αυτός λειπούργησε πολλές φορές στη νεότερη ιστορία και λειτουργώντας δημιούργησε πολιτισμό.

Ακόμα και στα χάπια, όπως θα χαρακτήριζε ένας αλλοζών (και αλλαζών) «αριστερός» όσους «στερούνται καλλιτεχνικώς», υπάρχει μέσα τους και τραγουδά και η Ιπιά, και η Φραγκοσυριανή και ο Γοργοπόταμος.

★★★

Λένε πολλοί, κι έχουν δίκιο, ότι τα σύγχρονα ευρωπαϊκά έθνη έχουν προέλθει από τις Μεγάλες Μεταναστεύσεις, τις μετακινήσεις δηλαδή των πληθυσμών που κατά τον 5ο και 6ο κυρίως αιώνες, οδήγησαν βίαια και ειρηνικά στη διάλυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στη Δύση.

Όντως, η «γέννηση» των Γάλλων, των Ισπανών, των Άγγλων, των Ιταλών και άλλων προήλθε από την όσμωση των γηγενών με τους νεοφερμένους. Για αιώνες οι αιμάσσουσες αλλά και ειρηνικές σχέσεις όλων με όλους δημιουργούσαν την Ευρώπη που με τη Συνθήκη της Βεσφαλίας έλαβε, μέσες άκρες, τη μορφή που έχει σήμερα...

Λένε λοιπόν πολλοί κι έχουν άδικο, ότι μπορεί να συμβεί το ίδιο και σήμερα! Ότι δηλαδή οι πληθυσμοί που μετακινούνται και θέλουν να μετακινηθούν προς την Ευρώπη, θα ανανεώσουν τους λαούς και, διά της οσμώσεως, θα προκύψει ένα καλύτερο μέλλον για όλους...

Ακόμα και αν η διαδικασία είναι το ίδιο αιματηρή;

Αλλά και αιματηρή να μην είναι, οι «βάρβαροι» εισβολείς τότε, ήθελαν να γίνουν Ρωμαίοι! Λομβαρδοί, Γότθοι, Αλαμανοί, Φράγκοι, Βάνδαλοι, όλοι ήθελαν να γίνουν Ρωμαίοι. Και πάνω σ' αυτό το μοτίβο βάδισαν τα έθνη καθ' όλον τον Μεσαίωνα, ώσπου με την Αναγέννηση το ελληνορωμαϊκό παρελθόν να «ανακαλυφθεί»

εκ νέου και να δώσει την τελική ώθηση σ' αυτήν τη διαδικασία.

Σήμερα, οι πληθυσμοί που μετακινούνται προς την Ευρώπη, θέλουν να γίνουν Ευρωπαίοι;

Ή απλώς θέλουν να μεταφέρουν και να εμφυτεύσουν στην ήπειρο τον δικό τους τρόπο ζωής;

Η πείρα που έχουμε συσσωρεύσει έως τώρα, ιχνηλατείται στα γκέτο των μεγαλουπόλεων στη Δύση και στην αποτυχία του πολυπολιτισμού, που από τη μία τροφοδοτεί τον εθνικισμό των γηγενών και από την άλλη κρατά παρίες τους μετανάστες...

★★★

Η κρίση που άρχισε με τον κορωνοϊό είναι μεγάλη. Η ζωή μας θα αλλάξει. Κι άλλο. (Να υπενθυμίσω ότι στα μέσα του 14ου αιώνα, με τη Μαύρη Πανώλη, οι μάζες έχασαν την εμπιστοσύνη τους στις αυθεντίες της Διοίκησης και της Εκκλησίας, με αποτέλεσμα την Αναγέννηση). Όχι, ο κορωνοϊός δεν θα μας οδηγήσει σε κάποια Αναγέννηση...

...αλλά, εις όσα αφορούν εμάς, το Δημογραφικό, το Προσφυγικό, τα Μνημόνια και η Υποτέλεια θα θέσουν, ήδη θέτουν, τα ερωτήματα:

- Προτεκτοράτο ή Εθνική Ανεξαρτησία;
- Νεοφιλελευθερισμός ή Κοινωνική Δικαιοσύνη;
- Πολιτισμός ή βαρβαρότητα;

ΣΤΑΘΗΣ Σ.
11 • ΙΙΙ • 2020

01 Έβρος & μεταναστευτικό

Η πρόσφατη κρίση και οι ευθύνες των ελληνικών κυβερνήσεων

Το προσφυγικό, άμεσα συνδεδεμένο με τον επεκτατισμό της Τουρκίας, και οι ελληνικές κυβερνήσεις από το 2010, και ειδικά μετά το 2015 (ΣΥΡΙΖΑ και Ν.Δ.)

■ **του Δημήτρη Γκάζη**

Τις τελευταίες εβδομάδες ζούμε στιγμές εθνικής ομοψυχίας απέναντι στην απειλή της Τουρκίας. Το γεγονός ότι δεν παραβιάζεται η συνοριακή γραμμή, η ενεργοποίηση των κατοίκων στις παραμεθόριες περιοχές, και η πανεθνική στήριξη της υπεράσπισης των συνόρων είναι δείγματα του φαινομένου. Η κυβέρνηση Μητσοτάκη πιστώνεται θετικά στην κοινή γνώμη την απόφασή της να «στεγανοποιήσει» τα σύνορα, ενώ και όλο το πολιτικό σύστημα φαίνεται να στηρίζει την επιλογή αυτή («κι εμείς το ίδιο θα πράτταμε»). Το πολιτικό σύστημα εξαναγκάστηκε να κρατήσει μια στάση που δεν συμβαδίζει με την ως τώρα δουλοπρέπειά του στους σχεδιασμούς της Ε.Ε. από τον ωμό τρόπο της Τουρκίας, από τον ορατό κίνδυνο αυτή να πετύχει χωρίς κανονικό πόλεμο την κατάρρευση των συνόρων μας. Εξαναγκάστηκε όμως και από την πάνδημη αντίσταση των νησιωτών στην απόβαση των ΜΑΤ και την προσπάθεια επιβολής των κλειστών κέντρων. Όλα αυτά βέβαια δεν συνοδεύονται και από μια στρατηγική αναπροσαρμογή της χώρας: μοιάζουν με εξαίρεση στον κανόνα.

Το πολιτικό σύστημα φέρει ακέραια την ευθύνη για τη γεωπολιτική αποδυνάμωση της Ελλάδας και διότι επέτρεψε η προσφυγική κρίση να μετατραπεί σε εθνική απειλή. Ήταν ορατό ήδη από το 2015 πως η Τουρκία προσπαθεί να εντάξει τη μετακίνηση πληθυσμών στα μεγαλοκρατικά και επεκτατικά της σχέδια, πως είδε στη μαζική μετανάστευση ένα εργαλείο γκριζαρίσματος, αποσταθεροποίησης και πίεσης. Οι απειλές του Ερντογάν ήταν ξεκάθαρες, για όποιον ήθελε να δει. Όμως το πολιτικό σύστημα, πιστό στη γραμμή του κατευνασμού, ομοφωνούσε ότι πρόκειται για κινήσεις εντυπωσιασμού και εσωτερικής κατανάλωσης. Το ίδιο ξεκάθαρες ήταν και οι προθέσεις των Ευρωπαίων «εταίρων» μας. Από τη μία πλευρά μιλούσαν για αλληλεγγύη και ανθρώπινα δικαιώματα, αποκρύπτοντας τις δικές τους ευθύνες για την κρίση στη Συρία, τη Λιβύη και αλλού. Από την άλλη, στην πράξη, το ένα μετά το άλλο τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έκλειναν τα σύνορά τους. Και όλοι μαζί υλοποίησαν και χρηματοδότησαν ένα δίκτυο φορέων (από τις ποικίλες ΜΚΟ μέχρι την Frontex) για να μετατρέψουν την Ελλάδα σε φράχτη

και αποθήκη των μεταναστευτικών ροών.

Προς γκριζάρισμα και του Έβρου

Η Ελλάδα ουδέποτε κατήγγειλε τον σχεδιασμό αυτό, ενώ η τότε κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, έσπευσε να τον εντάξει στο προοδευτικό-φανές της αφήγημα – την ώρα που έχτιζε Μόριες και μοίραζε λεφτά στα διάφορα δίκτυα του επαγγελματικού ανθρωπισμού. Η διακυβέρνηση Τσίπρα άφησε προίκα στη χώρα τη «συμφωνία» Ε.Ε.-Τουρκίας, καθώς και ένα νομοθετικό πλέγμα που υποστηρίζει τη μετατροπή των νησιών σε μια μεγάλη φυλακή. Η αλλαγή κυβέρνησης σήμανε αλλαγή του ιδεολογικού πρόσημου, χωρίς όμως να αμφισβητηθεί η απόφαση της Ε.Ε. για εγκλωβισμό των προσφύγων στη χώρα μας. Και πάλι εχθρός είναι οι τοπικές κοινωνίες, που δεν δέχονται τις διασπαρμένες δομές σε όλη την επικράτεια στην αρχή, και τη δημιουργία κλειστών δομών στα νησιά στη συνέχεια. Η επιμονή στην αδιέξοδη αυτή πολιτική κατέληξε (μέσα από... πλωτά φράγματα, καταργήσεις-επανιδρύσεις υπουργείων και άλλα φαιδρά), στην υπερδιόγκωση του πληθυσμού σε Χίο, Σάμο, Λέσβο, και στις επακόλουθες αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών. Η απάντηση της Ν.Δ. ήταν η καταστολή: οι εικόνες με τα ΜΑΤ να συμπεριφέρονται σαν στρατός κατοχής είναι μνημείο αυτής της παταγώδους αποτυχίας.

Ο Τσίπρας άφησε προίκα στη χώρα τη «συμφωνία» Ε.Ε.-Τουρκίας, καθώς και ένα νομοθετικό πλέγμα που υποστηρίζει τη μετατροπή των νησιών σε μια μεγάλη φυλακή, ενώ ούτε ο Μητσοτάκης αμφισβήτησε την απόφαση της Ε.Ε. για εγκλωβισμό των προσφύγων στη χώρα μας

Σήμερα η εμπλοκή της μεταναστευτικής κρίσης με τη γεωπολιτική περικύκλωση που επιδιώκει ο Ερντογάν και το ανοιχτό παζάρι του με τη Δύση, εκτείνεται σε όλο το τόξο Έβρος-Αιγαίο-Κύπρος. Μετά την μέχρι στιγμής αποτυχημένη προσπάθεια να σπάσει τη συνοριακή γραμμή, τώρα ο Ερντογάν επιδιώκει τη μονιμοποίηση της πίεσης στον Έβρο Ταυτόχρονα εντείνει τη διεθνοποίηση του θέματος, προσπαθώντας να παρουσιάσει τη χώρα μας ως ανθρωπιστική κόλαση. Και βρίσκει ευήκοα ώτα σε Ευρωπαίους αξιωματούχους, ΜΜΕ και ΜΚΟ (όπως εκείνες που στηρίζουν τα Λευκά Κράνη στη Συρία ή όπως αυτές που προετοίμασαν την «ανθρωπιστική επέμβαση» στη Γιουγκοσλαβία). Η αναβαθμισμένη αυτή στρατηγική της Τουρκίας έχει ως σκοπό να γκριζάρει την κυριαρχία στον Έβρο και να επιδιώξει τη δημιουργία μιας ζώνης ειδικού ελέγχου, την οποία θα χρησιμοποιήσει ως βάση για τα περαιτέρω επεκτατικά της σχέδια.

Ζητείται πολιτική συνολικής ανάταξης

Το αφήγημα της Ν.Δ. δεν δείχνει ικανό να απαντήσει στην απειλή αυτή. Η επιχειρησιακή ικανότητα του στρατού και της αστυνομίας μπορεί να απέτρεψε τις επιθέσεις στα σύνορα, αλλά δεν μπορεί από μόνη της να μπλοκάρει τους σχεδια-

σμούς αυτούς. Απαιτείται μια άλλη πολιτική στάση συνολικά, τόσο εσωτερικά όσο και διεθνώς. Αντ' αυτής, η κυβέρνηση καλωσόρισε τους Ευρωπαίους αξιωματούχους στον Έβρο επαναλαμβάνοντας μονότονα πως τα ελληνικά σύνορα είναι και ευρωπαϊκά, πήρε μια οικονομική ενίσχυση, και ξαναυποσχέθηκε να φτιάξει κλειστά κέντρα, στα νησιά αλλά και στις Σέρρες – απειλώντας να δημιουργήσει διπλωματικό επεισόδιο με τη γείτονα Βουλγαρία. Ο κ. Μητσοτάκης πανηγύρισε που τα σύνορά μας πλέον τα φυλάνε Αυστριακοί, Frontex κ.ά.: δεν βλέπει πως μ' αυτή τη διεθνοποίηση πάμε βήμα-βήμα προς το σχέδιο μειωμένης κυριαρχίας του Ερντογάν.

Την ίδια στιγμή, προβλέψιμη απ' όλους, δεν έχει αυξήσει την πίεση προς Τουρκία και Ε.Ε. Δεν πιέζει ούτε τώρα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. να πάρουν τους μετανάστες και πρόσφυγες που τους αντιστοιχούν. Δεν έχει βάλει βέτο σε καμιά απόφαση του ΝΑΤΟ και Ε.Ε. για στήριξη της Τουρκίας στον πόλεμο της Συρίας, ούτε έχει αποκαταστήσει τις σχέσεις με τη Συρία. Έχει αποτύχει να αντιστρέψει τη διεθνή κοινή γνώμη και να μπλοκάρει στην πράξη την προπαγανδιστική μηχανή του Ερντογάν. Στον άλλο πόλο του πολιτικού μας συστήματος, ο ΣΥΡΙΖΑ συνεχίζει τη διγλωσσία του: ο πρόεδρός του συμφωνεί με το κλείσιμο των συνόρων, η νεολαία του ζητά να ανοίξουν, και οι βουλευτές του καταγγέλλουν την κυβέρνηση για νεκρούς στον Έβρο – σε πλήρη στοίχιση με τον Ερντογάν...

Η συνολική αδυναμία του πολιτικού συστήματος να χαράξει μια στρατηγική άμυνας και βιωσιμότητας της χώρας είναι πλέον καταφανέστατη. Έστω και εκ των υστέρων απαιτείται μια πολιτική ανάταξης σε όλα τα πεδία. Η εθνική ενότητα και η κοινωνική συνοχή, η ανάπτυξη του φρονήματος του λαού (που, όταν ενωθεί, μπορεί να πετύχει πολλά, όπως έδειξαν τα γεγονότα στα νησιά και τον Έβρο), η καταγγελία του επεκτατισμού της Τουρκίας, η αντιστροφή του χαρακτήρα της χώρας ως «προβλέψιμου συμμάχου» των Ε.Ε. και ΝΑΤΟ, είναι οι βάσεις μια άλλης πολιτικής στάσης. Το πολιτικό σύστημα και συνολικά οι ελίτ της χώρας φαντάζουν ανίκανες να δώσουν τέτοιες διεξόδους, βυθισμένες στη μικροπολιτική και επικοινωνιακή πολιτική και στην πλήρη εξάρτηση απ' τους «συμμάχους», με το χάσμα που τις χωρίζει απ' την κοινωνία να μεγαλώνει διαρκώς.

Έβρος & μεταναστευτικό 01

Τι πρέπει και μπορούμε να κάνουμε;

Κρίσιμες πλευρές μιας σοβαρής απόπειρας συμβολής για το προσφυγικό-μεταναστευτικό

■ ΤΟΥ Κώστα Δημητριάδη

Τα όσα συνθέτουν την δυναμική μιας πορείας εθνικής-πολιτικής κρίσης – αυτά που επισημαίνονται με επίταση από τις στήλες αυτής της εφημερίδας – θέτουν με ένταση το αγωνιώδες ερώτημα: «τώρα τι να κάνουμε;». Μέσα σε τέτοιες περιστάσεις αποκτά αποφασιστική σημασία ο σωστός εντοπισμός των κύριων πλευρών του ζητήματος. Έργο πολύ σύνθετο για δύο λόγους πέραν της μεθοδευμένης συσκότισης που κυριαρχεί: 1) Γιατί η κρίση έχει πολλές πλευρές, αλληλοδιαπλεκόμενες και είναι δύσκολο να εντοπιστούν οι κύριες, 2) Γιατί συχνά αυτό που ορίζει τα πράγματα σήμερα αλλάζει μέσα στον πυκνό χρόνο της κρίσης – και έτσι απαιτείται να πορεύεσαι όχι με την χρήση «εύκολων» αφηρημένων γενικών αληθειών αλλά με την αναζητούμενη λεπταισθησία της δυνατότητας ανάλυσης της «συγκεκριμένης κατάστασης». Να εξετάζεις ποια είναι τα ειδικά χαρακτηριστικά που δημιουργούν νέες και συχνά απροσδόκητες δυνατότητες.

Το ιδεολογικό-πολιτικό μέτωπο της παγκοσμιοποίησης

Το ευρύ (εκτεινόμενο από τα δεξιά μέχρι τα αριστερά) φάσμα απόψεων, θέσεων και ανοίγματος μιας μεγάλης γκάμας ζητημάτων που κινείται με εθνοαποδομητικούς όρους μέσα στη χώρα –με ιδιαίτερη εμβέλεια και επιμονή στον χώρο της αριστεράς-κεντροαριστεράς-, αυτή την ώρα είναι ο παράγοντας που υποσκάπτει δραστικότερα τους όρους προβολής αντιστάσεων από μέρους της ελληνικής κοινωνίας. Αυτό το τόξο αντλεί την συνοχή και την δυναμική του από την οργανική του σύνδεση με το ιδεολογικό και πολιτικό μέτωπο των δυνάμεων που υποστηρίζουν τη λογική της παγκοσμιοποίησης. Ειδικότερα από την ευρωπαϊκή της εκδοχή μέσα στην οποία κινείται και το μεγαλύτερο μέρος της ευρωπαϊκής αριστεράς.

Το γενικό πλαίσιο ορίζεται πολύ κωδικοποιημένα από την εντελώς συγκεκριμένη και περιοριστική ιδεολογική-πολιτική χρήση των όρων: δικαιώματα, ανθρωπισμός, ταυτότητες, σχετικοποίηση συνόρων, εθνικισμός, ρατσισμός, φασισμός-ακροδεξιά. Η τωρινή φάση χαρακτηρίζεται από τον ειδικό ρόλο που έρχεται να παίξει το προσφυγικό και η χρήση που του γίνεται από τη μέγγενη που ορίζει η τουρκική επιθετικότητα συνδυαζόμενη με βασικές πολιτικές επιδιώξεις της «Ευρώπης» που συνοψίζονται στην προώθηση της μετατροπής της χώρας σε μία ή και περισσότερες ζώνες περιορισμένης κυριαρχίας.

Ποιο είναι λοιπόν το νέο στοιχείο που επι-

Πρώτη ανάγκη είναι η πάλη απέναντι στο ιδεολογικό και πολιτικό μπλοκ της παγκοσμιοποίησης. Με τις αιχμές και τη συγκεκριμένη πολιτική που απαιτεί η παρούσα φάση

δίδωκεται, ποια είναι η κεντρική αιχμή; Η συστηματική προσπάθεια αδυνατίσματος της περιφρούρησης των συνόρων, και τελικά η εγκατάσταση μεγάλων μεταναστευτικών ροών στο ελληνικό έδαφος. Σε δεύτερο επίπεδο, η εκμετάλλευση των καταστάσεων χάους και ανεξέλεγκτης κοινωνικής σύγκρουσης που υπάρχει ο κίνδυνος ότι θα προκύψουν, προκειμένου μέσω της χρήσης «ειρηνευτικής-μεσολαβητικής δύναμης» να επιβληθεί ένα καθεστώς μειωμένης κυριαρχίας με ισχυρό τον έλεγχο και την επιρροή της Τουρκίας. Με δύο λόγια μία κατάσταση που θα θυμίζει Κόσοβο. Ποιά είναι η αιχμή; Η προσπάθεια με όρους καμπάνιας (και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό) να παρουσιαστεί το προσφυγικό με επιμελημένα αφηρημένους «ανθρωπιστικούς» όρους και να καταγγελθεί η ελληνική κοινωνία σαν δήθεν «ορμπανοποιούμενη». Ως ρέ-

πουσα προς τον εθνικισμό, τον ρατσισμό και τον φασισμό. Αυτή η επιδίωξη έρχεται να συναντήσει τη θρασύτατη προσπάθεια του Ερντογάν να σηκώσει το λάβαρο του ανθρωπισμού (!) και να κατηγορήσει την Ελλάδα για ναζιστικές πρακτικές! Αν θέλουμε να συμβάλουμε σε μία απάντηση με όρους σοβαρότητας πρέπει να μην αμελήσουμε να εκτιμήσουμε σωστά τους νέους όρους που διαμορφώνει αυτή η «απογυμνωμένη» κατάσταση. Ανάμεσά τους, τις συνειδησιακές ρωγμές (διαφοροποιήσεις διανοουμένων έστω και μεσοβέζικες) τους πολιτικούς εξαναγκασμούς (βλέπε την πολιτική του Μητσοτάκη για τα σύνορα με όλες της τις αμφισημίες) και τα πολιτικά στριμώγματα (βλέπε την επιβεβλημένη εκ των πραγμάτων πολιτική ευθυγράμμιση Τσίπρα ακολουθούμενη από όλη την άθλια ακυρωτική της διπλότητα). Το μέτωπο λοιπόν κάθε άλλο παρά αρραγές είναι αν και

την ίδια στιγμή θα πρέπει να αναμένεται ότι θα ενταθούν σημαντικά εντός του και οι πλώσεις – και ιδιαίτερα οι φωνές που θα το τραβήξουν μέχρι τέλους είτε συνειδητά είτε σε ρόλους «χρήσιμου ηλίθιου».

Τι πρέπει λοιπόν να γίνει;

Ας ξεκινήσουμε λέγοντας ότι είναι απόλυτα αδιέξοδο να τίθεται ως προϋπόθεση «η λαϊκή εξουσία» ή μία κάποια φανταστική καθαρή ταξική διάσταση. Εδώ θα επιχειρήσουμε να θέσουμε τρία στοιχεία που θεωρούμε ότι ορίζουν προτεραιότητες:

1) Με βάση τα όσα ήδη είπαμε, πρώτη ανάγκη είναι η πάλη απέναντι στο ιδεολογικό και πολιτικό μπλοκ της παγκοσμιοποίησης. Με τις αιχμές και τη συγκεκριμένη πολιτική που απαιτεί η παρούσα φάση, στοιχεία της οποίας επιχειρήσαμε να σκιαγραφήσουμε.

2) Πολιτική συμβολή για την αντιμετώπιση του ρεύματος πολιτικής αδυναμίας που βαραίνει την ελληνική κοινωνία και συνοψίζεται στην πεποίθηση ότι «ολέθριο μεν αυτό που συμβαίνει αλλά δεν γίνεται αλλιώς». Αυτό δεν έχει καμία σχέση με την πίεση για δήθεν απαντήσεις στην απτηλή βάση του «ποιες είναι οι προτάσεις σας;» που με θράσος εκπέμπει ο συριζικός πολιτικός λόγος ήδη από την εποχή των μνημονίων. Οι απαντήσεις μας θα πρέπει να έχουν τον ρεαλισμό που απαιτούν οι σημερινές συνθήκες του επείγοντος. Μεθοδεύοντας αποτελεσματικά τα «Οχι» απέναντι στους σχεδιασμούς της ευρωκρατίας, προβάλλοντας σαφώς τα ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα, σπάζοντας τη λογική του «δεδομένου συμμάχου της Δύσης» μειώνοντας την απόσταση από άλλους μεγάλους παίκτες –ιδιαίτερα τη Ρωσία-, και προτείνοντας άμεσα μέτρα αντιμετώπισης των εκρηκτικών αδιεξόδων και της κοινωνικής αποδιοργάνωσης. Επιβάλλεται ταυτόχρονα να σκεφτόμαστε και σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο που υπολογίζει και αντιμετωπίζει συγκεκριμένες ελληνικές ιδιομορφίες του ερωτήματος «πώς μπορεί να σταθεί αυτοτελώς και με όρους κυριαρχίας μία μικρή χώρα σήμερα;» Από αυτή την τελευταία άποψη, ιδιαίτερη αξία έχει η μελέτη της χαρακτηριστικής μοναχικής πορείας αιώρησης της Ελλάδας ανάμεσα σε Δύση και Ανατολή. Με άλλα λόγια του μόνιμου μοτίβου που εντοπίζεται κάτω από τα διάφορα ρεύματα της νεοελληνικής ιδεολογίας και τις συγκρούσεις τους ειδικά σε περιόδους κρίσης που θέτουν επιτακτικά το θέμα της ταυτότητας, των αναφορών και των τρόπων ύπαρξης της Ελλάδας και των Ελλήνων.

Μήπως υποτιμάται ο κίνδυνος ενίσχυσης της Ακροδεξιάς;

Καθόλου! Απεναντίας επειδή ακριβώς τα διαβλέπουμε και πιστεύουμε ότι δεν πρέπει να επαναπαυόμαστε στα όντως ισχυρά αντισώματα της ελληνικής κοινωνίας, στρέφουμε την προσοχή μας στις πολιτικές αιτίες που τα ενισχύουν. Όποιος θέλει ειλικρινά να πολεμήσει την ακροδεξιά θα πρέπει να δίνει θετικές απαντήσεις και διεξόδους στα θέματα ταυτότητας, εθνικής και κοινωνικής συνοχής που ανοίγει με την πολιτική της η παγκοσμιοποίηση. Και να έχει την τιμιότητα να το κάνει σπηρίζοντας το λαό του αντί να τον ψέγει για εθνικισμό (οιγοντάροντας μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις τον εθνικισμό των απέναντι).

01 Έβρος & μεταναστευτικό

γνώμη

Συντηρητισμός και οπισθοδρόμηση

■ **ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΧΙΖΑ**

Η ιστορία δεν πηγαίνει ποτέ ευθύγραμμα: Τη μια μέρα φέρνει την ειρήνη, αύριο φέρνει τη θρασύτερη απαίτηση κάποιων για κυριαρχία. Οι σοβαρές χώρες είναι φιλειρηνικές αλλά παράλληλα προετοιμάζονται για όλα τα ενδεχόμενα: Μη ακολουθώντας τη συμβουλή του Κον Μπεντίτ – π.χ. να αντιμετωπίσουν τα χρέη τους εκποιώντας την εκκλησιαστική περιουσία και να αναθέσουμε την άμυνα σε κοινωνικούς λειτουργούς...

Αυτές τις ημέρες έχει καταναλωθεί μεγάλος όγκος αναλύσεων για το θέμα των προσφύγων και το μεταναστευτικό. Γι' αυτό περνάω εξ αρχής στο «ζουμί» της υπόθεσης: Το πρόβλημα των προσφύγων της Συρίας και γενικότερα το πρόβλημα της μετανάστευσης είναι πρόβλημα πράξεων και παραλείψεων, είναι προϊόν της πολιτικής μεγάλων και μεσαίων δυνάμεων. Είναι προϊόν των Ηνωμένων Πολιτειών, της Αγγλίας, της Γαλλίας, της Τουρκίας. Chercher τον Ιμπεριαλισμό, θα λέγαμε με απλά λόγια.... Αλλά το πρόβλημα όμως είναι τώρα τι κάνουμε. Γιατί δεν θα ανατρέξουμε στο προπατορικό αμάρτημα, αλλά ευθέως θα προσεγγίσουμε το βασικό θέμα: Δηλαδή πώς θα εξασφαλίσουμε την εθνική επιβίωση, μέσα σε μια κατάσταση όπου αυτή απειλείται σοβαρά από την Τουρκία. Προσέχτε, λέμε «Εθνική επιβίωση»: Όχι εθνικά συμφέροντα, όχι εθνικές διεκδικήσεις και ονειρώξεις μεγαλείου, όχι νέα μεγάλη ιδέα, αλλά το δικαίωμα να ζούμε ανεξάρτητοι, με αξιοπρέπεια, σε ένα κράτος που εμείς το πληρώνουμε ποικιλόμορφα, σε έναν χώρο που εμείς τον έχουμε διαμορφώσει και βιώσει. Στο 2020, υπάρχουν 120 οργανώσεις (εκ των οποίων οι 72 της αλλοδαπής) που απευθύνονται στον Κυριάκο Μητσοτάκη και στους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που χωρίς να θεωρούν την Τουρκία «ανασφαλή χώρα» δέχονται τον πάσα ένα στην Ελλάδα – ανεξάρτητα από το ποιόν του. Που αγνοούν ότι το δικαίωμα ασύλου εξαρτάται από το δικαίωμα προστασίας των συνόρων. Που δέχονται αυτή τη συνεύρεση των ανθρώπων στα ελληνικά σύνορα –ελάχιστοι αιτούντες άσυλο, πάμπολλοι μετανάστες από τα πέρατα της Ασίας και της Αφρικής– αφήνοντας τα βουλγαρικά σε ψυχία. Που δέχονται τελικά τα ανοικτά σύνορα όπως και ο Ερντογάν, που δέχονται τον «βομβαρδισμό» των συνοριακών μας γραμμών με πέτρες και ξύλα, κάθε άλλο παρά επιδεικνύοντας συμπεριφορά διεκδικητή ασύλου... (1)

Αν ο εθνικός μας χώρος προκύπτει από την προέκταση του προσωπικού και του συλλογικού χώρου, το ερώτημα που μπαίνει είναι: Έχουμε ή δεν έχουμε δικαίωμα στον εθνικό μας χώρο; Έχουμε ή δεν έχουμε δικαίωμα να ζούμε μέσα στα εθνικά μας σύνορα, να δεχόμαστε ή όχι ξένους – πλην εκείνων φυσικά που είναι πρόσφυγες και για τους οποίους ισχύουν ειδικές διατάξεις;

Ο Νίκος Ζαχαριάδης έγραψε έγκλειστος την επιστολή στον Ιωάννη Μεταξά, ανακοινώνοντάς του τη διαθεσιμότητα στον αγώνα του 1940. Οι «δικαιωματιστές» –κάποιοι αριστεροί και κάποιοι οικολόγοι– αδυνατούν να εξαρθούν σε αυτό το ύψος και να συστρατευθούν σε έναν τέτοιο αγώνα, με τον οποίο συστρατεύεται ακόμη και ο Τσίπρας.

Συντηρητισμός και οπισθοδρόμηση είναι αυτή των διαφορών που αποδέχονται την επιστροφή στο καθεστώς της ομηρίας από τον Σουλτάνο. Που αποδέχονται τις γκρίζες ζώνες, που ανέχονται το καθεστώς των 6 μιλίων, που αποδέχονται τη φαλκίδευση των ελληνικών και κυπριακών δικαιωμάτων επί της ΑΟΖ και τον αφελληνισμό της Κύπρου – με τον τρόπο που οργανώθηκε από τους Τούρκους η προσάρτηση της Αλεξανδρέτας στη Συρία.

Αυτή είναι η τελευταία ευκαιρία προς γνώση και συμμόρφωση. Αλλιώς θα θα βαδίσουμε και χωρίς αυτούς.

1) *Διονύσης Γουσέτης, Καθημερινή, «Επιστολή προς τις 120 οργανώσεις κλπ»*

Κλιμακούμενη πίεση με στόχο το γκριζάρισμα της Θράκης

Διεθνοποίηση του προβλήματος ή των συνόρων;

■ **ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Η Τουρκία δεν κρύβει τις προθέσεις της. Αντίθετα έχει σχεδιάσει από βάθους χρόνου και υλοποιεί με σταθερά βήματα ένα στρατηγικό σχέδιο που κομμάτι του είναι τα όσα δραματικά συμβαίνουν σήμερα στον Έβρο.

Η γειτονική χώρα με τον πιο επίσημο και ταυτόχρονα κατηγορηματικό στόχο δηλώνει ότι η πολιτική των «ανοικτών συνόρων» από την πλευρά της θα συνεχιστεί ανεξάρτητα από την πορεία των διαπραγματεύσεων και των νέων ανταλλαγμάτων που απαιτεί από την Ε.Ε. ως αντάλλαγμα για τους πρόσφυγες που «φιλοξενεί». Τούρκοι κυβερνητικοί παράγοντες δηλώνουν, και η καθημερινή πραγματικότητα στον Έβρο επιβεβαιώνει, ότι κοντά στα ελληνοτουρκικά σύνορα πρόκειται να δημιουργηθεί ένας τεράστιος καταυλισμός προσφύγων και με-

ταναστών με προφανή στόχο η πίεση στα ελληνικά σύνορα να είναι διαρκής. Χωρίς αμφιβολία μέχρι τώρα οι πρόσφυγες και μετανάστες προωθούνται, ακόμα και βίαια, αποκλειστικά και μόνο στην ελληνοτουρκική μεθόριο. Εξοπλίζονται από τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες και τον στρατό και ενθαρρύνονται να πραγματοποιούν αλλεπάλληλες επιθέσεις ώστε να διασπάσουν τη συνοριακή γραμμή και να εισέλθουν με τη βία στο ελληνικό έδαφος.

Το μέτωπο των συγκρούσεων δεν περιορίζεται μόνο στις Καστανιές. Οι μεταναστευτικές ροές απλώνονται σε όλο το μήκος των συνόρων, από τον Έβρο ως το Καστελόριζο ενώ σημαντική αύξηση των προσφυγικών ροών καταγράφεται και στη Κύπρο.

Η πίεση δεν περιορίζεται αποκλειστικά και μόνο στον Έβρο. Άμεσα συνδεδεμένη με αυτά εί-

ναι η πολιτική των συνεχών προκλήσεων στα όρια μιας φανεράς επιδίωξης θερμού επεισοδίου. Μόνο την τελευταία βδομάδα είχαμε τον σκόπιμο διεμβολισμό σκάφους του Λιμενικού μέσα στα ελληνικά χωρικά ύδατα ανοικτά της Κω, πυροβολισμούς εναντίον των ελληνικών δυνάμεων στο Έβρο αλλά και, για πρώτη φορά στην ιστορία, υπερπτήσεις τουρκικών F16 στον Έβρο, πάνω από χερσαίο ελληνικό χώρο, με επικίνδυνους ελιγμούς σε βάρος ελικοπτερου της αστυνομίας. Να θυμηθούμε ότι αντίστοιχη παραβίαση των τουρκικών συνόρων από μαχητικό της Ρωσίας, και μάλιστα για λίγα δευτερόλεπτα, στα σύνορα με τη Συρία αντιμετωπίστηκε από τον τουρκικό στρατό με κατάρριψη. Η λογική των πραγμάτων βεβαιώνει ότι θα υπάρξει κλιμάκωση των τουρκικών προκλήσεων σε όλο το μήκος των συνόρων.

Έβρος & μεταναστευτικό 01

Η Τουρκία ασκώντας μια πολιτική πληθυσμών στον Έβρο αποσκοπεί στο γκριζάρισμα των συνόρων στην πράξη και μετά στην ανακίνηση «μειονοτικών προβλημάτων», κατά αναλογία με όσα συμβαίνουν στο Κόσοβο

Στόχος το γκριζάρισμα της περιοχής

Το καθεστώς Ερντογάν προωθεί τα σχέδια του εκτιμώντας ότι η Ελλάδα δεν θα μπορέσει να αντέξει τη διαρκή πίεση στα σύνορα της. Οι δηλώσεις του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών «δεν έχετε δει τίποτα ακόμα» μαρτυρά προθέσεις και σχεδιασμούς. Όχι τυχαία η τουρκική προκλητικότητα στα σύνορα συνδυάζεται άμεσα με τη συστηματική διασπορά ψευδών ειδήσεων για τα όσα συμβαίνουν σε Έβρο και Αιγαίο και με χυδαίες λεκτικές επιθέσεις σε βάρος της Ελλάδας (δολοφόνοι, ναζιστές κ.λπ.). Η Τουρκία επενδύει στο ότι η επιθετική της πολιτικής στο Έβρο (ασφυκτική καθημερινή πίεση, στρατιωτικές προκλήσεις, ψευδείς ειδήσεις, πιθανότητα θυμάτων) αργά η γρήγορα θα οδηγήσει την ελληνική πλευρά να αποδεχθεί την παρουσία διεθνούς δύναμης στην περιοχή (Frontex, NATO, ΟΗΕ) ως μοναδικής δυνατότητας εξομάλυνσης της έκρυθμης κατάστασης αλλά και ως αναγκασίας για την προστασία της ζωής και των δικαιωμάτων των μεταναστών. Ήδη η διεθνής δημοσιογραφία αλλά και διάφορες ΜΚΟ συνδράμουν τις τουρκικές θέσεις και η χώρα μας διαβάλλεται διεθνώς για άσκηση υπερβολικής βίας σε βάρος των μεταναστών. Από την άλλη πλευρά το ελληνικό αίτημα για ευρωπαϊκή συνδρομή, η παρουσία των Frontex, Rabbit και άλλων ξένων αστυνομικών δυνάμεων στον Έβρο και η σταδιακή αποταμίευση 700 εκατομμυρίων ευρώ ως οικονομική βοήθεια οδηγούν σε δεσμεύσεις.

Αποτελούν παράλληλα σαφείς ενδείξεις ότι το πολιτικό προσωπικό της χώρας πέφτει στην «παγίδα» μιας διεθνοποιημένης διαχείρισης του προβλήματος στα ελληνικά σύνορα. Αν το πρώτο βήμα του τουρκικού σχεδιασμού είναι ο περιορισμός της κυριαρχίας της χώρας, επί του ελέγχου των συνόρων της ή ολόκληρων περιοχών, το δεύτερο είναι η αξιοποίηση των μουσουλμανικών πληθυσμών της περιοχής και η ανάδειξη της Τουρκίας ως εγγυήτριας δύναμης των συμφερόντων τους. Οι αναφορές ακόμα και του ίδιου του Ερντογάν για το ενδιαφέρον της Τουρκίας για τον

«τουρκικό πληθυσμό» της Θράκης είναι ενδεικτικός. Η Τουρκία ασκώντας μια πολιτική πληθυσμών αποσκοπεί πρώτα στο γκριζάρισμα των συνόρων στην πράξη και μετά στην ανακίνηση «μειονοτικών προβλημάτων», κατά αναλογία με όσα συμβαίνουν στο Κόσοβο.

Σχεδιασμοί αντίστοιχοι με τις επιθυμίες της Ε.Ε.

Η γερμανική Ευρώπη εκφράζει αυτή την ώρα μια υποκριτική αλληλεγγύη προς την Ελλάδα και τηρεί μια «σκληρή» στάση έναντι των εκβιασμών Ερντογάν. Την ίδια ώρα αποφεύγει κάθε σοβαρό μέτρο κυρώσεων σε βάρος της Τουρκίας και δείχνει πρόθυμη να επαναδιαπραγματευτεί τους όρους της συμφωνίας Τουρκίας-Ε.Ε. του 2016. Μοναδικό της μέλημα παραμένει η θωράκιση της Ευρώπης έναντι ενός νέου ανεξέλεγκτου κύματος προσφύγων-μεταναστών και η εμμονή της στη μετατροπή της χώρας μας σε ασπίδα αλλά και μόνιμο χώρο εγκλωβισμού των προσφυγικών ροών.

Αν η Ελλάδα δεν μπορέσει να εφαρμόσει όσα η Ε.Ε. έχει σχεδιάσει για το μέλλον δεν θα είχε καμιά αντίρρηση να αναλάβει η ίδια τη «φροντίδα» αυτή ακυρώνοντας κάθε έννοια εθνικής κυριαρχίας. Άλλωστε η δοκιμασία των μνημονίων απέδειξε ότι κάτι τέτοιο όχι μόνο είναι δυνατό αλλά θα βρεθεί και το πρόθυμο πολιτικό προσωπικό να το στηρίξει και υλοποιήσει.

Οι απευθείας συναντήσεις Ευρωπαίων ηγετών με τον Ερντογάν και οι διαπραγματεύσεις για θέματα ελληνικής κυριαρχίας με την Ελλάδα απούσα (Λιβύη, Έβρος, Κύπρος κ.λπ.), οι ασφυκτικές πιέσεις για επίδειξη αυτοσυγκράτησης και συνεννόησης με την Τουρκία, η συνέχιση της συμμετοχής των χωρών της Ε.Ε. στα εξοπλιστικά προγράμματα της Τουρκίας και η πλήρης ανοχή στις εισβολές και τις απειλές πολέμου που ασκεί η Άγκυρα σε ολόκληρη την περιοχή είναι δείγματα ότι η Ε.Ε. δεν θα διατάσει ούτε στιγμή να θυσιάσει την Ελλάδα προκειμένου να διαφυλάξει τα συμφέροντά της.

Άλλωστε η ενδοτική στάση των ελληνικών κυβερνήσεων εξασφαλίζει ότι μπορεί να πετύχει ότι θέλει χωρίς κανένα κόστος.

Ακόρεστες οι απαιτήσεις Ερντογάν

Η γερμανική Ευρώπη έτοιμη για νέες παραχωρήσεις

Με τα θράσος από την ανοχή ολόκληρης της διεθνούς κοινότητας για τη συνέχιση της αιματοχυσίας στη Συρία αλλά και την παγκόσμια αμχανία μπροστά στη θηριώδη εκμετάλλευση της απόγνωσης εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων και μεταναστών που μεταφέρθηκαν βίαια στον Έβρο, ο Τούρκος πρόεδρος παρουσιάστηκε στη Κομισιόν ως θύμα. Δήλωσε αδιάντροπα ότι η χώρα του «δεν μπορεί να αντέξει άλλο τις προσφυγικές ροές» που και ο ίδιος πυροδοτεί. Σίγησε επιδεικτικά μπροστά στη κατάφωρη η αραβίαση της κυριαρχίας της Κύπρου και της προσπάθειας για βίαιη κατάλυση των συνόρων της Ελλάδας, χωρών-μελών της Ε.Ε., στην οποία όμως προσέτρεξε για να ζητήσει βοήθεια. Θεώρησε νεκρή τη συμφωνία Τουρκίας-Ε.Ε. που υπογράφηκε το 2016. Αφού πρώτα την κουρέλιασε μονομερώς τώρα ζητά την αναθεώρηση της. Το πακέτο των νέων διεκδικήσεων ενδεικτικό των πραγματικών του προθέσεων και εκβιασμών:

Ο Ερντογάν απαίτησε την κατάργηση της visa για όλους τους Τούρκους πολίτες αν και δεν έχει εκπληρώσει όλα τα προαπαιτούμενα που προβλέπονται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Απαίτησε την αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης Ευρώπης-Τουρκίας και την ενεργοποίηση των διαπραγματεύσεων ένταξης της χώρας του στην Ε.Ε. με το άνοιγμα πέντε νέων κεφαλαίων. Σκόπιμα ξέχασε ότι την διαδικασία αυτή έχει μπλοκάρει η Κύπρος λόγω των παράνομων δραστηριοτήτων της Τουρκίας στην ΑΟΖ του Νησιού. Αφού διατύπωσε τις απαιτήσεις του, αποχώρησε συνομπώντας τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και δεν πήρε μέρος στη συνέντευξη Τύπου που ακολουθεί μετά από τέτοιες επαφές. Αντίθετα κατά την επιστροφή του στο αεροπλάνο δήλωσε στους δημοσιογράφους ότι θα

συνεχίσει την πολιτική «ανοικτών συνόρων» και απαίτησε από την Ελλάδα να ανοίξει και αυτή τα σύνορα της «καθουχάζοντας» την ότι οι πρόσφυγες και μετανάστες που μαζεύονται στον Έβρο επιθυμούν να διαφύγουν προς την Ευρώπη.

Στην πραγματικότητα με αυτές τις δηλώσεις του ακύρωνε, εν γνώσει του, ότι μέχρι εκείνη την ώρα υποτίθεται ότι διαπραγματευόταν με τους ιθύνοντες της Ε.Ε.

Άλλωστε δεν είναι η πρώτη φορά που ο Ερντογάν δημόσια υποτιμά τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Θεωρώντας υποτιμητικό για το ίδιο να συζητά με τους εκπρόσωπους της Ε.Ε. ανάθεσε στο υπουργό Εξωτερικών Τσαβούσογλου τη γραφειοκρατία των διαπραγματεύσεων και ο ίδιος ανακοίνωσε ότι θα συναντηθεί με Μέρκελ, Μακρόν και πιθανόν το Βρετανό πρωθυπουργό Τζόνσον στην Άγκυρα, την επόμενη βδομάδα, για να συζητήσουν την προσφυγική κρίση. Αν και δεν έχει επιβεβαιωθεί ακόμα από όλες τις πλευρές η συνάντηση αυτή, είναι φανερό ότι ο Ερντογάν προτιμά να διαπραγματεύεται με όσους πραγματικά αποφασίζουν στην Ε.Ε. παρά με τους «υπαλλήλους» τους.

Άλλωστε η Γερμανία, η Γαλλία και η Βρετανία δήλωσαν μεγάλη προθυμία να στηρίζουν διπλωματικά και οικονομικά την τουρκική σταυροφορία στη Συρία. Την ίδια προθυμία δείχνουν και στην προσφυγική κρίση κυρίως με ενίσχυση των κονδυλίων στήριξης της Τουρκίας. Τώρα βέβαια η Άγκυρα ζητά πολλά. Μένει να δούμε αν ο ανύπαρκτος γαλλογερμανικός άξονας φανεί πρόθυμος να υπερβεί τις διαφορές του για τις ακραίες τουρκικές απαιτήσεις, θυσιάζοντας κανονισμούς που ο ίδιος επέβαλε με αντίτιμο να εξασφαλίσει, έστω και προσωρινά, την ηρεμία του...

Σ.Π.

01 Έβρος & μεταναστευτικό

αραδιαστά

Ταγίπ μην μπερδεύεσαι

■ ΤΟΥ Βασίλη Ασημακόπουλου

Σύντομα. Η εικόνα-ενέργεια ενός στρατιωτικού οχήματος μιας χώρας να επιχειρεί παραβίαση των συνόρων ενός όμορου κράτους έχει συγκεκριμένο χαρακτηρισμό. Η φωτογραφία που συμβολίζει την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου είναι η παραβίαση των συνόρων της Πολωνίας από τον στρατό της ναζιστικής Γερμανίας, 1/9/1939.

Ο Τούρκος πρόεδρος **ας μην μπερδεύεται**. Η μικρή Ελλάδα δεν υπόγραψε σύμφωνο μη επίθεσης με τη Γερμανία, όπως η Τουρκία και επιπλέον αρνήθηκε να προσυπογράψει το Τριμερές Σύμφωνο των δυνάμεων του Άξονα, το οποίο υπόγραψαν άλλες βαλκανικές χώρες εκείνη την εποχή. Η μικρή Ελλάδα είπε πάνδημο «Οχι» στη φασιστική εισβολή στις 28 Οκτωβρίου 1940, από την ηγεσία, τους αντιπάλους του καθεστώτος, μέχρι τον τελευταίο πολίτη. Νίκησε τον ιταλικό φασισμό, πολέμησε ενάντια στη γερμανική εισβολή και παλλαϊκά αντιστάθηκε στην τριπλή γερmano-ιταλο-βουλγαρική κατοχή από την πρώτη ημέρα κατοχής μέχρι την απελευθέρωση, δίνοντας εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς στον αγώνα ενάντια στον φασισμό-ναζισμό, για «ελεύθερη πατρίδα και πανανθρώπινη λευτεριά». Όσα λίγες κοινωνίες, έθνη, λαοί, έδωσαν. Και ακόμα υπάρχουν, εκκρεμούν, ανεξόφλητοι λογαριασμοί και οφειλές από τότε.

Η Τουρκία εκείνη την περίοδο έπαιξε τον ρόλο του περίφημου επιτήδειου ουδέτερου, όπως χαρακτηρίστηκε. Υπογράφοντας σύμφωνο μη επίθεσης με τη ναζιστική Γερμανία στις 18/6/1941, τέσσερις (4) μόλις ημέρες πριν την έναρξη της επιχείρησης Μπαρμπαρόσα, της εισβολής δηλαδή της ναζιστικής Γερμανίας στη Σοβιετική Ένωση, προσδοκώντας οφέλη από μια γερμανική νίκη στις τουρκόφωνες δημοκρατίες της ΕΣΣΔ. Παράλληλα, ακριβώς την περίοδο που ο ελληνικός λαός αγωνιζόταν, παλλαϊκά αντιστεκόμενος απέναντι στις δυνάμεις του Άξονα, το τουρκικό κράτος εντατικοποίησε τον διωγμό των Ελλήνων της Κων/πολης, συνεχίζοντας τις γενοκτονικές πολιτικές της «τελικής λύσης» της δεύτερης και τρίτης δεκαετίας του 20ού αιώνα σε βάρος των Ελλήνων και των Αρμενίων (η σειρά των Κούρδων θα έρθει μετά) της Μικράς Ασίας, υπό τις συμβουλές Γερμανών αξιωματούχων. Αυτές τις πολιτικές της «τελικής λύσης», που εκτέλεσε η οθωμανική/νεοτουρκική και συνέχεια κεμαλική Τουρκία, θα συστηματοποιήσει η ναζιστική Γερμανία με το Ολοκαύτωμα. Η Τουρκία κήρυξε τον πόλεμο στη ναζιστική Γερμανία μόλις στις 23/2/1945, μετά και τη συμφωνία της Γιάλτας δηλαδή, προσδοκώντας να αρπάξει κάτι στο ανατολικό Αιγαίο, κυρίως στα Δωδεκάνησα ή από τις όμορες αραβικές χώρες. Ότι προσπαθεί να κάνει και τώρα δηλαδή, σε Συρία, Κύπρο και Αιγαίο.

Ας μην μπερδεύεται λοιπόν ο Τούρκος Πρόεδρος και όσοι υιοθετούν αντίστοιχα σχήματα

Η «ποίηση» της ιδεολογικής τρομοκρατίας

■ του Γιώργου Σιώζου

Εχείλισε ο Έβρος από μισανθρωπισμό και ανθρωποφαγία.

Ένα πέρασμα του Λαγού από την περιοχή, πρώην βουλευτή και νυν ευρωβουλευτή της αλήστου μνήμης Χρυσής Αυγής –μιας καρικατούρας ναζιστικού μορφώματος που το υπάρχον πολιτικό σύστημα το πρόβαλλε, για να περνιέται το ίδιο ως δημοκρατικό– αρκούσε, για να χαρακτηριστούν συλλήβδην οι ακρίτες του Έβρου, ως ακροδεξιοί και φασίστες. Ο υπερευαίσθητος σε ζητήματα προσφύγων και ατομικών δικαιωμάτων γνωστός ιστότοπος του αναρχικού χώρου, μας διαβεβαιώνει ότι υπήρξε νεκρός πρόσφυγας στο τουρκικό έδαφος, από ελληνικά πυρά. Την πιθανότητα προβοκάτσιας εκ μέρους των δυνάμεων της τουρκικής αστυνομίας, την αποκλείουν κατηγορηματικά.

Κατά την άποψή τους, μάλλον η συρροή χιλιάδων μεταναστών με παρότρυνση του τουρκικού κράτους στα ελληνικά σύνορα, δεν αποτελεί προβοκάτσια κατά της χώρας μας. Ίσως να την εκλαμβάνουν και ως ανθρωπιστική αποστολή.

Ο ηρωικός λαός της Σάμου και της Δέσβου –κατά γενική ομολογία σύμπασας της Αριστεράς εντός ή εκτός εισαγωγικών, μηδέ εξαιρουμένου και του χώρου της Αναρχίας– που αντιστάθηκε σθεναρά στη βάρβαρη καταστολή των ΜΑΤ, διαισθανόμενος ότι στο άμεσο μέλλον και οι ίδιοι θα βρεθούν πρόσφυγες στην ίδια τους τη χώρα, εάν αποδέχονταν τα κελεύσματα της κυβερνητικής πολιτικής, σήμερα λοιδορούνται, ως «ρατσιστές», «ξеноφοβικοί» και «φασίστες».

Μερικές μεμονωμένες ακραίες λεκτικές και σωματικές πράξεις βίας και η άφιξη 2-3 χουλιγκάνων Γερμανών Ναζί, αρκούσαν για να μεταλλαχθούν.

Πολύχρωμες αφίσες «κοσμούν» τους στύλους και τους τοίχους της Αθήνας της περιβόητης οργάνωσης Αντιφα –μιας οργάνωσης-φάντασμα που στο παρελθόν μας αποκάλυπτε τα «εγκλήματα» των Ελλήνων στην άλωση της Τρίπολης, τονίζοντας ταυτόχρονα ότι η άλωση αποτελούσε και το πρώτο «ολοκαύτωμα» των Εβραίων, που το διέπραξαν Έλληνες– καλεί σε «αντιφασιστική» συγκέντρωση, με το σύνθημα: **Ή με τους μετανάστες/μετανάστριες, ή με τους κανίβαλους.**

Ο γνωστός «ιστορικός» της εθνικής αποδόμησης κος Λιάκος –η συμβία του κα Ζορμπά που εμφορείται από της ίδιες απόψεις υπήρξε πρώην Ευρωβουλευτής του Σημιτικού ΠΑΣΟΚ και τελευταία υπουργός πολιτισμού, τυχαίο; του ΣΥ-

ΡΙΖΑ– με το ειδικό επιστημονικό βάρος που διαθέτει, μας επισήμανε πως η χώρα έχει ανάγκη, 1.000.000 –ναι καλά διαβάσατε– μεταναστών.

Διαπιστώνει τη γήρανση του ελληνικού πληθυσμού –κομίζει γλαύκα– ούτε καν τον απασχολεί η μετανάστευση 500.000 νέων Ελλήνων στην Ευρώπη –μάλλον οι Βρυξέλλες είναι η πατρίδα του– ούτε νοιάζεται για την ασκούμενη πολιτική που αναγκάζει τους νέους να μεταναστεύουν και να μην κάνουν οικογένεια. Ας αλλάξουμε λαό, τον υπάρχοντα τον συνοδεύει το ιστορικό κουσούρι της αντίστασης. Άλλωστε γιατί υπάρχουν οι μετανάστες;

Μέσα σε όλο αυτό το κρεσέντο της αντιφασιστικής κραιπάλης, στον ορυμαγδό του αγώνα κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, ρίχνεται στη «μάχη» και το κείμενο που συνυπογράφουν οι πανεπιστημιακοί με τίτλο: **Σε αυτόν τον αγώνα ποιος είναι ο εχθρός;**

Δημοσιεύεται δε, στη λαϊκή απογευματινή του ΣΥΡΙΖΑ, στην *Εφημερίδα των Συντακτών*.

Φύλακες γρηγορείτε η ελληνική κοινωνία εκφασίζεται ή τείνει να εκφασιστεί.

Ο «κυρ΄ Παντελής», δηλαδή ο άνθρωπος της διπλανής πόρτας, διακατέχεται από ρατσισμό, από ξενοφοβία.

Κάτι ψιθύρισε για τους μετανάστες, μάλλον υποστηρίζει τη φύλαξη των συνόρων, εθεάθη στο μπαλκόνι του να κυματίζει η γαλανόλευκη, στο πίσω τζάμι του αυτοκινήτου του φιγουράρει αυτοκόλλητο με τον ήλιο της Βεργίνας, προσβάλλεται αργά αλλά σταθερά από τον κορωνοϊό του εθνικισμού.

Στο βαθμό που η αστυνομία δεν μπόρεσε να κάμψει την αντίσταση των κατοίκων της Σάμου και της Δέσβου, ο ιός της αντίστασης είναι δυνατόν να λάβει πάνδημο χαρακτήρα.

Η ιδεολογική τρομοκρατία που ασκείται στην ελληνική κοινωνία και με τη «βούλα» των πανεπιστημιακών, αποτελεί την προέκταση της αστυνομικής ράβδου.

Πανεπιστημιακοί που προέρχονται κυρίως από την αριστερά του χαβιαριού, υιοθετούν πλήρως το άκρως «ποιητικό» **«Τα σύνορα δεν είναι παρά μόνον χαρακίες στο σώμα του πλανήτη».**

«Ποίηση» που από το «συγκινησιακό», «ανθρωπιστικό» και «αξιακό» φορτίο της, δεν διακατέχονται μόνον αυτοί, αλλά και

ο Ερντογάν.

Γεγονός που πιστοποιείται από τον «συνωτισμό» –άλλη ιστορική έκφραση– προσφύγων, που παρατηρείται στα σύνορα της χώρας και στα ελληνικά νησιά του Αιγαίου.

Προβάλλοντας ως «Δούρειο Ίππο» έναν ψευτοανθρωπισμό και έναν απλοϊκό «διεθνισμό», διανθισμένο με φραστικά αντιφασιστικά και αντικαπιταλιστικά φούμαρα, οι μεν πανεπιστημιακοί προσπαθούν να απαλλάξουν τον πλανήτη από τα «τραύματα» που του προξενούν τα έθνη-κράτη, –οι, με ποιητική αδεία, χαρακίες– ο δε Ερντογάν, προκειμένου να προωθήσει τα επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας.

Σε αυτό το ραντεβού στα τυφλά, δεν συναντώνται μόνον με τον Ερντογάν, αλλά και με την περίφημη νεοφιλελεύθερη σχολή του Σικάγο.

Για την αριστερά του χαβιαριού και για τους νεοφιλελεύθερους μεταμοντέρνους, το έθνος είναι μια ιδεολογική κατασκευή, άρα ένας μύθος, που επιτέλους ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, προκειμένου να καταρριφθεί.

Εάν ο Ερντογάν χρησιμοποιεί τους πρόσφυγες ως πολιορκητικό κριό για γεωπολιτικούς λόγους, απέναντι σε μια Ελλάδα που έχει καταστεί γεωπολιτικό φάντασμα, οι νεοφιλελεύθεροι τους χρησιμοποιούν για την άλωση του έθνους-κράτους δημιουργώντας παράλληλα μια τεράστια εργατική εφεδρεία.

Μια εφεδρεία σύγχρονων νομάδων τροφοσυλλεκτών, στοχεύοντας στο τσάκισμα της αμοιβής της εργασίας και στο γκρέμισμα του κοινωνικού κράτους, που έχουν κατακτήσει οι εργαζόμενοι των αναπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών. Ο διεθνισμός που προβάλλουν οι «αριστεροί» των ανοιχτών συνόρων, δεν είναι παρά ο «κοσμοπολιτισμός» του παγκοσμιοποιημένου κεφαλαίου.

Εδώ και αρκετά χρόνια, είτε συνειδητά είτε ως χρήσιμοι ηλίθιοι, έχουν ταχθεί στην υπηρεσία του, αποτελώντας την αστυνομία του πνεύματος και της ελεύθερης σκέψης.

Ενώ η αστυνομία φέρει, ως εξάρτηση, το ρόπαλο και την ασπίδα για την τρομοκρατία της κοινωνίας που αντιστέκεται, η εξάρτηση των «οργανικών διανοούμενων» αποτελείται από βαρύγδουπους ακαδημαϊκούς τίτλους, πασπαλισμένη με «χρυσόσκονη προοδευτισμού» που με το πρώτο «αεράκι» λαϊκής αντίστασης, σκορπάει.

Έβρος & μεταναστευτικό 01

Συκοφαντική εκστρατεία με αντιρατσιστικό περιτύλιγμα

Πρόκληση προς την ελληνική κοινωνία τα περί «κράτους ρατσιστών»

■ ΤΟΥ Γιώργου Παπαϊωάννου

Η ρητορική που χρησιμοποιεί το καθεστώς Ερντογάν και ο ίδιος ο «σουλτάνος» τις τελευταίες βδομάδες, είναι γνωστή σε όλους. Η Άγκυρα έχει ξεκινήσει μια οργανωμένη εκστρατεία με σκοπό να εμφανιστεί το τουρκικό καθεστώς ως υπερασπιστής του ανθρωπισμού και των προσφύγων, ενώ η Ελλάδα παρουσιάζεται σαν κράτος δολοφόνων και ρατσιστών που δεν αφήνει τους μετανάστες και πρόσφυγες να συνεχίσουν το «ταξίδι» τους προς την Ευρώπη. Το τι συμβαίνει στον Έβρο και ποιες οι επιδιώξεις Ερντογάν, το πώς εργαλειωκά χρησιμοποιούνται οι μετακινούμενοι πληθυσμοί, αλλά και τα σχέδια για το γκριζάρισμα της περιοχής, είναι επίσης γνωστά, για όσους θέλουν να τα δουν. Το θέμα είναι ότι η «γραμμή Ερντογάν», είτε συνειδητά είτε από πολιτική «αφέλεια» (και ο χαρακτηρισμός είναι σαφώς επιεικής), ακολουθείται με παραλλαγές από διάφορους κύκλους στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έτσι, τη βδομάδα που πέρασε είδαμε συγκεντρώσεις έξω από ελληνικές πρεσβείες για την καταγγελία της Ελλάδας ως κράτους ρατσιστών γιατί δεν ανοίγει τα σύνορά της στον Έβρο. Στις συγκεντρώσεις δέσποζαν τα συνθήματα για «Ελληνες δολοφόνους» ενώ έκαναν την παρουσία τους ακόμα και σημαίες της συριακής αντιπολίτευσης που υπήρξε το όχημα των δυτικών σχεδιασμών για τη Συρία και υποστηρίζεται ανοιχτά από την Άγκυρα. Από κοντά, τα κείμενα εκατοντάδων ομαδοποιήσεων (με υπογραφές από ΜΚΟ μέχρι οργανώσεις και κόμματα της Αριστεράς) που χωρίς να λένε κουβέντα για το καθεστώς Ερντογάν και τις επιδιώξεις του, αντιμετωπίζουν ως βασικό πρόβλημα τον «ελληνικό ρατσισμό» και τα κλειστά σύνορα στον Έβρο.

Στην Ελλάδα, υποστηρικτής αυτής της τάσης είναι ουσιαστικά ο ΣΥΡΙΖΑ που με τη γνωστή του

διπλότητα χειρίζεται το όλο ζήτημα. Από τη μια ο πρόεδρός του, αντιλαμβανόμενος ότι κινδυνεύει να απομονωθεί πλήρως στην κοινωνία, ανεβάζει τους τόνους απέναντι στον Ερντογάν και καταγγέλλει τις μεθοδεύσεις στον Έβρο και το Αιγαίο. Από την άλλη, το «κόμμα» (και φυσικά ο μηχανισμός με τον τίτλο «νεολαία») αναπαράγει όλη τη γραμμή καταγγελίας της δήθεν ακροδεξιότητας στην Ελλάδα σιωπώντας για το ρόλο τόσο του Ερντογάν όσο και της Ευρώπης. Χαρακτηριστική ήταν η αντίδραση του βουλευτή Τζανακόπουλου για το θέμα που προέκυψε με την παρουσία του αδελφού του στη διαδήλωση έξω από την ελληνική πρεσβεία. Ο πρώην εκπρόσωπος Τύπου του ΣΥΡΙΖΑ δήλωσε περήφανος και κάλυψε πλήρως τις συγκεντρώσεις στις πρεσβείες για τα «ανοιχτά σύνορα» και την κατάδικη των «Ελλήνων δολοφόνων». Μη νομιστεί βέβαια ότι η ηγεσία έχει επί της ουσίας διαφορετική

στάση από τον υπόλοιπο ΣΥΡΙΖΑ. Ο Αλ. Τσίπρας είναι που στηρίξε το ευρωπαϊκό σχέδιο για το μεταναστευτικό, εγκαινίασε τη Μόρια, πανηγύρισε τη συμφωνία με την Τουρκία, και βέβαια χάιδεψε τον τουρκικό επεκτατισμό όσο ήταν κυβέρνηση, ενώ παράλληλα ενέτεινε το σφιχταγκάλιασμα με τις ΗΠΑ. Τώρα ως αντιπολίτευση μπορεί να πει καμιά... κουβέντα παραπάνω και κοιτάει να έχει μικροκομματικά οφέλη σε όλα τα θέματα. Κοιτάζοντας βέβαια κανείς «πίσω από τις γραμμές», θα δει κανείς ότι με τις δηλώσεις Τσίπρα και σήμερα ακόμα, ουσιαστικά επιχειρείται να «καρφωθεί» ο Μητσοτάκης στους δυτικούς εταίρους ότι ξεφεύγει από τη «γραμμή» (όταν για παράδειγμα εγκαλείται να πει «μήπως έχουμε πόλεμο»)...

Περί ξενοφοβικής υστερίας...

Ακούμε ήδη το αντεπιχείρημα ότι οι διαμαρτυρίες δεν απευθύνονται προς τον ελληνικό λαό αλλά

προς την κυβέρνηση Μητσοτάκη. Καλό αλλά δεν στέκει. Καταρχάς, όλο το κλίμα των συγκεντρώσεων, δηλώσεων και κειμένων που κινούνται σε αυτή τη ρότα, έχει σαφή καταγγελτικό λόγο προς την ίδια την ελληνική κοινωνία και τη στάση της. Κατά δεύτερον, η υπεράσπιση των συνόρων και η άρνηση να γίνουν αυτά σουρωτήρι από τον Ερντογάν, δεν είναι ζήτημα κυρίως της κυβέρνησης. Η συντριπτική πλειονότητα του ελληνικού λαού αντιλαμβάνεται και καταδικάζει αυτή την επιδίωξη. Η δε κυβέρνηση είναι αυτή που δεν δείχνει καμιά αποφασιστικότητα να αντισταθεί στην «κοσσοβοποίηση», αλλά με διάφορες κινήσεις και παζαρέματα εμφανίζεται έτοιμη, κυρίως μέσω της «διεθνοποίησης», να την αποδεχτεί αν κάποιος δεν την αποτρέψει.

Χαρακτηριστικό από αυτή την άποψη είναι και ένα κείμενο πανεπιστημιακών (1) από τον χώρο της Αριστεράς που κυκλοφόρησε

πρόσφατα. Στην κοινή τους δήλωση, οι ακαδημαϊκοί βλέπουν «αχαλίνωτη ξενοφοβική και ρατσιστική υστερία», «ξενοφοβική ψύχωση» και την ακροδεξιά περίπτωση να ηγεμονεύει στην ελληνική κοινωνία. Δεν υπάρχει ούτε λέξη για τη στάση της Ευρώπης για το προσφυγικό (πέρα από τις ευθύνες της για τους πολέμους) και για το σχέδιο μετατροπής της Ελλάδας σε φυλακή προσφύγων και μεταναστών, αλλά και ούτε μία λέξη για τον τουρκικό επεκτατισμό και τον Ερντογάν.

Η στάση της ελληνικής κοινωνίας, στη μεγάλη της πλειονότητα, είναι γνωστή. Η εκστρατεία κατασυκοφάντησης δεν μπορεί να την αγγίξει. Οι εικόνες στα νησιά μας, με τους καθημερινούς ανθρώπους να περιθάλπουν τον ταλαιπωρημένο κόσμο και τα παιδάκια είναι χαραγμένες στη μνήμη.

Καμιά «ξενοφοβική υστερία» δεν έπιασε αυτούς τους ανθρώπους ούτε μεταλλάχθηκαν ξαφνικά. Οι ακροδεξιές και φασιστικές αντιλήψεις είναι σε γενικές γραμμές περιθωριοποιημένες στην ελληνική κοινωνία, κι ας θέλουν κάποιοι να τις μεγεθύνουν. Απλώς, το 80-90% του κόσμου αντιλαμβάνεται αυτό που δυστυχώς δεν μπορούν να αντιληφθούν κάποιες «πρωτοπορίες» και που φυσικά δεν θέλουν να αντιληφθούν οι κύκλοι που έχουν άλλου είδους σχεδιασμούς.

Ότι δηλαδή περάσαμε σε άλλο στάδιο, ότι η Ευρώπη έφτασε την κατάσταση στην Ελλάδα στο απροχώρητο και ότι το μεταναστευτικό-προσφυγικό μετατρέπεται σήμερα σε ζήτημα πολιτικό και γεωπολιτικό γενικά και σε όπλο της Τουρκίας ειδικά. Δυστυχώς η «πολιτική» ή η «ακαδημαϊκή» επάρκεια σπανίως αποτελεί εγγύηση για να καταλαβαίνεις τι συμβαίνει γύρω σου.

Η στάση της ελληνικής κοινωνίας, στη μεγάλη της πλειονότητα, είναι γνωστή. Η εκστρατεία κατασυκοφάντησης δεν μπορεί να την αγγίξει. Καμιά «ξενοφοβική υστερία» δεν έπιασε αυτούς τους ανθρώπους ούτε μεταλλάχθηκαν ξαφνικά. Οι ακροδεξιές και φασιστικές αντιλήψεις είναι σε γενικές γραμμές περιθωριοποιημένες στην ελληνική κοινωνία, κι ας θέλουν κάποιοι να τις μεγεθύνουν

1) «Σε αυτόν τον πόλεμο ποιος είναι ο εχθρός μας;», κοινή δήλωση 85 ακαδημαϊκών, αναζητήστε την στο διαδίκτυο (www.efsyn.gr ή www.alfavita.gr).

● παραπολιτική

➤ Κοιτώντας πίσω...

**Πριν
10 χρόνια**

➤ **«Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είναι επικίνδυνη»** και **«Μια παράξενη ιστορία στοχοποίησης»** Ο Μανώλης Γλέζος, μετά τον τραυματισμό του από τα ΜΑΤ ενώ μια χούφτα βουλευτές ψήφισαν τα πρώτα τροϊκανά μέτρα, γράφει σε σημείωμά του στο *Δρόμο*: «Διαλαλούν οι ηγήτορες του ΠΑΣΟΚ ότι "η ιδεολογία μας δεν μας το επιτρέπει, αλλά η ανάγκη μας υποχρεώνει να πάρουμε τα σκληρά αυτά μέτρα". Τέτοια διαστροφή, ομολογουμένως, δεν την περίμενα... Είναι επικίνδυνη η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, επίσης, και για το ρόλο που έχει αναλάβει να παίξει με εντολή των ΗΠΑ. Κλήθηκε [ο ΓΑΠ] στην Ουάσιγκτον και ο Ομπάμα τον διέταξε να βοηθήσει να μπουν στο ΝΑΤΟ οι χώρες των Βαλκανίων που είναι ακόμη εκτός, και να παραχωρήσει η Ελλάδα τα δικαιώματά της στην Τουρκία. Αντί για βοήθεια, ο πρωθυπουργός πήρε εντολές από τις ΗΠΑ, τις οποίες και θα εκτελέσει». Άλλο άρθρο του *Δρόμου* αναφέρεται στη στοχοποίηση της ΚΟΕ με αφορμή τη ρίψη ενός γιαουρτιού και μιας τυρόπιτας στον πρόεδρο της ΓΣΕΕ Παναγόπουλο: «Παρά την καθαρή δήλωση της ΚΟΕ ότι δεν είχε σχέση με όσα έγιναν, εκδίδεται από την πλειοψηφία της ΓΣΕΕ ανακοίνωση που επιμένει ότι οργανώθηκε δολοφονική ενέργεια και μάλιστα ότι ο κ. Παναγόπουλος χτυπήθηκε από άτομα που κρατούσαν κοντάρια και σημαίες της ΚΟΕ. Το ΜΕΓΑ πρωτοπορεί σε μένος αναφερόμενο σε "προσχεδιασμένη δολοφονική επίθεση που έκαναν οι αλητρήριοι"»...

(εφημερίδα *Δρόμος*, 13/3/2010, φύλλο 4)

εφημερίδα

Αριστερά!

**Πριν
20 χρόνια**

➤ **«Οι πονοκέφαλοι της αστικής πολιτικής»** Κάτω από αυτόν τον τίτλο, η εφημερίδα *Αριστερά!* επισημαίνει, μεταξύ άλλων: «Η απόφαση για [πρώρες] εκλογές στις 9 Απρίλη –που εμφανίστηκε ως αυστηρά προσωπική επιλογή του Σημίτη– βρίσκει σύμφωνους τους δυναμικούς παράγοντες της οικονομίας, της πολιτικής, της "τέταρτης εξουσίας": το σύνολο δηλαδή των διαπλεκομένων... Επιτόκια, πληθωρισμός, αύξηση του δημόσιου χρέους είναι μερικές από τις φωτιές που άναψε η αύξηση της τιμής του πετρελαίου... Η νέα μεγάλη ιδέα, η φούσκα δηλαδή του χρηματιστηρίου, δεν θα μείνει ανεπηρέαστη από τις τέτοιες εξελίξεις. Η συζήτηση για την υπερθέρμανση της αμερικανικής οικονομίας έχει παγκοσμιοποιηθεί, και συνοδεύεται από έναν υπόκωφο φόβο. Η προβαλλόμενη ιδέα της "ενιαίας και δημοκρατικής Ευρώπης" εξαντλεί καθημερινά τα καύσιμά της... Η είσοδος στην ΟΝΕ άμεσα απαιτεί: Πρώτον, την απελευθέρωση (βλ. ιδιωτικοποίηση) των μεγάλων αγορών ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και μεταφορών. Δεύτερον, τον περιορισμό του κράτους στην κοινωνική ασφάλιση και στην αγορά εργασίας. Τρίτον, την άμεση υποτίμηση ή διολίσθηση της δραχμής. Τέταρτον, να ολοκληρωθεί η αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Για να διατηρηθούμε στην κόλαση της ΟΝΕ χρειάζεται πολύ καύσιμη ύλη, πάντα βέβαια από τους εργαζόμενους...»

(εφημερίδα *Αριστερά!*, Μάρτης 2000, φύλλο 51)

Σχόλια:
και διηγώντας τα
να κλαίς...

☉ **Ποιος θα τους πιάσει;**

Επιβεβαιώθηκε η εκτίμησή μας ότι η καταστροφική πυρκαγιά που ξέσπασε στην περιοχή του Καρά-Τεπέ, της Μυτιλήνης, στον καταυλισμό φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών One Happy Family, οφειλόταν σε εγκληματική ενέργεια νεοναζί. Όπως αναφέρει η ιστοσελίδα *flash.gr* «οι δράστες έγιναν αντιληπτοί και αναζητούνται». Δεν μπορεί να ξέρουμε ποια θα είναι η εξέλιξη αυτής της ιστορίας και αν οι δράστες αυτού του εγκλήματος θα αποκαλυφθούν. Είμαστε πάντως πολύ επιφυλακτικοί αν τελικά θα γίνουν γνωστά τα ναζιστόμουτρα που διέπραξαν αυτό το έγκλημα, γιατί γνωρίζουμε ότι μέχρι τώρα οι επικεφαλής της αστυνομίας στην Μυτιλήνη έδειξαν αδιαφορία –για να το πούμε όσα πιο κομψά γίνεται– στις αλληπάλληλες καταγγελίες για τη δράση φασιστικών ταγμάτων εφόδου στη Λέσβο.

Βαθύ Κόκκινο

☉ **Αντίδραση με τραγούδι**

Από το #staystrong #Italy βγήκε ένα πολύ ωραίο ερασιτεχνικό βίντεο που δείχνει κατοίκους της Νάπολης που έχουν βγει στα μπαλκόνια και τα παράθυρα των διαμερισμάτων τους και τραγουδούν ομαδικά και υπό τη μορφή διαλόγου γνωστά ιταλικά τραγούδια για να καταπολεμήσουν την αίσθηση ερημιάς που

Στο Μυαλό του Ταγίρ Ερντογάν, σκίτσο του Κωνσταντή Κυριακού

υπάρχει στην πόλη λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού, όπως φαίνεται και από τους δρόμους ανάμεσα στις πολυκατοικίες που δεν κυκλοφορεί ούτε γάτα! Με την ευκαιρία, θα συνειδητοποιήσουν άραγε οι πολίτες των πλούσιων χωρών της Δύσης πόσο αποξενωμένοι ζουν μέσα στις σύγχρονες πόλεις ακόμα κι όταν οι δρόμοι είναι γεμάτοι από κόσμο;

Κλαίρη Ολυμπίου

☉ **Σεβασμό στη φύση**

Πόσο εύθραυστο είναι το κοινωνικό και οικονομικό σύστημα στην πλούσια και τεχνολογικά πολύ προηγμένη Δύση φάνηκε σε όλο του το πλάτος και βάθος με την εμφάνιση και εξάπλωση του κορωνοϊού. Όλος ο δυτικός κόσμος μπάζει από παντού. Μέχρι τώρα, οι πολιτικοί και οι

δημοσιογράφοι έλεγαν ότι οι επιδημίες στο παρελθόν οφειλόνταν στο ό,τι το βιοτικό επίπεδο ήταν πολύ χαμηλό για τη μεγάλη πλειονότητα του κόσμου, οι συνθήκες ατομικής και δημόσιας υγιεινής ήταν πρωτόγονες και υποτυπώδεις, αντισηπτικά και αντιβιοτικά δεν υπήρχαν ούτε συστήματα ταχύτατης πληροφόρησης και, βέβαια, επειδή οι φτωχοί που δούλευαν κατά εκατομμύρια στις φάμπρικες, τα ορυχεία, τις οικοδομές και τα χωράφια ήταν ευάλωτοι από την πολύωρη κοπιαστική χειρονακτική και κακοπληρωμένη εργασία που εξαντλούσε την ανοσοποιητική τους άμυνα. Τώρα, επενδύουν στον εκφοβισμό για να αποφύγουν και τις εξηγήσεις. Αλλά το μήνυμα, για όσους σκέφτονται, υπάρχει: η φύση είναι ανίκητη και η ζωή έχει μέλλον μόνο με σεβασμό σ' αυτήν που ανήκουμε.

Ιωάννα Κ.

μπαγλαμάδες

**Η άγνωστη κόλαση
στο λιμάνι...**

Ανθρωποι χωρίς δικαιώματα, χωρίς επικοινωνία... Στο αρματαγωγό «Ρόδος» διαμένουν 413 μετανάστες. Λόγω έλλειψης χώρου οι υπόλοιποι 67 διαμένουν σε αστικά λεωφορεία που βρίσκονται σε περιφραγμένο χώρο δίπλα

στο αρματαγωγό. «Η απόφαση της Ελλάδας να κρατήσει περισσότερα από 450 άτομα στο αρματαγωγό «Ρόδος» και να αρνηθεί να τους επιτρέψει να υποβάλουν αιτήσεις ασύλου παραβιάζει κατάφωρα το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο», δήλωσε εκπρόσωπος της οργάνωσης Human Rights Watch. Η ενέργεια μπορεί να ισοδυναμεί με αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας. Πολλές από τις έγκυες γυναίκες και τα παιδιά είναι μεταξύ των κρατούμενων, όλα φυλάσσονται στην ίδια περιοχή και «τα παιδιά δεν λαμβάνουν επαρκή τροφή και ρούχα». Κάποιοι άνθρωποι ήταν πάρα πολύ άρρωστοι για να φάνε το φαγητό. «Είχαμε μόνο 3 τουαλέτες για 451 άτομα μέχρι σήμερα και μετά μας έφεραν 5 χημικές τουαλέτες. Δεν υπάρχει ντους, δεν υπάρχει σαπούνι», είπε ένας πρόσφυγας από τη Συρία. Δεν είναι σαφές εάν οι έγκυες γυναίκες ή οι νέες μητέρες θα μπορούν να παίρνουν προγεννητική ή μεταγεννητική ή

έκτακτη ιατρική περίθαλψη. Οι κρατούμενοι μετακινούνται από το πλοίο στην αποβάθρα κατά τη διάρκεια της ημέρας και επιστρέφουν στο πλοίο το βράδυ. Επίσης, η οργάνωση αναφέρει τις άκαρπες προσπάθειες που έκανε για να έρθουν σε επικοινωνία άτομα που βρίσκονται στο αρματαγωγό «Ρόδος» και έχουν συγγενικά πρόσωπα στο ΚΥΤ Μόριας. «Η άρνηση να δοθεί η δυνατότητα στη Human Rights Watch να συναντηθεί με αυτούς τους κρατούμενους φαίνεται να είναι μια προσπάθεια των ελληνικών αρχών να καλύψουν την αμέλειά τους και την άρνηση των βασικών δικαιωμάτων. Αν κάποιος από αυτούς τους ανθρώπους επιστρέψει συνοπτικά και βίαια χωρίς να σεβαστεί το δικαίωμά τους να ζητήσουν άσυλο, η Ελλάδα θα διαπράξει σοβαρή παραβίαση του θεμελιώδους δικαιώματός τους να μην απειλούνται άτομα που κινδυνεύουν με βασανιστήρια ή θάνατο».

Lesvos News

02 διεθνή

Αναίσθητοι, ανεύθυνοι και επικίνδυνοι

■ του Γιώργου
Αναστασίου

Οι παράγοντες της «διεθνούς κοινότητας» μπροστά στην πανδημία

Μετά την Κίνα και την Ιταλία, το Ιράν είναι η τρίτη χώρα του πλανήτη με τους περισσότερους νοσούντες από τον κορωνοϊό και με τους περισσότερους θανάτους. Με τις υποδομές του ιρανικού συστήματος υγείας να έχουν πληγεί βαριά από τις αυθαίρετες κυρώσεις των ΗΠΑ, η κυβέρνηση του Ιράν ζητά επειγόντως την άρση του βορειοαμερικανικού εμπάργκο (που, θέλοντας και μη, ακολουθείται και από δεκάδες ακόμη κράτη) για να μπορέσει να ανακόψει την ραγδαία εξάπλωση της επιδημίας. Οι ΗΠΑ από το 2018, οπότε κατήγγειλαν μονομερώς τη διεθνή συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, υλοποιούν μια πολιτική στραγγαλισμού της ιρανικής οικονομίας. Στον στραγγαλισμό συμμετέχει με το ζόρι μεγάλο ακόμη μέρος της λεγόμενης «διεθνούς κοινότητας», αφού η Ουάσιγκτον προειδοποιεί ότι κυρώσεις θα υποστούν και όποιες χώρες εξακολουθήσουν να συναλλάσσονται με την Τεχεράνη! Το προηγούμενο Σάββατο ο Ιρανός υπουργός Εξωτερικών Ζαβάντ Ζαρίφ κατήγγειλε ότι οι ΗΠΑ «με μοχθηρία εντείνουν τις παράνομες κυρώσεις με σκοπό να στραγγίξουν τα κεφάλαια που χρειαζόμαστε για να καταπολεμήσουμε τον COVID-19, τη στιγμή που εκατοντάδες συμπολίτες μας πεθαίνουν εξαιτίας του». Και πρόσθεσε: «Ο κόσμος δεν μπορεί πλέον να σιωπά καθώς οι ΗΠΑ αντικαθιστούν την οικονομική τρομοκρατία με μια ιατρική τρομοκρατία».

Όμως η διεθνής κοινότητα εξακολουθεί να κωφεύει. Έτσι, την Τετάρτη το Ιράν επανήλθε, με επίσημη επιστολή-αίτημα προς τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες να μεσολαβήσει για την άρση όλων των κυρώσεων, που εμποδίζουν την καταπολέμηση της επιδημίας. Σιωπή κι από εκεί... Την Πέμπτη, το Ιράν ζήτησε από το ΔΝΤ την αποδέσμευση του μεριδίου που του αναλογεί από το «Μέσο Ταχείας Χρηματοδότησης», το οποίο με πολλές φανφάρες ανακοίνωσε ότι θέτει στη διάθεση των χωρών που έχουν πληγεί η Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα, Εκτελεστική Διευθύντρια του ΔΝΤ. Και πάλι, καμία απάντηση...

Δεν καταλαβαίνουν τίποτα...

Η εκδικητική στάση της Δύσης και των ληστρικών οργανισμών της απέναντι σε μια χώρα που υποφέρει από την επιδημία, στάση που επιπλέον αδιαφορεί για το ρίσκο γοργής μετάδοσής της στην ευρύτερη περιοχή εάν δεν ανακοπεί σύντομα εντός του Ιράν, είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα της Δυτικής «λογικής». Και θυμίζει το πώς αντέδρασε η Δύση σε αντίστοιχες εκκλήσεις στο παρελθόν, όπως π.χ. στις εκκλήσεις της Βόρειας Κορέας όταν είχε πληγεί από αλλεπάλληλες ξηρασίες: τότε οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους έθεταν ως όρο την αλλαγή καθεστώτος για να «βοηθήσουν», και οι διεθνείς οργανισμοί ακολουθούσαν – παρόλο που μόλις λίγα χρόνια πριν τις ξηρασίες η Βόρεια Κορέα ήταν ένας από τους βασικούς

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΘΕΝΩΝ	ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΑΣΘΕΝΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΘΑΝΑΤΩΝ	ΠΡΟΣΦΑΤΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ	ΑΝΑΡΡΩΣΑΝ	ΑΣΘΕΝΟΥΝ	ΣΕ ΚΡΙΣΙΜΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΑΝΑ ΕΚΑΤ.ΚΑΤΟΙΚΩΝ
1) Κίνα	80.815	+22	3.177	+8	64,152	13,486	4,020	56.1
2) Ιταλία	15.113		1.016		1,258	12,839	1,153	250.0
3) Ιράν	11.364	+1.289	514	+85	3,529	7,321		135.3
4) Νότ.Κορέα	7.979	+110	71	+5	510	7,398	93	155.6
5) Ισπανία	4.209	+1.063	120	+34	189	3,900	190	90.0
6) Γερμανία	3.117	+372	7	+1	46	3,064	9	37.2
7) Γαλλία	2.876		61		12	2,803	129	44.1
8) ΗΠΑ	1.832	+135	41		31	1,760	10	5.5
9) Ελβετία	1.135	+267	7		4	1,124		131.1
10) Νορβηγία	895	+95	1		1	893	27	165.1

δωρητές των προγραμμάτων επισιτιστικής βοήθειας του ΟΗΕ... Σήμερα όμως υπάρχει μια μεγάλη διαφορά: το τίμημα της Δυτικής απανθρωπιάς δεν είναι κάμποσες χιλιάδες «τρίτοκοσμικοί» νεκροί από πείνα, αλλά η ενδεχόμενη ανεξέλεγκτη εξάπλωση ενός πολύ επικίνδυνου ιού. Και πάλι, φαίνεται ότι οι πονόψυχοι και πολιτισμένοι ανθρωπιστές προτιμούν να το ρισκάρουν, προκειμένου να γονατίσουν μια «απείθαρχη» χώρα... Στην πραγματικότητα, τα πράγματα είναι ακόμη χειρότερα: αντί η πανδημία να οδηγήσει σε μια προσωρινή έστω διεθνή «εκεχειρία», χρησιμοποιείται και ενεργητικά και παθητικά ως όπλο επικοινωνιακών και γεωπολιτικών αντιπαραθέσεων. Πρωταθλητές αυτής της αλητείας είναι βέβαια οι ΗΠΑ, αλλά και οι λοιπές διεθνείς και περιφερειακές ισχυρές δυνάμεις δεν πάνε πίσω. Οπωσδήποτε, έχει κοπάσει η διεθνώς ενορχηστρωμένη αντικινεζική υστερία, καθώς η δυτική κοινή γνώμη τρομοκρατημένη παρατηρεί πώς η πλούσια και ανεπτυγμένη Δύση ανταποκρίνεται εμφανώς ανεπαρκέστερα από το Πεκίνο στο πρόβλημα, και αρχίζει να κατανοεί πόσο καταστροφικές επιπτώσεις έχει η ανατίναξη του δημόσιου τομέα υγείας.

Ο σώζων εαυτόν (μη) σωθήτω

Παρ' όλα αυτά συνεχίζεται ο γελοίος επικοινωνιακός πόλεμος: ενδεικτικοί είναι οι ισχυρισμοί του καθεστώτος Ερντογάν ότι δεν θα υπάρξει επιδημία στην Τουρκία λόγω του... ανώτερου τουρκικού DNA. Από την ανάποδη, στις ΗΠΑ ανανεώνεται απρόσμενα η ζωτικότητα της προεκλογικής καμπάνιας του Μπέρνι Σάντερς για το προεδρικό χρίσμα των Δημοκρατικών, αφού

είναι ο μόνος υποψήφιος που προτείνει ένα καθολικής κάλυψης δημόσιο σύστημα υγείας – το οποίο «ξαφνικά» καθίσταται δημοφιλές ακόμη και μεταξύ ακραιφνών οπαδών του ιδιωτικού τομέα. Πόσο μάλλον που η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζόμενων στον ιδιωτικό τομέα των ΗΠΑ δεν δικαιούται άδεια ασθενείας, με αποτέλεσμα να κρύβουν ότι νοσούν προκειμένου να μην χάσουν το μεροκάματό τους,, , Όμως, πέραν του επικοινωνιακού πολέμου, εξακολουθούν να κυριαρχούν, πρώτον, η αδιαφορία για τις επιπτώσεις μιας τυχοδιωκτικής επιμονής σε «προληπτικούς πολέμους» για την ανακοπή του αδυνατίσματος της Δύσης και, δεύτερον, το (αποδεδειγμένα πλέον αναποτελεσματικό, αλλά απέθαντο) δόγμα «ο σώζων εαυτόν σωθήτω». Τρανή απόδειξη η επιμονή της Ουάσιγκτον να διεξάγει τη μεγαλύτερη στρατιωτική άσκηση της τελευταίας 25ετίας στην Ευρώπη με στόχο τη... ρωσική αρκούδα, κουβαλώντας από τις ΗΠΑ στη Γηραιά Ήπειρο δεκάδες χιλιάδες στρατιώτες δίχως κανέναν ιατρικό έλεγχο*. Και εξίσου τρανή απόδειξη του δεύτερου προβλήματος η θρασεία και απάνθρωπη αντιμετώπιση της πάσχουσας Ιταλίας από τους Ευρωπαίους «εταίρους» της**. Οι παγκόσμιες ελίτ αποδεικνύουν έτσι, για μια ακόμη φορά, τον αναίσθητο, ανεύθυνο και επικίνδυνο χαρακτήρα τους. Όμως ο βασιλιάς φαίνεται πια στα μάτια των πολλών όπως είναι: γυμνός. Κι αυτό μπορεί να είναι πιο επικίνδυνο από την πανδημία για τις ελίτ.

* «Οι ΗΠΑ τον χαβά τους!»

(σελ. 16 αυτού του φύλλου).

** «Το ιταλικό δίδαγμα»

(σελ. 17 αυτού του φύλλου).

Οι ευχές των ενόχων...

Η Ιταλία ζήτησε βοήθεια από τους «εταίρους» της για να αντιμετωπίσει τη δραματική εξάπλωση της επιδημίας του κορωνοϊού. Η απάντηση της Κομισιόν ήταν μια υποκριτική ανάρτηση με γλυκερές ευχές και αερολογίες. Ο συγγραφέας Τόμας Φάτσι (που έχει κατηγορηθεί ως αριστέρος λαϊκιστής και ευρωσκεπτικιστής...) έγραψε κάτω από τις ευχές μια λιτή απάντηση που σπάει κόκαλα: «Μεταξύ του 2011 και του 2018 απευθύνατε στις κυβερνήσεις 63 απαιτήσεις για περικοπή των δαπανών για την υγεία ή/και για ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών υγείας. Θα απολογηθείτε».

Πράγματι, όπως δείχνουν τα στοιχεία μελέτης* που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του αριστερού Γερμανού ευρωβουλευτή Μάρτιν Σέρντεβαν, στην 7ετία για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έστειλε στα 28 κράτη μέλη των οποίων οι προϋπολογισμοί «παρεξέκλιναν των δημοσιονομικών κανόνων» αυστηρές συστάσεις: 1) 105 φορές ζήτησε αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης ή/και περικοπή συντάξεων, 2) 63 φορές ζήτησε περικοπή των δαπανών υγείας ή/και ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών υγείας, 3) 50 φορές ζήτησε συμπίεση των μισθολογικών αυξήσεων, 4) 45 φορές ζήτησε μείωση των ενισχύσεων σε άνεργους, μέλη ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων και ανάπηρους, 5) 38 φορές ζήτησε μείωση των εργασιακών ρυθμίσεων ή/και των δικαιωμάτων για διαπραγμάτευση συλλογικών συμβάσεων...

* «Discipline and Punish»,

Φεβρουάριος 2020 (emmaclancy.files.wordpress.com)

02 **διεθνή**

Οι ΗΠΑ τον χαβά τους!

Ξεκινούν ασκήσεις-μαμούθ στην Ευρώπη εν μέσω πανδημίας...

■ ΤΟΥ Ερρίκου Φινάλη

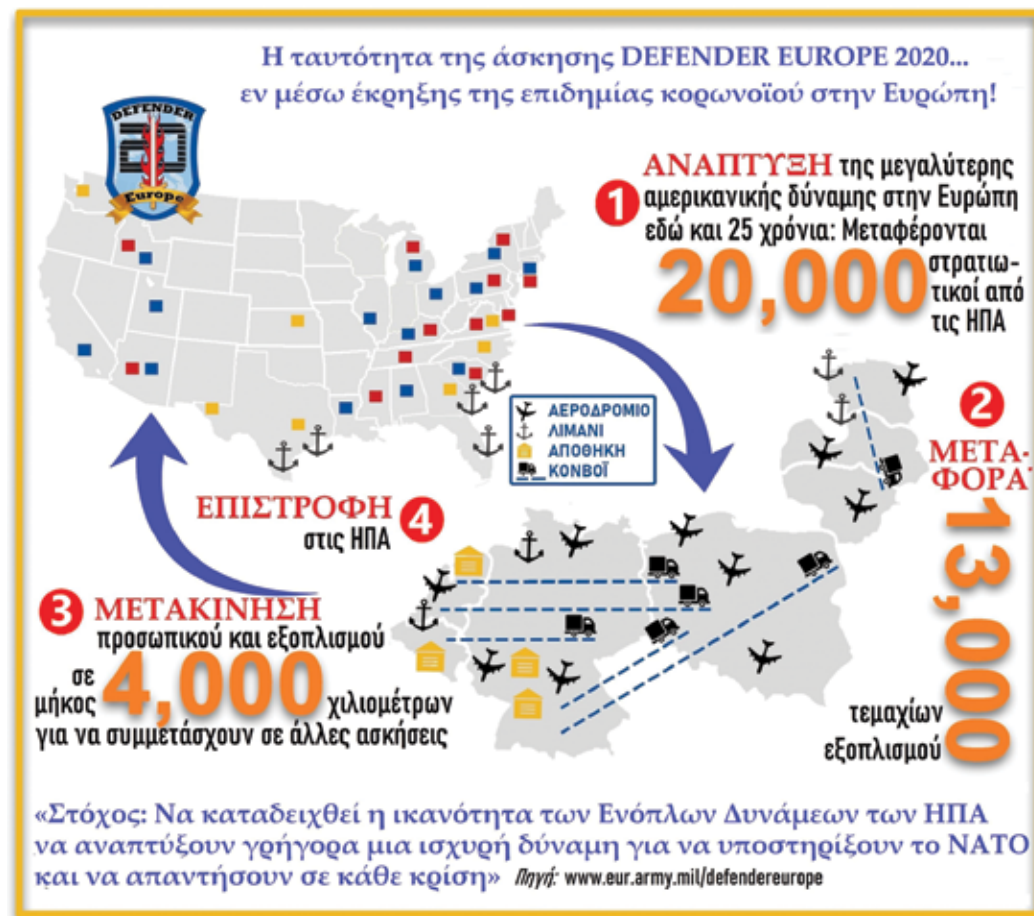
Η Ουάσιγκτον επιμένει στη διεξαγωγή της μεγαλύτερης, εδώ και 25 χρόνια, στρατιωτικής άσκησης στην Ευρώπη. Τουλάχιστον βάσει του μέχρι στιγμής προγραμματισμού, η άσκηση Defender Europe 2020 θα κορυφωθεί τον Απρίλιο, με τη συμμετοχή 20.000 Αμερικανών στρατιωτικών που έχουν ήδη αρχίσει να καταφθάνουν σε ευρωπαϊκό έδαφος – φυσικά χωρίς κανέναν ιατρικό έλεγχο: εγγυώνται γι' αυτούς, λέει, οι αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις! Στις 20.000 που έρχονται από τις ΗΠΑ θα προστεθούν οι σχεδόν 10.000 Αμερικανοί στρατιωτικοί που ήδη υπηρετούν σε αμερικανικές βάσεις ανά την Ευρώπη, καθώς και χιλιάδες ακόμη στρατιωτικοί από άλλες ΝΑΤΟϊκές χώρες: μόνο η Πολωνία θα συνεισφέρει 4.000 άνδρες στην άσκηση-μαμούθ, που «φωτογραφίζει» ως στόχο μια φανταστική ρωσική απειλή. Επιπλέον, όπως εξηγούν οι επιτελείς της άσκησης, θα χρειαστεί η υποστήριξη δεκάδων χιλιάδων ακόμη Ευρωπαίων στρατιωτικών αλλά και υπαλλήλων πολιτικών υπηρεσιών στα δέκα κράτη που θα καλύψει. Το γεγονός, που «εύλογα» δεν πολυδιαφημίζεται από τα ευρωπαϊκά ΜΜΕ, έχει ξεσηκώσει παρ' όλα αυτά κύμα ανησυχίας στις ευρωπαϊκές πολιτικές και στρατιωτικές ηγεσίες.

Είναι όμως εντυπωσιακό ότι οι ΗΠΑ ούτε που σκέφτονται αναβολή, έστω, της έτσι κι αλλιώς προκλητικής άσκησης (ενώ κατά τα άλλα υιοθετούν αυστηρότατα μέτρα για να μην ταξιδεύουν οι πολίτες τους σε μια Ευρώπη που πλήττεται όλο και ευρύτερα από την επιδημία του κορωνοϊού). Η μοναδική αντίδραση, κατόπιν υπόγειων πιέσεων των Ευρωπαίων που νιώθουν ότι έχουν τώρα πολύ πιο επείγοντα προβλήματα από τη... ρωσική αρκούδα, ήρθε προχθές από την EUCOM, την Ευρωπαϊκή Διοίκηση των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων: «Θα μειώσουμε τον αριθμό

των στρατευμάτων που θα μεταφερθούν από τις ΗΠΑ τροποποιώντας την άσκηση Defender Europe 2020, διότι η προστασία της υγείας των δυνάμεών μας και των Συμμάχων μας αποτελεί για εμάς σημαντική προτεραιότητα» γράφει η καθησυχαστικού χαρακτήρα ανακοίνωση της EUCOM, χωρίς ωστόσο να διευκρινίζει για τι μεγέθους μείωση μιλάμε. Τέτοιου είδους μεσοβέζικες «διαβεβαιώσεις» δεν κατευνάζουν πάντως την ανησυχία των ΝΑΤΟϊκών συμμάχων των ΗΠΑ – πόσο μάλλον που στις 7 Μαρτίου έγινε γνωστό το πρώτο περιστατικό στελέχους των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων το οποίο διαγνώστηκε ότι έχει προσβληθεί από τον κορωνοϊό: πρόκειται για άνδρα του αμερικανικού Ναυτικού που εδρεύει σε Βάση Ναυτικής Υποστήριξης στη Νάπολι της Ιταλίας... Κι όμως, η μεταφορά από τις ΗΠΑ στην Ευρώπη χιλιάδων Αμερικανών στρατιωτικών και στρατιωτικού υλικού (από τεθωρακισμένα και πυροβόλα έως αεροσκάφη και ελικόπτερα) συνεχίζεται, και αναμένεται να κορυφωθεί τις επόμενες δύο εβδομάδες. Ταυτόχρονα μετακινούνται ανά την ήπειρο χιλιάδες ακόμη στρατιωτικοί ευρωπαϊκών κρατών, επιτείνοντας τους κινδύνους ανεξέλεγκτης διασποράς της επιδημίας, ενώ κατά τα άλλα οι πολίτες καλούνται (ορθώς) να παραμείνουν στα σπίτια τους...

Νορβηγοί: «Φύγετε τώρα!»

Έτσι δεν είναι περίεργο που η (φιλοαμερικανική, αλλά χωρίς αυτοκτονικές τάσεις) νορβηγική κυβέρνηση αποφάσισε προχθές μονομερώς, χωρίς να «διαβουλευθεί» με την Ουάσιγκτον, την άμεση διακοπή της άσκησης Cold Response 2020, που βρισκόταν σε εξέλιξη σε νορβηγικό έδαφος και αποτελεί προπομπό της ευρύτερης άσκησης Defender Europe 2020. Στην άσκηση αυτή, η οποία επίσης στόχευε τη Ρωσία, συμμετείχαν 15.000

στρατιωτικοί από τις ΗΠΑ, τη Νορβηγία και 8 ακόμη ευρωπαϊκές χώρες. Όμως την Πέμπτη, χωρίς πολλά-πολλά, τους ζητήθηκε από την κυβέρνηση της φιλοξενούσας χώρας να επιστρέψουν στις έδρες τους. Η αμερικανική διοίκηση, την ανάγκη φιλοτιμίας ποιούμενη, ευχαρίστησε τη Νορβηγία για τη «σκληρή δουλειά» της, δήλωσε ότι ελπίζει σε «συνεχή μελλοντική συνεργασία», κι άρχισε να πακετάρει.

Όμως μέχρι στιγμής οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις δεν τολμούν να άρουν την άδεια εισόδου δεκάδων χιλιάδων Αμερικανών στρατιωτών χωρίς κανέναν ιατρικό έλεγχο, αρκούμενες στις έωλες διαβεβαιώσεις της Ουάσιγκτον ότι «κανείς στρατιωτικός μας δεν έχει προσβληθεί από κορωνοϊό» (οι οποίες κατέρρευσαν με τον ασθενή στη Νάπολι). Με τη σειρά τους οι ΗΠΑ δεν αλλάζουν το σχεδιασμό των βασικών μετακινήσεων, που

περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη μεταφορά μιας ταξιαρχίας Αμερικανών αλεξιπτωτιστών και μίας Ιταλών από τη Βόρεια Ιταλία – δηλαδή το επίκεντρο της επιδημίας– στη... Λετονία, όπου θα πραγματοποιήσουν «συνδυασμό απόβασης και ρίψης με αλεξιπτωτα προς απόκρουση ξένων εισβολέων»!

Έτσι, πέραν της ευθυγράμμισης της Ε.Ε. (για μια ακόμη φορά) με το υπερατλαντικό σχέδιο περικύκλωσης της Ρωσίας, τίθεται το ερώτημα σε ποιο βαθμό φτάνει η υποταγή της ευρωκρατίας στην Ουάσιγκτον. Διότι το μοναδικό «μέτρο πρόληψης» που έχουν λάβει μέχρι στιγμής οι ευρωπαϊκές πρωτεύουσες μπροστά στο τσουνάμι δεκάδων χιλιάδων στρατιωτών οι οποίοι ήδη αλωνίζουν στη Γηραιά Ήπειρο, μετατρεπόμενοι στη μεγαλύτερη υγειονομική βόμβα, είναι η προσπάθεια να μην γίνει ευρέως γνωστός αυτός ο απίστευτος τυχοδιωκτισμός...

Μονάδα της Στρατιωτικής Αστυνομίας των ΗΠΑ περιπολεί στο γερμανικό λιμάνι του Μπρέμερхаβεν, όπου ξεφορτώνονται τεθωρακισμένα τα οποία θα συμμετάσχουν στη μεγαλύτερη αμερικανική στρατιωτική άσκηση της τελευταίας 25ετίας σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Αμερικανικά στρατιωτικά οχήματα εγκαταλείπουν εσπευσμένα το νορβηγικό έδαφος μετά την απόφαση της κυβέρνησης της Νορβηγίας να διακόψει πολυεθνική άσκηση, ώστε να αποφευχθεί η περαιτέρω διάδοση του κορωνοϊού στη σκανδιναβική αυτή χώρα.

Το ιταλικό δίδαγμα

Όχι υποτίμηση του προβλήματος, και κατεπείγουσα ενίσχυση του δημόσιου τομέα της υγείας!

του Ειδικού
Ανταποκριτή

Για εβδομάδες είχαμε υποτιμήσει την επιδημία, όλοι – από την κυβέρνηση ως τους απλούς πολίτες. Ακόμη και άνθρωποι καλής θέλησης τοποθετούνταν με άσχετο τρόπο, σχετικοποιώντας το πρόβλημα ή υποβαθμίζοντάς το, αφού επιχειρούσαν να το αντιπαραθέσουν σε άλλα δεινά. Έτσι παραμέναμε αποπροσανατολισμένοι και απροετοίμαστοι για έναν ιό που μπορεί να έχει χαμηλότερη θνησιμότητα από άλλους, αλλά μεταδίδεται πολύ εύκολα, πλήττοντας μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Σ' αυτό το σημείο το πρόβλημα συναντήθηκε με μία προϋπάρχουσα καταστροφή: την αποδόμηση του δημόσιου συστήματος υγείας, η οποία μας άφησε άοπλους απέναντι στην επιδημία. Τα τελευταία δέκα χρόνια στην Ιταλία, είτε με κεντροδεξιές είτε με κεντροαριστερές κυβερνήσεις, οι περικοπές των δημόσιων δαπανών για την υγεία έφτασαν, κατ' απαίτηση της Ε.Ε., τα 37 δισεκατομμύρια ευρώ! Χιλιάδες θέσεις εργασίας καταργήθηκαν, και σε ολόκληρη τη χώρα απέμειναν μόλις 5.000 κλίνες εντατικής θεραπείας. Οι κυβερνήσεις επέλεξαν να διοχετεύσουν αυτά τα λεφτά στον ιδιωτικό τομέα υγείας, που τώρα αποδεικνύει πόσο άχρηστος είναι: όλο το βάρος το σηκώνουν τα δημόσια νοσοκομεία, ενώ ο ιδιωτικός τομέας δεν κουνά ούτε το δαχτυλάκι του για την καταπολέμηση της επιδημίας. Αυξάνει όμως κι άλλο την κερδοφορία του, αφού εκεί παραπέμπονται – με το αζημίωτο βέβαια – ασθενείς που δεν μπορούν να τύχουν φροντίδας από το εξαντλημένο δημόσιο σύστημα υγείας. Ακόμη χειρότερα, οι ελλείψεις σε στοιχειώδη μέσα προστασίας, σε θεραπευτικά μέσα κ.ο.κ. είναι πια τραγικές: γιατροί και νοσοκόμοι, εντελώς εξαντλημένοι, στέλνονται γυμνοί στην πρώτη γραμμή του πολέμου ενάντια στον κορωνοϊό. Και νοσούν κι αυτοί. Είναι πραγματικοί ήρωες, αλλά δεν είναι υπεράνθρωποι! Από τη μια ο κόσμος γεμίζει ιδιόχειρες αφίσες τους τοίχους των νοσοκομείων, «Είστε οι ήρωές μας», κι από την άλλη το σύστημα τους στέλνει να μολύνονται αβέρτα...

Ανεύθυνο πολιτικό προσωπικό

Κάπως έτσι αραιώνουν διαρκώς οι ήδη ισχνές γραμμές αυτών που καλούνται να αντιμετωπίσουν τον ιό, οι υποδομές καταρρέουν, και το πρόβλημα βγαίνει εκτός ελέγχου. Φτάσαμε στο σημείο να βγάλει το σωματείο των εργαζομένων στις ΜΕΘ ένα ανακοινωθέν που αγνοεί το ιταλικό Σύνταγμα, τον όρκο του Ιπποκράτη, τα πάντα: ούτε λίγο ούτε πολύ είπαν ότι, όταν έχουμε δύο ασθενείς που κινδυνεύουν, διαλέγουμε να φροντίσουμε τον πιο νέο και υγιή... Ξέραμε τον κοινωνικό δαρβινισμό, τώρα γνωρίζουμε

Πανό έξω από δημόσιο νοσοκομείο: «Γιατροί και νοσοκόμοι, είστε η περηφάνια μας. Ευχαριστούμε!»

και τον ιατρικό! Πλέον όλο και περισσότεροι άνθρωποι συνειδητοποιούν την ανάγκη να αλλάξουν πολλά, θέλουν να τρίψουν τη μούρη του φιλελευθερισμού στον τοίχο, αλλά ταυτόχρονα κατανοούν ότι πρώτα επείγει να φρεναριστεί η επιδημία. Όσο για το πολιτικό προσωπικό της χώρας, κυβερνητικό και αντιπολιτευόμενο, αυτό κι αν αποδείχτηκε εντελώς ανεύθυνο, αν όχι και εγκληματικό. Μόλις πριν δύο εβδομάδες ακόμη, ο Σαλβίνι επέκρινε τα πρώτα δειλά μέτρα της κυβέρνησης, λέγοντας ότι τα πάντα – μουσεία, μπαρ, επιχειρήσεις – πρέπει να παραμείνουν ανοιχτά! Τα ίδια έλεγε και

ο δήμαρχος του Μιλάνο, ο Σάλα, που ανήκει στο κεντροαριστερό Δημοκρατικό Κόμμα. Τα ίδια και ο Ζάια της Λέγκας, πρόεδρος της περιφέρειας του Βένετο – ώσπου μπήκε κι αυτός σε καραντίνα ως ύποπτο κρούσμα, κι άλλαξε γνώμη! Τώρα όλοι έκαναν στροφή 180 μοιρών: Να κλείσουν τα πάντα, λένε. Και να φτιαχτεί κυβέρνηση εθνικής ενότητας με πρωθυπουργό τον... Ντράγκι – αυτή ήταν μια ιδέα της Δεξιάς, που θα επανέλθει. Ήδη, κάτω από την πίεση του κόσμου και της δραματικότητας του προβλήματος, όλες οι προτάσεις της κυβέρνησης υπερψηφίζονται ομόφωνα: ούτε αποχές, ούτε λευκά.

Η μοναδική δύναμη που δεν καταλαβαίνει τίποτα είναι η Κονφιντούστρια, ο πανιταλικός σύνδεσμος των βιομηχάνων και μεγαλοεπιχειρηματιών: μέχρι και σήμερα ζητά να ξανανοίξουν όλες οι επιχειρήσεις που έκλεισαν με κυβερνητική απόφαση!

Παράπλευρες επιπτώσεις

Υπάρχουν στο ιταλικό δράμα δύο ακόμη ενδιαφέρουσες πτυχές. Πρώτον, η πλήρης αλλαγή στάσης έναντι της Κίνας: στην αρχή, ο κορωνοϊός ήταν μια ευκαιρία για αντικινεζική πολεμική. Οι ακροδεξιοί έφτασαν να κυνηγάνε στους δρόμους τους Κινέζους. Τώρα έχουν έρθει τα πάνω κάτω: η Κίνα αντιμετωπίζεται ως από μηχανής Θεός, αφού στέλνει μάσκες, διαγνωστικά σερ, αναπνευστήρες, ακόμη και γιατρούς – σε αντίθεση με την Ε.Ε., που στις εκκλήσεις για βοήθεια απάντησε με... ευχές της Φον Ντερ Λάιεν. Κι αν είχε περιοριστεί σε ευχές, θα ήταν καλά: η δήλωση της Λαγκάρντ ότι δεν είναι δουλειά της ΕΚΤ να σπρεντ, τα εκτόξευσε ακαριαία όλα, όχι μόνο τα ιταλικά. Και, κερασάκι στην τούρτα του θράσους της ευρωκρατίας, χθες ανακοινώθηκε η επιβολή προστίμου 7,5 εκατ. ευρώ στην Ιταλία για «παραβίαση των ευρωπαϊκών κανόνων»! Τόση ευρωπαϊκή αλληλεγγύη, δύσκολα αντέχεται... Το δεύτερο ενδιαφέρον είναι πόσο ξεπερασμένη φαίνεται όλη η παλιότερη αντιπαράθεση για το αν το έλλειμμα του προϋπολογισμού θα ξεπεράσει τον «δημοσιονομικό κανόνα του 3%». Κανείς δεν δίνει πια σημασία στις απειλές της ευρωκρατίας: η κυβέρνηση Κόντε αποφάσισε να διαθέσει τουλάχιστον 25 δισεκατομμύρια ευρώ για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της επιδημίας. Και όλοι περιγελούν τις διαβεβαιώσεις ότι αυτό δεν θα αυξήσει το έλλειμμα. Το πώς θα αντιδράσει η Ε.Ε. είναι άλλη ιστορία, που ίσως μας απασχολήσει στο μέλλον – όταν καταφέρουμε να απαλλαγούμε από την επιδημία.

Η αναισθησία των ελίτ

Στριωγμένος, ο Σαλβίνι ξαφνικά θυμήθηκε, ως άλλος Τραμπ, το δράμα που περνούν οι Ιταλοί εργάτες, υποσχόμενος την ανακούφισή τους. Αλλά για την ώρα αυτά δεν πιάνουν, το πολιτικό παιχνίδι έχει προσωρινά παγώσει. Η μοναδική δύναμη που δεν καταλαβαίνει τίποτα είναι η Κονφιντούστρια, δηλαδή ο πανιταλικός σύνδεσμος των βιομηχάνων και μεγαλοεπιχειρηματιών: μέχρι και σήμερα ζητά να ξανανοίξουν όλες οι επιχειρήσεις που έκλεισαν με κυβερνητική απόφαση! Ταυτόχρονα όμως, μπροστά σε μια τέτοια επίδειξη κοινωνικής αναισθησίας, συμβαίνει κάτι πρωτοφανές: κανείς δεν τολμά να υποστηρίξει το αίτημα της Κονφιντούστρια! Ούτε ένα κόμμα, ούτε ένας πολιτικός: είναι κάτι που δεν έχει ξανασυμβεί στην Ιταλία. Στο Βορρά ξεσπούν απεργίες στα εργοστάσια που η Κονφιντούστρια κρατά ανοιχτά, θέτοντας σε κίνδυνο την υγεία των εργατών, με αίτημα να σταματήσει η λειτουργία τους ώσπου να τεθεί η επιδημία υπό έλεγχο. Ακόμη κι έτσι, οι ελίτ εξακολουθούν να ασκούν πίεση στην κυβέρνηση, και να ενισχύουν τη διστακτικότητά της: είναι χαρακτηριστικό ότι χρειάστηκε να θρηνούμε πολλές εκατοντάδες νεκρών για να αποφασιστεί η διακοπή των ποδοσφαιρικών και άλλων αγώνων. Η διστακτικότητα φαίνεται και στο γεγονός ότι ακόμη δεν έχουν κηρυχθεί κόκκινες ζώνες, παρά μόνο έχει ανακηρυχθεί όλη η χώρα σε «επιτηρούμενη ζώνη». Αντίθετα, στο Κοντόνιο της Λομβαρδίας, όπου εμφανίστηκε το πρώτο κρούσμα κορωνοϊού και η πόλη μπήκε σε πλήρη καραντίνα, τα κρούσματα σχεδόν εξαφανίστηκαν. Δυστυχώς, η μάχη της Ιταλίας με τον κορωνοϊό κάθε άλλο παρά έχει τελειώσει. Μπορούμε όμως να βγάλουμε ήδη κάποια συμπεράσματα. Το πρώτο είναι ότι χρειάζεται η κατεπείγουσα και γενναία ενίσχυση του δημόσιου τομέα υγείας και της κρατικής ιατρικής έρευνας: ο ιδιωτικός τομέας απέδειξε για άλλη μια φορά την ακραία ιδιοτέλεια και αχρηστία του, και δεν έχει συμφέρον να εξαλείφει ασθενείς – αυτό θα μείωνε την κερδοφορία του... Το δεύτερο είναι ότι δεν χρειάζονται απλουστευτικά σχήματα που αποπροσανατολίζουν ή υποτιμούν τον κίνδυνο, αλλά ένας συνδυασμός προετοιμασίας, εγρήγορης, υπευθυνότητας και ψυχραιμίας. Και σε αυτό το πεδίο απέτυχαν παταγωδώς τα ιταλικά ΜΜΕ και τα πολιτικά κόμματα, με τη διαρκή εναλλαγή τρομοκρατικών και καθησυχαστικών μηνυμάτων, που τελικά φούντωσαν τον πανικό – ο οποίος πήρε τη μορφή επιδρομών στα σούπερ μάρκετ και εξόδου από τον Βορρά προς τον Νότο. Εγγυημένοι τρόποι και οι δύο για την παραπέρα εξάπλωση της επιδημίας...

● περιβάλλον

Σφάζονται στην ποδιά της Huawei

Εα συμμετάσχει ή όχι ο κινεζικός τεχνολογικός κολοσσός Huawei στην κατασκευή του βρετανικού νέας γενιάς ασύρματου δικτύου 5G; Οι ΗΠΑ και μια σειρά σύμμαχοί τους το έχουν αποκλείσει από τα δικά τους σχέδια, και πίεζαν τη Βρετανία να κάνει το ίδιο, λέγοντας ότι πίσω από τη Huawei κρύβεται η κινεζική κυβέρνηση – και άρα ο κίνδυνος κατασκοπείας του Πεκίνου εις βάρος τους. Όμως ο Βρετανός πρωθυπουργός Τζόνσον και το στενό επιτελείο του θεωρούν ότι η Huawei είναι η πιο προχωρημένη τεχνολογικά, και ότι το βρετανικό δίκτυο δεν μπορεί να υλοποιηθεί δίχως τη συμμετοχή της. Για να κατευνάσει τους ανησυχούντες, εντός και εκτός Βρετανίας, ο Τζόνσον υποσχέθηκε ότι η Huawei δεν θα ανακατευτεί με τον «πυρήνα» του δικτύου, κι έτσι δεν θα δικαιολογούνται φόβοι για την ασφάλειά του. Τίποτα από αυτά δεν φάνηκε να πείθει το πιο σκληροπυρηνικό κομμάτι του αντικινεζικού μπλοκ το οποίο, όπως θα δούμε, είναι... πολυσυλλεκτικό. Ήδη από την Ουάσιγκτον έρχονταν μηνύματα δυσαρέσκειας και μόνο για το γεγονός ότι συζητείται η συμμετοχή της Huawei: πιο εύγλωττος όλων ήταν ο Ρεπουμπλικανός γερουσιαστής Τομ Κότον, που συνέκρινε την κινεζική εταιρία με την KGB! Παρ' όλα αυτά, ο Τζόνσον τελικά αποφάσισε να συμπεριλάβει την Huawei στο σχέδιο, και την Τρίτη έφερε προς ψήφιση στη βρετανική Βουλή το σχετικό νομοσχέδιο. Εκεί εκδηλώθηκε και η πρώτη εσωκομματική ανταρσία εναντίον του: 38 Συντηρητικοί βουλευτές υποστήριξαν μια τροπολογία για την εκδίωξη της Huawei μέχρι το 2023. Τελικά η τροπολογία απορρίφθηκε, με 306 ψήφους κατά και 282 υπέρ, ενώ απείχαν 54 βουλευτές (εκ των οποίων 22 Συντηρητικοί).

Όμως, πέραν των 38 Συντηρητικών, ποιοι ήταν οι υπόλοιποι 244 βουλευτές που υποστήριξαν την τροπολογία; Μα, ολόκληρο το... προοδευτικό στρατόπεδο, με προερχόμενους τους Εργατικούς! Τα ηγετικά στελέχη του Εργατικού Κόμματος πρωτοστάτησαν στην αντικινεζική καμπάνια, προσπερνώντας από τα... δεξιά τις ανησυχίες των πιο φιλοαμερικανικών και συντηρητικών κύκλων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν ο Εργατικός Βουλευτής Μπάρρι Σίρμαν, που είπε ότι οι Κινέζοι κλέβουν την πνευματική ιδιοκτησία των βρετανικών επιχειρήσεων με το που θα αναρτηθεί στο Διαδίκτυο. Ούτε ένας Εργατικός βουλευτής δεν διαφοροποιήθηκε από αυτή τη γραμμή – σε βαθμό ώστε ο Ταρίκ Αλί, εκ των υποστηρικτών του Εργατικού Κόμματος, να μιλήσει για «αξιολύπητη στάση»...

M.A.

«Τοπία της Ενέργειας»

Επιμέλεια: **Βάννα****Σφακιανάκη**

vannasfakianaki@gmail.com

Ο σχεδιασμός για μια «κλιματικά ουδέτερη οικονομία»

Η πολιτική της Ε.Ε. όπως διατυπώνεται στην από 28/11/2018 ανακοίνωσή της με θέμα «Καθαρός πλανήτης για όλους» (1) αναφέρεται σε «κλιματι-

κά ουδέτερη οικονομία» με «ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα». Δεν αναφέρεται σε απάλειψη των εκπομπών αερίων ρύπων μόνο από εγκατάσταση και χρήση ΑΠΕ, όπως επαγγέλλονται μεγάλες ΜΚΟ και ΜΜΕ, δημιουργώντας εντυπώσεις που υπερβαίνουν στοιχειώδεις όρους σοβαρής συζήτησης τόσο για τα οράματα, όσο και για τις «ρεαλιστικές λύσεις».

Η πολιτική της «κλιματικά ουδέτερη οικονομίας» επιτρέπει στις κυρίαρχες χώρες της Ε.Ε. να διαμορφώνουν το ενεργειακό τους μείγμα ανάλογα με τα συμφέροντά τους, που δεν αποκλείουν καμιά μορφή εφαρμογής στην παραγωγή ενέργειας – συμπεριλαμβανομένης της πυρηνικής – με βάση την αρχή της «τεχνολογικής ουδετερότητας».

Στη χώρα μας η πλήρης παραίτηση των κυβερνήσεών μας από ανάληψη πρωτοβουλιών σε αυτόνομο σχεδιασμό –και όχι μόνο στα θέματα της ενέργειας– έχει οδηγήσει σε απόλυτη εξάρτηση από τον κεντρικό σχεδιασμό της Ενεργειακής Ένωσης και βέβαια, τις σχετικές χρηματοδοτήσεις και μάλιστα με ένα εξαιρετικά μηχανιστικό τρόπο.

Οι αβεβαιότητες ενός εξαρτημένου ενεργειακού σχεδιασμού

Εδώ και πολλά χρόνια, ακόμα και πριν από την κρίση, στη χώρα μας δεν παράγεται πολιτική αλλά μόνο τεχνοκρατικές διαχειριστικές επεξεργασίες σε όλο και πιο στενούς κύκλους «ειδικών», που επικαλούμενοι την επιστήμη και την τεχνολογία αποκλείουν σταδιακά όλους αυτούς που παραδοσιακά συμμετείχαν αλλά και λογοδοτούσαν. Οι επεξεργασίες αυτές εναρμονίζονται με τα πορίσματα της Εσπερίας, όπως αυτά προκύπτουν από τον εκάστοτε συσχετισμό συμφερόντων ισχυρών κρατών και μονοπωλιακών ομίλων και λόμπι.

Αναρωτιέται κανείς σε τι έχουν ωφεληθεί οι επενδύσεις μισού αιώνα –με την ευρεία έννοια και όχι μόνο την οικονομική– σε πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, σε ανθρώπινο δυναμικό, όταν δεν παράγονται όχι μόνο πραγματικά ριζοσπαστικές προτάσεις που να συνάδουν με την ταυτότητα της χώρας μας, αλλά ούτε καν καταλληλότερες και συμπεριφέρτερες εφαρμογές στα πλαίσια της πολιτικής της Ε.Ε. που να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες που προκύπτουν από την ταυτότητα αυτή.

Προτεραιότητα παραμένει το κυνήγι των «επενδύσεων» που συχνά οδηγεί στο να αδειοδοτούνται έργα πριν καν διαμορφωθεί το θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησής τους.

Αυτός είναι και σε μεγάλο βαθμό ο λόγος καθυστέρησης υλοποίησης των έργων και όχι η γραφειοκρατία όπως πολιτικοί και

ΜΜΕ κατά κόρον ισχυρίζονται.

Εξ άλλου, οι εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων που παρέχονται χωρίς να είναι ολοκληρωμένο το συνολικό θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης, αποτελούν αυτές καθ' αυτές παράγοντα κερδοφορίας των εταιρειών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο.

Σήμερα για παράδειγμα, προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι η αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ εξαρτάται από τις διασυννοριακές διασυνδέσεις και από την αποθήκευση ενέργειας.

Ωστόσο ο Διαχειριστής του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ), περιμένει τον ευρωπαϊκό διαχειριστή των ηλεκτρικών δικτύων ENTSO-E για να διαμορφώσει τις προτεραιότητές του. Όπως προκύπτει από το Δεκαετές Πρόγραμμά του: «Στα πλαίσια αυτά και σε συνεργασία με τον ENTSO-E, ο ΑΔΜΗΕ παρακολουθεί στενά τις ενεργειακές εξελίξεις στην Ν.Α. Ευρώπη, ώστε να προκρίνει τις περισσότερες νέες διασυνδέσεις (από τεχνική και οικονομική σκοπιά), με απώτερο στόχο να συμβάλει στην ολοκλήρωση της ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.» (2)

Εν τω μεταξύ συνεργάζεται στην αδειοδότηση νέων μονάδων ΑΠΕ την ίδια στιγμή που επισημαίνει ότι: «Στο σύνολο της χώρας έχουν εκδοθεί άδειες παραγωγής τριπλάσιες περίπου ισχύος από τη μέγιστη ζήτηση του Συστήματος. Είναι φανερό ότι ισχύς τέτοιας κλίμακας δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί από το Σύστημα, ούτε όσον αφορά τη διακίνηση της ισχύος (είτε εντός της χώρας, είτε για εξαγωγές), ούτε όσον αφορά την ασφαλή και απρόσκοπτη απορρόφηση της παραγόμενης ενέργειας από σταθμούς ΑΠΕ. Παρά ταύτα, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο επιβάλλει στον ΑΔΜΗΕ να ανταποκριθεί στο σύνολο των αιτημάτων σύνδεσης που του υποβάλλονται.» (3)

Αντίστοιχα η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) αδειοδοτεί έργα αντλησιοταμίευσης ενώ παραδέχεται ότι για το θέμα της αποθήκευσης ενέργειας: «έχει ξεκινήσει τη διερεύνηση, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, για τη διαμόρφωση νέου πλαισίου στήριξης... Παράλληλα, το σχήμα θα συζητηθεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την έγκρισή του από άποψη κρατικών ενισχύσεων, αλλά και συμβατότητάς του με το Μοντέλο-Στόχο (Target Model).» (4)

Παραπομπές

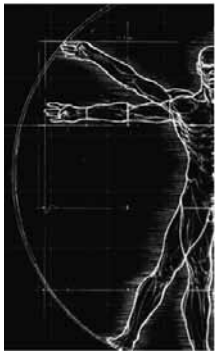
1) eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0773&from=en

2) Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) (2018 – 2027), ΦΕΚ Β/1570/08.05.2018 σελ. 17198

3) ΦΕΚ Β/1570/08.05.2018 σελ. 17089

4) energypress.gr/news/mehri-telos-toy-etoys-oi-protaseis-tis-rae-gia-neo-plaisio-stirixis-tis-apothikeysis-energeias

της επιστήμης και της κοινωνίας

■ Επιμέλεια:
**Γιάννης
Σχίζας**

Προστασία άγριας πανίδας από τα τροχαία

Καινοτόμες πρακτικές για την αποτροπή των τροχαίων ατυχημάτων με την άγρια πανίδα στην Δυτική Μακεδονία παρουσιάστηκαν στην εναρκτήρια συνάντηση του έργου Life Safe Crossing στη Φλώρινα.

Το έργο στοχεύει στη μείωση της οδικής θνησιμότητας απειλούμενων ειδών και της κατάτμησης των ενδιαιτημάτων τους σε τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες: μαρσικανική καφέ αρκούδα (*Ursus arctos marsicanus*) και λύκος (*Canis lupus*) στην Ιταλία, ιβηρικός λύγκας (*Lynx pardinus*) στην Ισπανία, καθώς και καφέ αρκούδα (*Ursus arctos*) σε Ελλάδα και Ρουμανία. Η συνάντηση είχε ως κύριο θέμα τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στις Περιφερειακές Ενότητες Φλώρινας και Καστοριάς και πιο συγκεκριμένα την εξέλιξη των εργασιών για την προετοιμασία της εγκατάστασης ενός καινοτόμου συστήματος αποτροπής συγκρούσεων οχημάτων-ζώων (ΣΟΖ). Το σύστημα αυτό έχει αναπτυχθεί στην Ιταλία μέσω του έργου LIFE STRADE και είναι η πρώτη φορά που θα εφαρμοστεί και στην Ελλάδα. Η συζήτηση κατά τη διάρκεια της συνάντησης επικεντρώθηκε στην εξέλιξη των παρακάτω δράσεων:

- Τη χρήση συστήματος καταγραφής κυκλοφοριακού φόρτου των οδών που γειτνιάζουν με τα

οικοσυστήματα της καφέ αρκούδας. Τα δεδομένα της καταγραφής θα συνοπολογιστούν για να επιλεγούν τα σημεία εγκατάστασης του συστήματος αποτροπής συγκρούσεων οχημάτων-ζώων (ΣΟΖ).

- Την ταυτοποίηση και τυπολογία 149 τεχνικών υποδομών στον Κάθετο Άξονα της Εγνατίας Οδού Α29 «Σιάτιστα-Καστοριά» που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την Άγρια Ζωή για την ασφαλή διάσχιση υπόγειας της οδού όπως κοιλαδογέφυρες, γέφυρες, οχετοί όμβριων υδάτων κ.ά. Μετά από την κατάλληλη παρακολούθηση θα εκτελεστούν εργασίες βελτίωσης αυτών των περασμάτων (φυτεύσεις, καθαρισμός, απομάκρυνση της βλάστησης κ.ά) ώστε να διευκολυνθεί η χρήση τους από την καφέ αρκούδα, καθώς και άλλα είδη.

- Την παρακολούθηση, μέσω ειδικών καμερών, 45 περασμάτων άγριας πανίδας και την αξιολόγησή τους.

- Τη χρήση καινοτόμων εφαρμογών της Νευροεπιστήμης για την μελέτη αντίδρασης των οδηγών σε οπτικά μηνύματα/εικόνες/χρώματα ώστε να επιλεγούν εκείνες οι προειδοποιητικές πινακίδες που θα έχουν το μέγιστο αποτέλεσμα.

Περισσότερα για το έργο Life Safe Crossing, μπορεί να μάθει κανείς από την ιστοσελίδα life.safe-crossing.eu

Πηγή: Δασαρχείο

Τα χρήματα πίνουν τόπο στο Διάστημα

Τα χρήματα που πηγαίνουν στο διάστημα όχι μόνο πίνουν τόπο, αλλά προσφέρουν πρόσθετα οφέλη στο σύνολο της ανθρώπινης δραστηριότητας, αφού «ένα ευρώ στο διάστημα δίνει έξι ευρώ σε οφέλη στη γη», τόνισε, μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, η Χριστίνα Γιαννόπαπα, εκπρόσωπος του γραφείου του γενικού διευθυντή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (European Space Agency – ESA), αποσπασμένη ως σύμβουλος του γενικού γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων. Η κα Γιαννόπαπα σχολίασε και την όποια κριτική μπορεί να εκφραστεί σε σχέση με τις δαπάνες που γίνονται στον τομέα της διαστημικής τεχνολογίας, εξηγώντας πόσο σημαντικό είναι το Διάστημα για τη ζωή όλων στη γη: «ανοίγονται πλέον πάρα πολλές δουλειές, αφού ο συνδυασμός “Διάστημα-Αέρας-Γη” δίνει στην ανθρωπότητα τεράστιο όγκο δεδομένων, αυτό που ονομάζουμε Big Data, δίνει επιπλέον δουλειές» ανέφερε χαρακτηριστικά.

«Συνηθίζουμε να κοιτάμε έξω, τα αστέρια, τους πλανήτες κ.ο.κ, αυτή όμως δεν είναι η συνολική εικόνα, δεν είναι τίποτα παραπάνω από ένα ψηλότερο σημείο παρακολούθησης, ένα σημείο από το οποίο έχουμε τη δυνατότητα να κοιτάμε κάτω στη γη» υπογράμμισε, αναφερόμενη στις προσπάθειες του ανθρώπου στο Διάστημα, η κ. Γιαννόπαπα και τόνισε πως η επενομαζόμενη

διαστημική τεχνολογία, επιτρέπει να «μαζεύουμε πληροφορίες για το αν π.χ η (καλλιεργήσιμη) γη είναι καλή, να προχωράμε προς τη γεωργία ακριβείας, να εκσυγχρονίζουμε την οικονομία μας, να ενημερωνόμαστε και για τις φυσικές καταστροφές, ένα πεδίο στο οποίο η συνεισφορά της είναι μέγιστη». Συνδέοντας τις εξελίξεις στην Ελλάδα με το γενικότερο πλαίσιο, η κ. Γιαννόπαπα τόνισε πως στον συγκεκριμένο χώρο όλα πλέον αλλάζουν και αλλάζουν για πρώτη φορά στην ιστορία του ανθρώπου: «Στην εποχή πλέον που ονομάσαμε “Διάστημα 4.ο” αλλάζει ο τρόπος με τον οποίο φτιάχνουμε διαστημικά αντικείμενα, και δορυφόρους, είναι κάτι που είδαμε και στα παιδιά του ΑΠΘ, στα οποία αξίζει ένα μεγάλο μπράβο, παιδιά που θα βρίσκονται στην καινούργια γενιά (Σ.τ.Σ.: των στελεχών της διαστημικής έρευνας) και θα είναι πρωτοπόροι» τόνισε η κ. Γιαννόπαπα όταν της ζητήθηκε να σχολιάσει τη σημαντική επιτυχία που μόλις ανακοινώθηκε από το ΑΠΘ, ότι περίπου σε τρία χρόνια από σήμερα, με βάση τον προγραμματισμό, θα βρίσκεται στο Διάστημα ο Acube SAT, ο ναυτοδορυφόρος της Ομάδας Διαστήματος και Αεροναυτικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Πηγή: Σωτήρης Κυριακίδης / www.ptisidiastima.com

Οι λογοτέχνες περιγράφουν διάφορα περιστατικά επιδημιών

Το 1881 ο Δανός νατουραλιστής Γενς Πέτερ Πάκομπσεν έγραψε το διήγημα «Πανούκλα» στο Μπέργκαμο. Εμπνευσμένος από τη δύναμη αφανισμού της επιδημίας και ορμώμενος από το ιστορικό ξέσπασμα της πανούκλας στο Μπέργκαμο κατά τον Μεσαίωνα με χιλιάδες νεκρούς, ο Πάκομπσεν περιγράφει μια πόλη στην οποία ο χρόνος έχει παγώσει. Αποτυπώνει το δέος που προκαλούν οι όμορφες εικόνες της πόλης του, αλλά και την καταβύθιση στην κοινωνική κρίση που προκαλεί η σύγκρουση του θρησκευτικού αισθήματος με το αίσθημα επιβίωσης. Ένα φι-

λοσοφικό αφήγημα με πολλούς συμβολισμούς όπου η πανούκλα ερμηνεύεται ως θεϊκό σημάδι και ως δίκαιη τιμωρία.

Στον εικοστό αιώνα, αμέσως μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (1947), ο Αλμπέρ Καμύ με το μυθιστόρημά του «Η πανούκλα» (μτφρ. Νίκη Καρακίτσου-Ντουζέ, εκδ. Καστανιώτη) αφηγείται την καθημερινότητα στο Οράν της Αλγερίας της δεκαετίας του '40 εν μέσω μιας επιδημίας που επιφέρει έκτακτες καταστάσεις, χρήση προπαγάνδας και τελικά επικράτηση του «κακού». Κι αν για το μυθιστόρημα του Καμύ η επιδημία της

πανούκλας είναι απλώς ο μεταφορικός καμβάς για να καταγγεληθεί η «μαύρη πανούκλα» του ναζισμού, άλλοι συγγραφείς έχουν στην καρδιά της μυθοπλασίας τους μια ανεξέλεγκτη, φονική επιδημία που ενσκήπτει ως τιμωρία και κάθαρση μαζί, βάζοντας σε δοκιμασία τα ανθρώπινα μέγεθ. Λίγα χρόνια μετά, ο Ζαν Ζιονό δημοσιεύει τον «Ουσάρο στη στέγη» (1951). Η χολέρα σαρώνει στην Προβηγκία. Ο Ιταλός αξιωματικός Άντζελο Πάρντι, εξόριστος στη Γαλλία, καταδιώκεται από τους Αυστριακούς που τον κατηγορούν για συωμοσία. Οι δρόμοι έχουν αποκλειστεί, οι πόλεις

έχουν οχυρωθεί και έχει επιβληθεί καραντίνα. Ο Άντζελο χωρίς να φοβάται να μολυνθεί φροντίζει τους αρρώστους που συναντά στον δρόμο του ενώ βοηθά τη σύζυγο ενός κόμνη. Ο κλοιός σφίγγει κι εκείνος, άτρωτος χάρη στο θάρρος και την αγνότητά του, καταφεύγει στις στέγες της Μανόσκ από όπου παρατηρεί το μεγαλείο της φύσης και ταυτόχρονα την πόλη να παραδίδεται στον μαρασμό εξαιτίας της θανάσιμης επιδημίας.

Πηγή: Ελένη Κορόβηλα:
Από τον Οιδίποδα στον Στήβεν Κινγκ

πολιτική&οικονομία

Κορωνοϊός: Η νέα ασθένεια της παγκόσμιας οικονομίας

■ ΤΟΥ Παύλου
Δερμενάκη

Ο κορωνοϊός χτύπησε και την παγκόσμια οικονομία οδηγώντας την στην εντατική κάτω από τις πλέον ακραίες συνθήκες. Το χτύπημα στις αναπτυγμένες χώρες είναι πολύ χειρότερο από τις χειρότερες μέχρι τώρα προβλέψεις. Τα φαινόμενα των τελευταίων 15 ημερών αποτελούν σκηνές «αποκάλυψης» για την παγκόσμια οικονομία, στην ουσία για τον αναπτυγμένο δυτικό κόσμο.

Οι επιπτώσεις αφορούν τόσο την πραγματική οικονομία όσο και τη χρηματιστική σφαίρα της. Για την πραγματική οικονομία (παραγωγή, κατανάλωση επενδύσεις) ορισμένες από τις συνέπειες σε κάποιους τομείς φαίνονται άμεσα (αερομεταφορές, τουρισμός, διασκέδαση κ.λπ.) και σε κάποιους άλλους (μεταποίηση) θα φανούν στην πορεία. Στη χρηματιστική σφαίρα η εικόνα περιγράφεται με μία λέξη: κατάρρευση. Κανείς πλέον δεν μπορεί να εκτιμήσει πού και πώς θα τελειώσει αυτός ο εφιάλτης.

Οι εξελίξεις οδηγός παγκόσμιας ύφεσης

Τα σενάρια που είχαν δει το φως της δημοσιότητας τον προηγούμενο μήνα εκτιμούσαν επιπτώσεις στο παγκόσμιο ΑΕΠ γύρω στο 1% ή 1 τρισ. δολάρια. Παράλληλα όλοι μιλούσαν για επιπτώσεις περιορισμένης έκτασης χρονικά. Αυτά στο πλαίσιο των διαβεβαιώσεων ότι όλοι ήταν έτοιμοι να αντιμετωπίσουν τον κορωνοϊό. Οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών αποδεικνύουν το μέγεθος της ψευδαίσθησης (ή παραπληροφόρησης), όσον αφορά την ετοιμότητα να αντιμετωπίσουν ιατρικά-κοινωνικά την κατάσταση και φυσικά την παντελή αδυναμία να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές συνέπειες.

Ολόκληροι τομείς της οικονομίας βρίσκονται σε πλήρη καθίζηση. Τουρισμός, ταξίδια, εστίαση, μαζική διασκέδαση, μεγάλα εμπορικά-καταναλωτικά κέντρα βιώνουν από τώρα το πιο ακραίο σενάριο με άγνωστη την ημερομηνία λήξης. Θα ακολουθήσει ο παραγωγικός τομέας και οι υπηρεσίες με μια μικρή χρονική υστέρηση. Συνεπώς οι απώλειες στο παγκόσμιο ΑΕΠ μπορεί να είναι και τριπλάσιες από τις εκτιμήσεις καθώς σύμφωνα με τη μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας, μια πανδημία θα μπορούσε να προκαλέσει οικονομικές απώλειες ύψους περίπου 5% του παγκόσμιου ΑΕΠ – ποσοστό που αντιστοιχεί σε περισσότερα από 3 τρισ. δολάρια. Ενδεικτικό των αναμενόμενων συνεπειών στην παγκόσμια οικονομία είναι η πτωτική τάση της τιμής του πετρελαίου και ο «πόλεμος» που έχει ξεσπάσει γύρω από το θέμα.

Ο κορωνοϊός είναι η αφορμή για το ξέσπασμα της κρίσης. Οι αιτίες πρέπει να αναζητηθούν στην αυτονόμηση της χρηματιστικής οικονομίας από την πραγματική που είναι φυσιολογικό κάποια στιγμή να σκάσει, όπως συμβαίνει αυτές τις μέρες

Όλα αυτά οδηγούν σε ένα συμπέρασμα. Η παγκόσμια οικονομία είναι ένα βήμα πριν την ύφεση αν δεν είναι ήδη μέσα. Η κα Λαγκάρντ στη συνέντευξη τύπου της 12/3/2020 άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο για ύφεση στην οικονομία της Ευρωζώνης. Αντίστοιχα ψαλιδίζονται οι προσδοκίες για την αύξηση του ΑΕΠ στις ΗΠΑ ενώ είναι ήδη δεδομένη η σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης στην Κίνα, τουλάχιστον κατά το Α' τρίμηνο του 2020. Φυσικά η ύφεση δεν είναι «κεραυνός εν αιθρία» για την παγκόσμια οικονομία. Ήδη από το 2018 υπάρχουν σημαντικά σημάδια επιβράδυνσης του ρυθμού της παγκόσμιας ανάπτυξης με ιδιαίτερη έμφαση προβλημάτων στην Ευρωζώνη-Γερμανία. Οι εξελίξεις με τον κορωνοϊό φαίνεται ότι αποτελούν τον «καταλύτη» για να μπει η παγκόσμια οικονομία σε φάση ύφεσης.

Σκηνές «αποκάλυψης»

Στη χρηματιστική σφαίρα της οικονομίας η κατάσταση είναι απελπιστική. Όσο ο ιός ήταν μόνο στην Κίνα οι αγορές διασκέδαζαν τους φόβους με νέα υψηλά. Όταν ο ιός έφτασε στην πόρτα τους άρχισε να κυριαρχεί ο φόβος. Τα αποτελέσματα είναι πρωτόγνωρα και δεν έχουν καμία σχέση με ένταση ούτε με την κρίση του 2000 (κρίση εταιρειών ίντερνετ) ούτε με εκείνη της περιόδου 2007-2008. Ο Dow Jones από κοντά 30.000 μονάδες που ήταν στις

12/2/2020 έχει χάσει, ουσιαστικά μέσα στις δύο τελευταίες βδομάδες, 8.000 μονάδες (27%) και βρισκόταν την Πέμπτη στις 21.500 χωρίς να μπορεί να προβλέψει κανείς που είναι ο «πάτος» σε αυτή την εξέλιξη. Στην Ευρώπη τα πράγματα εξελίσσονται ακόμα χειρότερα.

Οι παρεμβάσεις των κεντρικών τραπεζών με μειώσεις επιτοκίων, προσφορά ρευστότητας και άμεσες παρεμβάσεις στις αγορές ομολόγων δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τον «Αρμαγεδδώνα» πωλήσεων. Είναι χαρακτηριστικό ότι την Πέμπτη 12/3/2020 αμέσως μετά τις ανακοινώσεις της κα Λαγκάρντ στην ΕΚΤ για τα μέτρα τόνωσης της αγοράς ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx600 πήγε στο -11,5%, από το -8,5% που ήταν! Στις ΗΠΑ η Κεντρική Τράπεζα (FED) έκανε σε 10 μέρες τρεις παρεμβάσεις. Αρχικά (3/3/2020) μείωσε τα επιτόκια κατά 0,5%, την 11/3/2020 αύξησε το ημερήσιο ποσό παροχής ρευστότητας στο σύστημα (Repos) κατά 25 δισ. δολάρια και την 12/3/2020 προχώρησε σε παρεμβάσεις (αγορές κρατικών ομολόγων και παροχή ρευστότητας) ύψους 1,5 τρισ. δολάρια!!!. Όμως ούτε αυτά τα μέτρα έλυσαν το πρόβλημα. Η αμερικανική αγορά συνέχισε να βυθίζεται χωρίς τέλος.

Εδώ οφείλουμε να σημειώσουμε αυτό που είχαμε αναφέρει σε σχετικό άρθρο στις 8/2/2020. «Όταν υπάρχουν οι περιορισμοί στην κίνηση των ανθρώπων οι επιπτώσεις

δεν αντιμετωπίζονται με τα συνήθη μέτρα, ούτε με μείωση των επιτοκίων ούτε με πρόσθετη ρευστότητα προς τις αγορές. Τα εργαλεία αυτά που χρησιμοποιήθηκαν «κατά κόρον» στην κρίση του 2008, στη συνέχεια στην κρίση στην Ε.Ε. και πρόσφατα (από το Σεπτέμβριο 2019) σε ΗΠΑ και Ε.Ε. στην περίπτωση των οικονομικών συνεπειών του κορωνοϊού δείχνουν αναποτελεσματικά. Τι να σου κάνει η αυξημένη ρευστότητα όταν μειώνεται η φυσική κίνηση των ανθρώπων και επιλέγεται η απομόνωση ως μέσο προφύλαξης.»

Οι πραγματικές αιτίες

Η πτώση των αγορών είναι τρομακτική σε ένταση και μέγεθος. Όμως δεν είναι αποτέλεσμα του κορωνοϊού. Ο κορωνοϊός είναι η αφορμή για το ξέσπασμα της κρίσης. Οι αιτίες πρέπει να αναζητηθούν στη σχέση της πραγματικής οικονομίας με τη χρηματιστική. Ενώ η πραγματική οικονομία από το 2018 έδειχνε σημάδια εξασθένησης στο ρυθμό μεγέθυνσης τα χρηματιστήρια ειδικά το 2019 και μέχρι το Φλεβάρη 2020 έκαναν συνεχώς νέα υψηλά. Αυτή η αυτονόμηση χρηματιστικής οικονομίας από την πραγματική είναι φυσιολογικό κάποια στιγμή να σκάσει, όπως και συμβαίνει αυτές τις μέρες. Μεγάλο μέρος αυτής της φούσκας είναι τα διάφορα κερδοσκοπικά παιγνίδια και «στοιχήματα» που στήνονται γύρω από ένα μεγάλο αριθμό μετοχών. Συνεπώς η παρούσα κρίση και στη χρηματιστική σφαίρα της οικονομίας δεν ήρθε ως «κεραυνός εν αιθρία» αλλά είναι δημιουργία του ίδιου του συστήματος. Υπό τις παρούσες συνθήκες κανείς δεν μπορεί να κάνει πρόβλεψη πού και πώς τελιώνει αυτό. Τη δεδομένη στιγμή, υπάρχει ταυτόχρονη και συνεχίζουσα πτώση όλων των κερδοσκοπικών αγορών χρηματιστηρίων, ομολόγων, ακόμα και χρυσού και bitcoin που αποτελούν συνήθως καταφύγιο σε περιόδους μεγάλης μεταβλητότητας. Ο φόβος και οι ζημιές που κυριαρχούν θα επιδράσουν στη συνέχεια αρνητικά στην κατανάλωση, συμβάλλοντας στην πορεία ύφεσης της οικονομίας.

Το «πανίσχυρο» οικονομικό σύστημα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας φαίνεται ότι πιάστηκε αδιάβαστο από τον κορωνοϊό. Γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε εξελίξεις και όσον αφορά στοιχεία ανακατανομής της οικονομικής ισχύος/βαρύτητας κρατών στην παγκόσμια οικονομία. Συνολικά ο κόσμος, τόσο στον κοινωνικό όσο και στον οικονομικό τομέα, μετά την ολοκλήρωση της «κρίσης» του κορωνοϊού θα είναι αρκετά διαφορετικός από αυτόν που γνωρίζαμε στην αρχή του 2020.

ΣΤΟΝ
ΑΝΤΙΠΟΔΑ

■ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΜΕΛΑ*

Η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται σε αχαρτογράφητα νερά, όχι μόνο λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού αλλά και λόγω του «πολέμου για το πετρέλαιο» που έχει ξεσπάσει μεταξύ Ρωσίας και Σαουδικής Αραβίας, μετά το αδιέξοδο στην διευρυμένη εαρινή σύνοδο του OPEC στη Βιέννη, την Παρασκευή 6 Μαρτίου.

Όπως είναι ήδη γνωστό, η Ρωσία απέρριψε την πρόταση του Οργανισμού για περικοπή παραγωγής κατά 1,5 εκατ. βαρέλια ημερησίως (το 1,5% της παγκόσμιας παραγωγής), εκ των οποίων η ίδια θα αναλάμβανε το ένα τρίτο, με στόχο να έλθει πιο κοντά η προσφορά στην ήδη παρατηρούμενη μείωση της πετρελαϊκής ζήτησης λόγω κορωνοϊού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι είχε ήδη εφαρμοστεί μείωση 2,1 εκατ. βαρελιών ημερησίως, η οποία θα εκτεινόταν μέχρι το τέλος του 2020, ενώ αρχικά είχε συμφωνηθεί να ισχύσει μέχρι τον Μάρτιο.

Μετά την αποτυχία συμφωνίας, η Σαουδική Αραβία αντέδρασε με επιθετικές μειώσεις των τιμών για τον Απρίλιο μέσα στο Σαββατοκύριακο, αξιοποιώντας το συγκριτικό πλεονέκτημα του χαμηλού λειτουργικού της κόστους, και επιπρόσθετα, ανακοίνωσε αύξηση της παραγωγής της πάνω από το όριο των 10 εκατ. βαρελιών ημερησίως έναντι 9,7 εκατ. σήμερα.

Οι συνέπειες στα διεθνή χρηματιστήρια ήταν εξαιρετικά αρνητικές, με τους πετρελαϊκούς δείκτες να συρρικνώνονται κατά 30% εντός μιας ημέρας. Η ταυτόχρονη εμφάνιση ισχυρής διαταραχής τόσο στη ζήτηση όσο και στην παραγωγή πετρελαίου

Πόλεμος στην αγορά πετρελαίου

ήταν κάτι το μη αναμενόμενο και φυσικά ήταν αναπόφευκτο να προκαλέσει πανικό.

Οι συνέπειες των αρνητικών επιπτώσεων από αυτή τη διαταραχή θα αποκαλυφθούν στο προσεχές διάστημα και εξαρτώνται από τη διάρκεια της πτωτικής τάσης και το νέο σημείο ισορροπίας.

Η υποχώρηση της τιμής του πετρελαίου συνεπάγεται μειωμένο κόστος ενέργειας, κάτι που θεωρητικά ευνοεί την παγκόσμια οικονομία σε αυτή τη φάση που διαφαίνεται συρρίκνωση των οικονομικών δραστηριοτήτων, όμως η ωφέλεια αυτή μπορεί να μην είναι εκμεταλλεύσιμη όσο συρρικνώνεται η παγκόσμια ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών. Παράλληλα πλήττει τις χώρες που το παράγουν (το Reuters σε ανάλυσή του εκτιμά ότι η νέα τιμή του πετρελαίου στοιχίζει περί τα 500 εκατ. δολάρια κάθε ημέρα για τους παραγωγούς του OPEC), την εξόρυξη και τα διυλιστήρια.

Οι μετοχές των πετρελαϊκών εταιρειών υποχωρούν. Πετρελαϊκοί κολοσσοί, όπως η Exxon, είχαν ήδη ανακοινώσει ότι αναβάλουν εξορύξεις, ενώ επαναπροσδιορίζεται και η δραστηριοποίηση στο σχιστολιθικό αέριο (shalegas), όπου η τιμή WTI, 45 δολάρια το βαρέλι, θεωρείται οριακή για να διασφαλίσει την οικονομική βιωσιμότητα των επενδύσεων. Οι ανησυχίες αφορούν και το τραπεζικό σύστημα λόγω του δανεισμού των πετρελαϊκών κολοσσών, τα επενδυτικά funds (μεταξύ αυτών και συνταξιοδοτικά), τις εργασιακές θέσεις στον ενεργειακό κλάδο, καθώς και τους κρατικούς προϋπολογισμούς.

Ανεξάρτητα, όμως, από την μεγάλη πτώση των τιμών του πετρελαίου, οι Ρώσοι υπεύθυνοι, παραμένουν σταθεροί ότι η

απόφασή τους για αποχώρηση από τη συμφωνία με τον ΟΠΕΚ είναι σωστή. Όπως έχει γίνει γνωστό, πριν την κατάληξη σε μη συμφωνία με την Σαουδική Αραβία, η Ρωσία είχε προτείνει να διατηρηθεί η υπάρχουσα συμφωνία (λήγει την 1η Απριλίου 2020) μέχρι το τέλος του α' εξαμήνου του 2020, ώστε να εκτιμηθούν σε ευρύτερη βάση τα αποτελέσματα του κορωνοϊού στην παγκόσμια οικονομία και στη ζήτηση του πετρελαίου. Όμως η Σαουδική Αραβία και οι σύμμαχοί της αποφάσισαν, αντιθέτως, την αύξηση της παραγωγής και κατά συνέπεια τη μείωση των τιμών.

Η κίνηση αυτή της Ρωσίας ερμηνεύεται σαν συνέχεια ενός καλού υπολογισμού που θα αποτρέψει στους παραγωγούς σχιστολιθικού αερίου των ΗΠΑ, να κερδίσουν μερίδιο της παγκόσμιας αγοράς. Σύμφωνα με την Rosneft, την εταιρεία που ελέγχει το 40% της παραγωγής πετρελαίου στη Ρω-

σία, οι αμερικανικές επιχειρήσεις παραγωγής σχιστολιθικού πετρελαίου δεν είναι βιώσιμες για τιμές χαμηλότερες των 40 δολαρίων το βαρέλι, σε αντίθεση με την ίδια.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι η Ρωσία αρχίζει τον πόλεμο, έχοντας κάνει τους απαραίτητους υπολογισμούς για όταν οι τιμές του πετρελαίου μειωθούν. Το 2014 και το 2016, οι εξελίξεις στην αγορά πετρελαίου οδήγησαν σε σημαντική υποχώρηση στο ρούβλι, μείωση της παραγωγής και του εθνικού εισοδήματος. Αλλά σήμερα βρίσκεται σε καλύτερη θέση. Μεγάλο μέρος των κρατικών εσόδων αποτελείται από δολάρια, κάτι που σημαίνει ότι μια υποχώρηση της τιμής του ρουβλίου δημιουργεί πλεονέκτημα, ενώ τα σημαντικά κονδύλια του κρατικού προϋπολογισμού πραγματοποιούνται σε ρούβλια. Ο πληθωρισμός βρίσκεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα κάτι που επιτρέπει μια άνοδο του

στο 3,5-4%.

Επίσης, ο πόλεμος με τη Σαουδική Αραβία, σύμφωνα με τους Ρώσους υπευθύνους, θα κερδηθεί. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς τους, για να διατηρηθεί σε σχετική ισορροπία το δημοσιονομικό ισοζύγιο της χώρας, απαιτείται η τιμή του πετρελαίου να μην είναι χαμηλότερη από 40 δολάρια το βαρέλι. Αντιστοίχως, στη Σαουδική Αραβία θα πρέπει η τιμή να μην είναι χαμηλότερη από 80 δολάρια το βαρέλι. Όπως ανέφερε ο υπουργός Οικονομικών της Ρωσίας, ο προϋπολογισμός της έχει καταρτιστεί με πρόβλεψη για μέση τιμή πετρελαίου στα 40 δολάρια. Επίσης, όπως υποστηρίζουν οι Ρώσοι υπεύθυνοι, τα 150 δισ. δολάρια που έχουν επενδυθεί μέσω του National Wealth Fund, που αντιστοιχεί στο 9,2% του ΑΕΠ, είναι αρκετά για να χρηματοδοτήσουν το δημοσιονομικό έλλειμμα, εάν οι τιμές πέσουν στα 25-30 δολάρια το βαρέλι για περίοδο 6 με 10 έτη. Γίνεται εύκολα κατανοητό ότι όλα τα παραπάνω σηματοδοτούν νέες πράξεις στο σκηνικό του γεωπολιτικού πολέμου που εδώ και αρκετό διάστημα εκτυλίσσεται στον πλανήτη.

* Ο Κώστας Μελάς είναι οικονομολόγος και πανεπιστημιακός

Η Ρωσία υπολογίζει ότι ο πετρελαϊκός πόλεμος με τη Σαουδική Αραβία θα κερδηθεί. Σύμφωνα με υπολογισμούς, για να διατηρηθεί σε σχετική ισορροπία το δημοσιονομικό ισοζύγιο της Ρωσίας, απαιτείται η τιμή του πετρελαίου να μην είναι χαμηλότερη από 40 δολάρια το βαρέλι. Αντιστοίχως, στη Σαουδική Αραβία θα πρέπει η τιμή να μην είναι χαμηλότερη από 80 δολάρια το βαρέλι

Ιστορία

■ Κείμενα-Επιμέλεια:

Κώστας Γκιώνης

Ο πανικός, ο φόβος, το ανατριχιαστικό κροτάλισμα των όπλων, τα παγωμένα βλέμματα, τα αιμάτινα ρυάκια, τα ουρλιαχτά των θηρίων, δημιουργούσαν ένα σκηνικό που κανένα σκηνοθέτης και κανένας διάολος, όσο και αρρωστήμενο μυαλό κι αν είχε, δεν θα μπορούσε να δημιουργήσει. Κι όμως, οι μαρτυρίες όσων βίωσαν την 29η Φεβρουαρίου και 1η Μαρτίου του 1948 στη Μακρόνησο, δείχνουν ότι τα τέρατα που υλοποίησαν τη διαταγή για σφαγή προκειμένου να λυγίσουν οι «αμετανόητοι» τα κατάφεραν, και με το παραπάνω, να φέρουν την Κόλαση επί της γης.

«Έρχεται ένας τρεχάτος ζαλισμένος κι αγκαλιάζει τον ορθοστάτη της σκηνής και κάθεται στην είσοδο. Είχε ξεφύγει φαίνεται απ' την ομάδα που τον βασάνιζε. Ήταν κάτι τρομερό. Ματωμένος, γδαρμένος, και το αριστερό του μάτι βγαλμένο, να κρέμεται πάνω στο μάγουλό του από το νεύρο. Φύσαγε και ο αέρας το πηγαινόφερνε. Είναι μιά από τις τρομακτικότερες εικόνες που 'χω δει στη ζωή μου. Ήταν ο Πέτρος Πασπαλιάρης απ' το χωριό Μεσσημέρι της Έδεσσας.»

Σταμάτης Σταματοπούλος

«Η αλλόφρων εκείνη μάζα των κρατουμένων ενσυνειδήτως πήρε την απόφαση να πεθάνει. Όρθιοι με φωνή ψάλανε τον Εθνικό Ύμνο. Πέντε χιλιάδες καρδιές χτυπούσαν με τον ίδιο ρυθμό, σ' ένα χτύπο. Ένας ροπαλοφόρος με μια χτυπησιά άνοιξε το κεφάλι ενός κρατούμενου, και πριν σωριαστεί τινάχτηκαν μυαλά και αίμα στα πέντε μέτρα. Σ' άλλο σημείο ο νεκρός Αμυράλης Βενιζέλος από σφαίρες έπεσε πάνω στα σχοινιά της σκηνής και το αίμα ανάβλυζε απ' τα θανάσιμα τραύματά του, σε σχήμα πίδακα.»

Νίκος Μανδράκος

«Όλα σβούριζαν γύρω μου. Και ξαφνικά το μάτι μου σταματάει σ' ένα χέρι. Σ' ένα μοναχικό χέρι, που τα δάκτυλά του ανοιγοκλείνουν. Ανατριχιάσα. Κάνω να πάρω τα μάτια μου, μα δεν μπορώ. Μένουν στα δάκτυλα που παίζουν από μόνα τους. Σα να ζητάνε βοήθεια. Το κορμί πάρα πέρα, όλο κομματιασμένες σάρκες να σφαδάζει. Το κροτάλισμα απ' τα μυδράλλια του Μπαϊρακτάρη σκεπάζει το θανατερό ρόγχο του παλικαριού. Υποφέρω αφάνταστα. Πιο εκεί βλέπω να κατρακυλάει σαν μπάλα ένα κεφάλι και να σταματάει μπροστά μου. Τα νεκρά μάτια μένουν τεζαρισμένα, ασάλευτα να γυαλίζουν, και πλάι να κρέμεται μια τούφα μαλλιά, ν' ανεμίζουν παλαβά.

Δημοσιεύουμε σήμερα το Β' μέρος του αφιερώματος για τη σφαγή στη Μακρόνησο το διήμερο μεταξύ 29 Φλεβάρη και 1 Μάρτη του 1948 (το Α' μέρος δημοσιεύθηκε στο φύλλο 487,

σελ. 22-23). Το δεύτερο αυτό μέρος είναι αφιερωμένο στους ίδιους τους πρωταγωνιστές και στις μαρτυρίες τους, όπως τις έζησαν και όπως αποτυπώθηκαν στο μυαλό και στο κορμί

τους. Οι ίδιοι μιλάνε για αυτούς που πότισαν με το αίμα τους τις ξερολιθιές, για τους γνωστούς και άγνωστους που απροσκύνητοι δραπέτευσαν από το σώμα τους, αφήνοντας τα σώματα

Μαρτυρίες από την Κόλαση

Αφιέρωμα στην επέτειο της σφαγής του 1948

Οι ακρωτηριασμένοι της Μακρονήσου

Το αδημοσίευτο μέχρι σήμερα φωτογραφικό υλικό που συνοδεύει το αφιέρωμά μας το παραχώρησε ο Δημήτρης Παπαχρήστος από το προσωπικό του αρχείο. Στο Α' μέρος περιγράφεται πώς ανακαλύφθηκαν οι φωτογραφίες αυτές το 1953 από τον Τάσο Γερογιάννη, συγχωριανό του Παπαχρήστου, στα χέρια του οποίου έφτασαν τελικά. Στο συγκλονιστικό φωτογραφικό υλικό φαίνονται μεταξύ άλλων Μακρονησιώτες που, αντί να «αναμορφωθούν», κατέληξαν ακρωτηριασμένοι: πρόκειται για μνημεία του χορού των τεράτων που αιματοκύλησαν χιλιάδες και δολοφόνησαν εκατοντάδες αγωνιστές. Ευχαριστούμε και πάλι θερμά τον Δημήτρη Παπαχρήστο για την παραχώρηση των φωτογραφιών.

Κ.Γ.

Φοβάμαι, τρέμω. Είμαι κυκλωμένος από νεκρούς. Μουλιάζω στα αίματα. Μπροστά μου πέφτει ξερός στον τόπο ο Παναγιώτης Τζουμερκιώτης από τον Γκραβασαρά Ηπείρου και το χωριό Σπάρτο. Είμαι πια ένα ζωντανό πτώμα...»

Στέφανος Μαρτάκης

«Είδα τους χωροφύλακες, τους φερμένους απ' το Λαύριο, φορώντας μακριές πουκαμίσες καλοκαιρινές, μ' εγγλέζικα κράνη και κρατώντας μακριά τουφέκια με ξιφολόγχες, να ορμάνε κατά πάνω μας. Κι είδα ακόμα μπροστά στα μάτια μου να σουβλίζουν τον Μίμη Ρούσο, γραμματέα της ΕΠΟΝ Ταμπουρίων. Μια σπαραξιά έβγαλε ο σουβλισμένος Ρούσος, εγώ λιγοθύμισα.»

Νίκος Σικάκος

«Τρέχαμε σαν τρελοί δεξιά κι αριστερά προσπαθώντας να κρύψουμε τα κεφάλια μας σε κάποια ρωγμή, σε κάποια πέτρα. Άδικος κόπος: όποιος ξέκοβε από την μάζα, δεν γλίτωνε. Ο Μπαρούχος, ο Σφακιανός, ο Σκαλούμπakas, ο Δώλης και οι άλλοι τον ξέκαναν, ενώ ο Χατζημανώλης με τους ροπαλοφόρους έμπαιναν σ' όσες σκηνές είχαν μείνει όρθιες, κι αφού ξέκαναν όποιον βρισκανε μέσα, λεηλατούσαν τσεπώνοντας ό,τι έπεφτε στα χέρια τους.»

Τάσος Νηφάκος

«Δεν ζούσα πια. Θαρρούσα πως έβλεπα όνειρο εφιαλτικό. Έπεφτα, σηκώνόμουν και οι ριπές να τρυpanίζουν κορμιά. Μπροστά μου δυό κουφάρια, ταμπουρώνουμαι

πίσω απ' αυτά και περιμένω. Μπροστά μου ένας κτυπημένος, από πάνω του ένας αλφαμίτης. Ο κτυπημένος τον εκλιπαρούσε, τον ικέτευε. Ο αλφαμίτης άκαρδος, χτήνος, πατάει τη σκανδάλη δύο φορές. Ο φαντάρος λυγίζει, σωριάζεται με γδούπο και τα πόδια να κλωτσάνε, όπως τα πόδια της σφαγμένης κότας.»

Λεόντιος Παππάς

«Ένας σπάραζε, Γιώργο σβήνω, δώσε το ρολόι στη μάνα μου. Είχαμε γίνει ένα κουρέλι ψυχικά. Τα πυρά είναι σταυρωτά, πώς να ζυγώσεις στον λαβωμένο; Ο μπροστινός πέφτει, σπαρταράει... βγάζει άναθρες λέξεις... Σα να ζητάει τη μάνα του. Ένας άλλος κάτι λέει, κρατώντας την κοιλιά του με τα δυό του χέρια. Ριπές, λάμπεις. Το λογικό σαλεύει. Πέφτεις του θανάτου πριν σ' αγγίξει το πικρό βόλι. Ο θάνατος γραπώνει ζωές...»

Γιώργος Πυργιώτης

Πώς να χωρέσει ο vous...

Κάτω από τέτοιες ακραίες συνθήκες βίας, δεν είναι εύκολο να παλέψεις με τη λογική σου και μάλιστα να βγεις και νικητής. Κάποιοι δεν άντεξαν...

«Βλέπω τον Μπασδέκη, τον Θανάση, να κάθεται καταγής και να μονολογεί: τσαφ-τσουφ, κάνει το τραίνο, τσαφ-τσουφ.»

Γιώργος Μαρούγκας

«Πιο εκεί ο Ηπειρώτης Γιώργος Κόκκινος, ατάρachος, να κρατάει ένα σακίδιο και να κόβει κουραμάνα και να ματσουλάει. Κι ολούθε οι σφαίρες γάζωναν, κι ο Κόκκινος το χαβά του, να ματσουλάει. Είχε χάσει το λογικό του, κι έλεγε ελάτε να σας χορτάσω ψωμί-ψωμάκι.»

Δημήτρης Διαμαντής

Ιστορία

τους έρμαιο στα χέρια των τεράτων. Μαρτυρούν το μεγαλείο αλλά και τον τρόπο και τον πανικό, όλα κύρια συστατικά στη δημιουργία μιας ασύλληπτης τραγωδίας. Όπως

είπε και ο Μακρονησιώτης Βαγγέλης Σαββίδης: «Μόνο εκείνος που έζησε στη Μακρόνησο γνωρίζει το τι έγινε. Αυτά που έγιναν στη Μακρόνησο ούτε λέγονται, ούτε γράφονται»...

του Δάντη Β΄ μέρος

στη Μακρόνησο

«Ένα φανταράκι μέσα στον καταιγισμό από ριπές, τα ουρλιάσματα των αλφαιμών θα πεθάνετε Βούλγαροι, αφήφισε το θάνατο κι έπιασε να χορεύει και να τραγουδάει: Κίνησε η Γερακίνα για νερό κρύο να φέρει κι έπεσε μεσ' το πηγάδι... Μα τον επήρε μια ριπή και πάει χορεύοντας στον άλλο κόσμο. Για μια στιγμή ο Κώστας Κοντάκης, ο Κρητικός, ένα φανταράκι λεπτοκαμωμένο, έχωσε το κεφάλι του σε μια βραχότρυπα και μονολογούσε: Το είπε ο Κύριος, το είπε ο Κύριος, κατόπι έβαλε τα γέλια. Δεν τον ξανάδα από τότε τον Κοντάκη.»

Περικλής Ροζάκης

«Βλέπω ένα φανταράκι, τον Κρητικό τον Νικητάκη, απ' την αγωνία του να κόβει τις φλέβες του.»

Γεράσιμος Λογαράς

Λαμόγια στο χακί

Οι έντιμοι και βαθιά θρησκευόμενοι αξιωματικοί, αυτοί που ήθελαν να φέρουν στο σωστό δρόμο τους παραστρατημένους, εκτός από ψυχοπαθείς σαδιστές που ήταν, είχαν και αρκετά μακριά χέρια όπως αποδεικνύεται:

«Με τον υποδιοικητή Διονύση Σαλωνίτη γνωριζόμαστε από παλιά. Δουλεύαμε μαζί στα μεταλλεία Σκαλιστήρη στη Μάντρα. Μιναδόρος του λόγου μου, κλητήρας στα γραφεία ο Σαλωνίτης. Σκοτεινό πρόσωπο, τρύπωνε παντού και καρπωνόταν οτιδήποτε. Όλη η ζωή του ήταν λοβιτούρες. Με πήρε λοιπόν και μ' έβαλε στα καμίνια, σαν κουμανταδόρο, και κάναμε ασβέστη, τούβλα, κεραμίδια, κάρβουνα. Αυτά όλα οι αξιωματικοί Κρητικός, Μαργέτης, Σκόρδας τα 'παιρναν και τα 'βγαζαν έξω και τα πουλούσαν για λογαριασμό τους. Μας κλέβανε τις επιταγές και τα δέματα. Διάβαζαν τα γράμματα και μετά πήγαιναν στις οικογένειές μας στην Αθήνα και έπαιρναν διάφορα χρηματικά ποσά. Πήγανε και στη δικιά μου μάνα, που τους έδωσε 200 δραχμές. Οι βασανιστάδες είχαν πάλι το δικό τους χαβά. Τις νύχτες μας τραβούσαν στη χαράδρα και μας βαρούσαν με συρματόσκοινα, με ρόπαλα και μπαμπού. Και άμα λιγοθυμούσαμε τότες πέφταν

απάνω μας και μας έκλεβαν λεφτά, ρολόγια, δαχτυλίδια, καδένες, ακόμα και τα χρυσά δόντια ξερίζωναν. Αυτοί οι βασανιστάδες, λωποδυτάδες, ήτανε: ο Σωτήρης Ρενιέρης από την Μάντρα, ο Μανώλης Χούλιας από την Ελευσίνα, ο Γιάννης Μακρινάρης από τα Βίλια, ο Ευάγγελος Διάσκος από την Μάντρα, ο Κώστας Καμπουράκης από την Ελευσίνα.»

Γιώργος Μαρούγκας

«Για διοικητή στον 1ο Λόχο είχαν τον ανθυπολοχαγό Κώστα Μπέσκο. Κάθε πρωί έπαιρνε από τους χίλιους φαντάρους του λόχου από δύο τσιγάρα. Μάζευε δηλαδή δύο χιλιάδες τσιγάρα. Κατόπι τα έδινε σε μένα. Περνούσα στο Λαύριο και τα πουλούσα εκεί. Κατόπι γύριζα στο Α΄ Τάγμα και τα λεφτά τα έδινα στον διοικητή Κώστα Μπέσκο.»

Κώστας Καμάνος

«Να τα λέμε ντρέτα σκέτα, ο ανθυπολοχαγος Μαρκέλλος Καστρίτσης, που ήταν διευθυντής του γραφείου Ηθικής Αγωγής στο Α΄ Τάγμα, φουμάριζε χασίς. Είχε μία ομάδα, που την ονομάτιζε διωχτική ομάδα ναρκωτικών. Είχε και τον Λάκη Τζωρτζάκη για αποκλειστικό βαποράκι. Ο Λάκης που λες, με διαταγή του Καστρίτη έπαιρνε άδεια και πήγαινε στο Πειραιά και αγόραζε το πράγμα. Γύριζε ο Λάκης στο Α΄ Τάγμα και το χρυσοπουλούσε στους χασισοπότες. Ο Καστρίτσης, που τα κουμαντάριζε όλα, διέταζε την διωχτική ομάδα και αυτοί ορμούσαν στους πότες, τους έπιαναν και τους έπαιρναν το χασίς. Και φυσικά το παρέδιναν στον Καστρίτη. Τότες αυτός κρατούσε όσο ήθελε για πάρτη του, και το υπόλοιπο το 'δινε στον Λάκη Τζωρτζάκη, ο οποίος και το μεταπουλούσε ξανά σ' αυτούς τους ίδιους που τους το είχανε πάρει.»

Νίκος Λουλούδης

«Υστερα από δημοπρασία το καΐκι ναυλώθηκε (επιτάχθηκε) για έξι μήνες, με μηνιαίο μίσθωμα 8 χιλιάδες δραχμές. Με αυτά τα λεφτά πλήρωνα το πλήρωμα, κι έναν αργόμισθο άνθρωπο του ταγματάρχη Γ. Τζανετάτου, κι αυτός έδινε στον ίδιο τον Τζανετάτο χίλιες δραχμές το μήνα.»

Αντώνης Μορφοβασιλής

Σκίτσο του Γιώργου Φαρσακίδη από το βιβλίο του για τη Μακρόνησο (κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1965 και επανεκδόθηκε πολλές φορές).

7ος Λόχος: Η τελευταία πράξη του δράματος

Η τελευταία πράξη του δράματος παίχθηκε στον 7ο Λόχο του Α΄ Τάγματος. Τίποτα δεν μπορεί να περιγράψει το μέγεθος των γεγονότων. Μόνο τα χώματα κι αυτοί που ένιωσαν την άχνα των τεράτων...

«Στον 7ο Λόχο μας χώσανε μέσα στις σκηνές. Είχαμε μετατραπεί σε κονσέρβα ψαριών. Είμασταν κολλητά όρθιοι, το μόνο που μπορούσαμε ήταν ν' αναπνέουμε. Νέα εντολή, να βγούμε και ν' ανηφορίσουμε πιο πάνω, στην πλαγιά, σ' ένα φαλακρό μέρος. Εδώ διαγράφονταν τα δραματικότερα γεγονότα του διημέρου. Πατί μέχρι τότε βλέπαμε τους νεκρούς να πέφτουν από μια σφαίρα που ερχόταν από κάποια απόσταση... Ενώ εδώ τους δολοφόνους τους ζούσαμε από κοντά. Η ζωή μας βρισκόταν στα χέρια του Σκαλούμπακα. Ο Σκαλούμπακας βρισκόταν εδώ, στο Μακρονήσι από δυσμενή μετάθεση, για δειλία που έδειξε σε μάχη με τον Δημοκρατικό Στρατό στην Ποντοκερασιά του Κιλκίς. Έτσι, ήθελε να βγάλει το άχτι του και να σκεπάσει τη δειλία του.»

Θέμης Μωσαϊδής

«Σύρθηκαν στη χαράδρα, στον 7ο Λόχο... Εδώ κουμαντάριζε ο Σφακιανός. Με βαρούσαν αλύπητα. Το κακό ήταν τρομερό... Θα 'λεγες πως γίνονταν η συντέλεια του κόσμου. Με χτυπούσε ο Μακρινώρης και τα τσιράκια του, ο Μπενίτος και ο Μαστοράκης. Μου σπάσανε το κεφάλι, μου τρύπησαν το μέτωπο, μου σπάσανε τα πλευρά, μου σπάσανε τα δύο μου πόδια πριν τον αστράγαλο, με σκάτεψαν, με σάπισαν στα βασανιστήρια.»

Γιώργος Μαρούγκας

«Στον 7ο Λόχο, οι αλφαμίτες στα δύο τους χέρια κρατούσαν κασμαδόξυλα και μας βαρούσαν αλύπητα, και τα αίματα σαν συντριβάνια τινάζονταν από τα κορμιά των φαντάρων.»

Κώστας Σακελλαρόπουλος

«Πιο ψηλά απ' το ασβεστοκάμινο, και πιο ψηλά στον 7ο Λόχο, γινόνταν χαλασμός. Τρόμος, αγριανθρωπισμός. Ένας αλφαμίτης σήκωσε το αυτόματο Τόμσον και με δύναμη το κοπάνησε πάνω στο στρατιώτη Παντελή Παντελέων. Το Τόμσον έσπασε στα δύο. Ο Παντελέων αιμόφυρτος κουτρουβάλησε στο βάθος της ρεματιάς.»

Κώστας Τζουγανάτος

«Μακελειό στο Α΄ Τάγμα. Μονάχα ένας Ντοστογιέφσκι μπορεί να τα καταγράψει. Μπουςουλώντας έφτασα στον 7ο Λόχο κατά τις 5 η ώρα... Τραγική κατάσταση... Προμηνύονταν νέα θύελλα. Πλησί-

ασα τον ανθυπολοχαγό Μαργέτη, υπεύθυνο του Β΄ Γραφείου, που έπαιζε μεγάλο ρόλο, και καθώς ήμουν αναμμένος και εκτός εαυτού, τον αρπάζω απ' τα πέτα και του λέγω: εάν χυθεί νέο αίμα, θα είσαι υπεύθυνος εσύ. Ευθύς με άρπαξαν πέντε με δέκα αλφαμίτες και με βαρούσαν. Δίπλα μου ο Πότης Παρασκευόπουλος. Μ' έσπασαν στο ξύλο... Έχασα τις αισθήσεις μου... Μετά πέντε μέρες συνήρθα και βρισκόμουν στο αναρρωτήριο της ΣΦ. Είδα δίπλα μου, τραυματισμένους, τον Ηλία Ντότσικα από το Μεσολόγγι, δικηγόρο, τον Κώστα Τσιαπέρα απ' την Θεσσαλονίκη και τον Νίκο Μομφεράτο, μετέπειτα διευθυντή της εφημερίδας Απογευματινή.»

Παντελής Παντελέων

(Ο Παντελής Παντελέων, από την Περαχώρα Κορινθίας, ήταν ήρωας του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, παρασημοφορημένος από την Βασίλισσα της Αγγλίας...)

«Στον 7ο Λόχο μας είχαν όρθιους, ακίνητους, και με τις παλάμες πλεγμένες στο σβέρκο. Οι βασανιστές λυσομανούσαν. Τουφεκούσαν και βαρούσαν. Μ' έπιασε ανατριχίλα και τρόμος. Ένα γκαπ και ο πλαινός μου σωριάστηκε με ανοιγμένο κεφάλι στα δύο σαν καρπούζι. Ήτανε νεκρός. Πώς να περιγράψεις την κόλαση του Δάντε;»

Σταμάτης Μαυρομμάτης

«Εμείς συνεχίσαμε να είμαστε μια μάζα κοντά 4.500 φαντάροι. Φτάνει ο Μπαρούχος ο μονόφθαλμος με μια κουστωδιά αλφαμιτών, και ρωτάει: Ρε ποιοι θέλουν να υπογράψουν δήλωση; Εκείνη τη στιγμή φωνάζουν έναν λοχία και ο Μπαρούχος τον ρωτάει: Θα υπογράψεις δήλωση; Και ο λοχίας απάντησε: Έχω παράσημο από την Αλβανία, όχι, δεν κάνω δήλωση. Την ίδια στιγμή τον πυροβόλησαν και τον σκότωσαν ακαριαία. Ξαναρωτάει ο Μπαρούχος, ποιος θέλει να κάνει δήλωση; Και βγήκαν καμιά πεντακοσαριά φαντάροι. Εδώ έχουμε το πρώτο ρήγμα, και φυσικά δεν μπορούμε να περιμένουμε περισσότερα πράγματα από έναν κόσμο, από παιδιά στην πραγματικότητα, ύστερα από ένα διήμερο σφαγής. Έρχεται κάποτε η κάμψη, αναπόφευκτο κακό. Κάποια στιγμή βλέπω πως είμαι ολομόναχος, όλοι οι διπλανοί μου έλειπαν. Κοιτάζω πίσω και βλέπω καμιά διακοσαριά. Παραμέναμε αμετακίνητοι, οπότε ο Σκαλούμπακας, που επόπτευε με χιτλερικό ύφος, δίνει κοφτή διαταγή: ομαδικός ξυλοδαρμός. Το τι επακολούθησε είναι αδύνατον να το περιγράψω με λόγια. Κυριολεκτικά ζήσαμε στου Άδη τα κατράμια.»

Θέμης Θωμαΐδης

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Προφητε... ...troll

από τον **Δημήτρη Ουλή**
(dimi.oulis@yahoo.com)

Εθνικά υπερήφανος ως τα μπούνια

Σεβασμός και διαφύλαξη των συνόρων, υπεράσπιση της εθνικής κυριαρχίας. Όταν οι νεοφιλελεύθερες ντιρεκτίβες και τα μνημόνια παρέκαμπταν κυνικά την εθνική σου κυριαρχία, ανεβοκατεβάζοντας τις «εθνικές» σου κυβερνήσεις και διορίζοντας task forces στα υπουργεία σου, δεν σε είδα να ολοφύρεσαι για την «εισβολή». Τώρα που την εθνική σου κυριαρχία την απειλούν, τάχα μου, τα έσχατα αυτά υποκείμενα της οδύνης, βρήκες να ξεσπαθώσεις. Αλλά έτσι ήσουν πάντα. Τσουτσέκι, γλείφτης και προσκυνημένος μπροστά στον ισχυρότερο. Τσαμπουκάς και ψευτοναγής μπροστά στον ασθενέστερο. Αν θέλεις να το παίξεις εθνική κυριαρχία και πατριώτης, να αναμετρηθείς με τους ευρωπαϊκούς «θεσμούς» και με τον Ερντογάν. Όχι με τα εξαθλιωμένα αυτά όντα, που η μοναδική τους αμαρτία είναι ότι θέλουν να ζήσουν.

Είμαστε εγκλωβισμένοι. Είμαστε καθολικά πτηνίκοι. Και θα ξύνουμε ολόενα και πιο βαθιά τον πάτο της ήττας, όταν για τα μείζονα προβλήματα της εξωτερικής μας πολιτικής εξακολουθούμε να παραπαίουμε ανάμεσα στον ηλίθιο και τον πανηλίθιο. Ο ένας με τον κροκοδείλιο ανθρωπισμό του, την εμετικά υποκριτική ηθικολογία του. Ο άλλος με τον κουτσαβακισμό και την αστυνομοκρατία του. Ο ένας με τον ενδοτισμό και τις γελοίες προφάσεις του απέναντι σε μία πολιτική που ο ίδιος πανηγυρικά εγκαινίασε (ποιος άνοιξε τις «ανοιχτές δομές»; Ποιος ανέχτηκε και υπέθαλψε τις Μόριες;). Ο άλλος, με την πατριδοκαπηλία και το ετοιματζίδικο νταηλικό του κρατικού ραβδούχου. Κι έρχεσαι τώρα εσύ, να μου κουνήσεις το δάχτυλο και να μου μιλήσεις για εθνική κυριαρχία, για νόμους και για σύννομα. Εσύ, που πρώτος έτρεξες στο σούπερ-μάρκετ και έπεσες στα ζυμαρικά σαν το όρνεο, μην τυχόν και σου τα στερήσει ο κορωνοβάιρος. Εσύ, ο υποχόνδριος υστερικός, που φοβάσαι τη σκιά σου και την ανάσα σου, που χέζεσαι πάνω σου μπροστά στην προοπτική μίας γρίπης, ενός πονόδοντου. Εσύ, που τα βάζεις ακόμα και με τον καιρό όταν δεν συμμορφώνεται με τα γούστα σου – έρχεσαι τώρα να μου κάνεις κήρυγμα και να πουλήσεις τσαμπουκά σε έγκυες και σε παιδάκια.

Αλλά δεν φταις εσύ. Φταίνει οι αντίπαλοί σου, που είναι ακόμα πιο απόπατος από σένα. Και πρώτος και καλύτερος εγώ – ο αναρχοάπλυντος αριστερός της διπλανής σου πόρτας – που διαπόμπεψαν την πίστη μου, που πρόδωσαν τις αξίες μου, που εξευτέλισαν την ελπίδα και τα ιδανικά μου. Κι έχω απομείνει μόνος, σε αμήχανη περιδίληση, μην ξέροντας τι να σου απαντήσω, τι να επικαλεστώ, τι να αντιτάξω στη χυδαιότητά σου, το οποίο να έχει σάρκα και οστά.

Μηδέν, καθολική ήττα. Μακάρι να μπορούσα να γράψω κάτι διαφορετικό, μακάρι να έβλεπα από κάπου φως. Αλλά ο ηλίθιος και ο πανηλίθιος που, καθώς φαίνεται, θα διαφεντεύουν τη ζωή μου μέχρι να κλείσω τα μάτια, έχουν προ πολλού κατεβάσει όλα τα ρολά κι έχουν κλείσει όλους τους διακόπτες.

Αντιαναπτυξιακές – Αναπτυξιακές σε ρόλο... ΟΤΑ

■ της **Δέσποινας Χαραλαμπίδου***

Ψηφίστηκε στις 5 και 6 Μαρτίου στη Βουλή ο νόμος του υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο: «Στρατηγική Αναπτυξιακή Προοπτική των ΟΤΑ, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις». Αιφνιδιαστικά και δίχως κανέναν διάλογο, ή έστω κάποια στοιχειώδη διαβούλευση την οποία οφείλει να έχει με τους εκπροσώπους της κοινωνίας, τους εκπροσώπους των εργαζομένων στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού αλλά και στο δημόσιο, δίχως να έχουν τοποθετηθεί σχετικά τα δημοτικά και τα περιφερειακά συμβούλια όλης της χώρας.

Ο νόμος ουσιαστικά είναι ένα πολυνομοσχέδιο-σκούπα, με αιτιολογική έκθεση 752 (!) σελίδων, που επιχειρεί να ρυθμίσει διοικητικά, οικονομικά, κοινωνικά, εργασιακά κ.ά. θέματα και παρά το γεγονός ότι κινείται στην ίδια κατεύθυνση των ρυθμίσεων των νόμων «Καποδίστρια», «Καλλικράτη», και του «Κλεισθένη», καταργεί, αναστέλλει, ακυρώνει, και τροποποιεί πλήθος διατάξεων του «Καλλικράτη», του «Κλεισθένη», ακόμη και του «Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», που αποτελούσαν σε έναν βαθμό, κάποιες, ελάχιστες, δικλίδες ασφαλείας για την προστασία των ΟΤΑ.

Με το πολυνομοσχέδιο συνεχίζονται οι προγραμματικές συμβάσεις, οι απευθείας αναθέσεις, οι ιδιωτικοποιήσεις, οι εκχωρήσεις αρμοδιοτήτων και επιχειρείται να περάσουν μέσα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, σημαντικά κομμάτια αρμοδιοτήτων και υποδομών στους ιδιώτες όπως π.χ. οι πολιτικές κοινωνικής συνοχής, η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, η διαχείριση απορριμμάτων, οι ΑΠΕ, το μεταφορικό έργο, ο τουρισμός, οι ιαματικές πηγές, οι αλλαγές στις χρήσεις γης κ.ά. μέσω της δυνατότητας για τη δημιουργία Αναπτυξιακών Οργανισμών Τ.Α. και μια σειρά από δυσμενείς διατάξεις για τους εργαζόμενους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ειδικά όμως για τη σύσταση Αναπτυξιακών Οργανισμών Τ.Α.

Στην αιτιολογική έκθεση, αναφέρεται ότι είναι «επιβεβλημένη η μετεξέλιξη» των υπαρχουσών ανώνυμων αναπτυξιακών εταιρειών των ΟΤΑ για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και εκτέλεση «αναπτυξιακών» προγραμμάτων των ΟΤΑ και έχει ως έργο την «επιστημονική, συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη», προκειμένου να αξιοποιηθούν «αναπτυξιακά, επενδυτικά και ειδικά προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς ή Ευρωπαϊκούς πόρους.

Αναβαθμίζεται έτσι ο θεσμός των Αναπτυξιακών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που θα είναι Ανώνυμες Εταιρείες και πρακτικά θα αντικαταστήσουν τις τεχνικές υπηρεσίες των Δήμων. Με προφάσεις τη μη τεχνική επάρκεια και την υποστελέχωση των Τεχνικών Υπηρεσιών συστήνονται Ανώνυμες Εταιρείες που θα αναλάβουν τη σύναψη, εποπτεία και επίβλεψη δημοσίων μελετών και έργων από ΟΤΑ και την τεχνική και διοικητική υποστήριξη για θέματα που άπτονται αρμοδιοτήτων τεχνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών δόμησης. Και μάλιστα σύμφωνα με το άρθρο 9, αναγορεύει αυτές τις Ανώνυμες εταιρείες σε «ισότιμους» φορείς της Τ.Α. που θα μπορούν να ασκούν αρμοδιότητες των ΟΤΑ και υπηρεσίες προς τους πολίτες. Στήνεται με τον τρόπο αυτό ένας παράλληλος μηχανισμός λειτουργίας της Τ.Α. με τεράστιο λειτουργικό κόστος (λειτουργικά έξοδα, αμοιβές εκτελεστικών οργάνων Διοίκησης, κόστος πρόσληψης προσωπικού τακτικού και έκτακτου).

Ταυτόχρονα δίδεται η δυνατότητα στους ΟΤΑ, με προγραμματική σύμβαση να αναθέτουν τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη για θέματα που αφορούν τις τεχνικές υπηρεσίες και η αρμοδιότητα έκδοσης της τελικής διοικητικής πράξης να ασκείται από τον Προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας και σε περίπτωση έλλειψης Προϊστάμενου για οποιονδήποτε λόγο, από τον Δήμαρχο, πράγμα απαράδεκτο, γιατί γνωρίζαμε μέχρι τώρα

ότι για παράδειγμα οικοδομικές άδειες ή έγκριση μελέτης κ.ά. δεν μπορεί να υπογράψει ο δήμαρχος και λόγω των δεσμεύσεων που προκύπτουν από τα επαγγελματικά δικαιώματα. Επιπλέον, η «παράκαμψη» των Τεχνικών Υπηρεσιών και των υπηρεσιών δόμησης των ΟΤΑ στοχεύει στην παράκαμψη και της νομιμότητας στη δόμηση, στο περιβάλλον και στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, στο όνομα της «επιτάχυνσης» των διαδικασιών αδειοδοτήσεων και των επενδύσεων.

Ειδικά δε η παράγραφος 9 του άρθρου 12, σύμφωνα με την οποία δεν απαιτείται η έκδοση άδειας Δόμησης, από τις αρμόδιες αρχές, κατά παρέκκλιση των πολεοδομικών διατάξεων για τεχνικά έργα και εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν την ύδρευση, κατασκευή και λειτουργία των χώρων υγειονομικής ταφής των απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) και των σταθμών μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, είναι ανεπίτρεπτη.

Η ανάθεση διαδικασιών και αρμοδιοτήτων στις υπό ίδρυση Αναπτυξιακές Εταιρείες ΟΤΑ, αποτελούν καθαρή μορφή ιδιωτικοποίησης των λειτουργιών των ΟΤΑ. Τα απολύτως υπαρκτά προβλήματα υποστελέχωσης των ΟΤΑ α' και β' Βαθμού μπορούν να επιλυθούν μόνο με προσλήψεις προσωπικού με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίας και όχι με ανάθεση των αρμοδιοτήτων τους σε Α.Ε. οι οποίες λειτουργούν με διαφορετικά κριτήρια.

Υ.Γ.: Στο πρόσφατο παρελθόν δεκάδες «Αναπτυξιακές» διασπάθισαν δημόσιο χρήμα και στη συνέχεια τέθηκαν σε καθεστώς εκκαθάρισης φορτώνοντας τους Δήμους και τις Περιφέρειες με χρέη. Θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο για όλους τους πολίτες να δημοσιευτούν τα στοιχεία που έχει το υπουργείο Εσωτερικών για το πόσες Αναπτυξιακές χρεοκόπησαν, και ποια ήταν τα χρέη που άφησαν.

** Η Δέσποινα Χαραλαμπίδου είναι περιφερειακή Σύμβουλος της Κεντρικής Μακεδονίας, επικεφαλής της παράταξης «Ανυπότακτη Δημοκρατική Μακεδονία»*

Ο νόμος ουσιαστικά είναι ένα πολυνομοσχέδιο-σκούπα που καταργεί, αναστέλλει, ακυρώνει, και τροποποιεί πλήθος διατάξεων του «Καλλικράτη», του «Κλεισθένη», ακόμη και του «Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», που αποτελούσαν σε έναν βαθμό, κάποιες, ελάχιστες, δικλίδες ασφαλείας για την προστασία των ΟΤΑ

Η ιστορία του Λυκούργου Λογοθέτη είναι η ιστορία της Σάμου, του νησιού με τις μεγαλύτερες επαναστατικές παραδόσεις. Επαναστάτης, δημοκράτης, Γαλλική επανάσταση, συνελεύσεις χιλιάδων ατόμων, ολίγον «κουβανός», ολίγον «Κόλινς». Ε, πώς να μην το μισεί η ...τσούλα η επίσημη ιστορία

Λυκούργος Λογοθέτης, ο επαναστάτης που μισεί η ιστορία

■ της Σπύρου Αλεξίου

Η επίσημη ιστορία λατρεύει να μισεί τα ονόματα των πραγματικών πρωτεργατών της επανάστασης του 1821. Από αυτούς, αν κάποιον μισεί περισσότερο αυτός είναι ο Λυκούργος Λογοθέτης, ο «υπέροχος Σάμιος», όπως τον χαρακτήρισε ο Κόκκινος. Γεννήθηκε στις 10 Φλεβάρη του 1772. Γιώργης Παπλωματάς το όνομά του, Λυκούργος το συνωμοτικό ψευδώνυμό του και Λογοθέτης από το αξίωμά του όταν ήταν γραμματέας του ηγεμόνα της Βλαχίας Αλ. Σούτσου.

Η ιστορία του είναι η ιστορία της Σάμου, του νησιού με τις μεγαλύτερες επαναστατικές παραδόσεις. Στις αρχές του 19ου αιώνα στο νησί αντιμάχονται δύο παρατάξεις με ονόματα «ειρωνικά»: Την παράταξη των κοτσαμπάσηδων ο λαός την ονόμασε «Καλλικάντζαρους» θεωρώντας πως σαν τα τρωκτικά της λαογραφίας ροκανίζουν τον πλούτο της κοινωνίας. Οι κοτσαμπάσηδες απάντησαν βαφτίζοντας την λαϊκή παράταξη «Καρμανιόλους», δηλαδή οπαδούς της Γαλλικής Επανάστασης. Το θεωρούσαν βρισιά... Αρχηγός των «καρμανιόλων» αναδεικνύεται ο Λογοθέτης. Οι διώξεις που θα υποστεί από τους κοτσαμπάσηδες (που συνεργάζονταν φυσικά με τις Οθωμανικές αρχές, τι πρωτότυπο...) θα τον διώξουν για χρόνια από το νησί. Μετά από μια ζωή σαν παραμύθι θα βρεθεί στη Σμύρνη και θα μνηθεί στη Φιλική εταιρεία τον Ιούνιο του 1819 από τον Αριστείδη Παππά.

Με το ξέσπασμα της επανάστασης η Σάμος είναι σε αναβρασμό, ο Κωσταντής Λαχανάς στις 18/4/1821 θα δώσει το πρώτο χτύπημα. Η αντίδραση των κοτσαμπάσηδων είναι μνημειώδης: Με μηνύματά τους ζητούν από τον τοπάρχη της Ασίας Ελέζογλου από τον πασά της Ρόδου χίλιους στρατιώτες και ναυτικό ενώ συγκροτούν σώμα 100 μισθοφόρων για να φυλάει τον μουσελίμη (αρμοστή) Αχμέτ Σελαχόρ! Πατριώτες, όχι αστεία...

Δεν θα προφτάσουν, ο Λογοθέτης αποβιβάζεται στο νησί στις 24 Απριλίου. Στις 8 Μαΐου 1821 κηρύσσει επίσημα τη σαμιακή επανάσταση στο Καρλόβασι και στις 12 Μαΐου στη πόλη της Σάμου. Λεπτομέρεια σημαντική: Πριν κηρύξει την επανάσταση συνέταξε οργανικό νόμο και στρατιωτικό κανονισμό και τους έθεσε υπό την έγκριση του λαού. Μαρτυρίες μιλούν για συνέλευση 10.000 ατόμων. Όσο κι αν το νούμερο φαντάζει υπερβολικό, πρόκειται για μια απίστευτη, πάνδημη διαδικασία που δεν είναι «πυροτέχνημα», σε όλη τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα στη Σάμο οι μεγάλες αποφάσεις θα λαμβάνονται από λαϊκές συνελεύσεις. Δίγο αργότερα, ιδρύει τον Στρατοπολιτικό Διοργανισμό της νήσου Σάμου, το αυτόνομο επαναστατικό πολίτευμα του νησιού, που αποτελεί θεσμική πλαίσωση της ιδεολογίας των καρμανιόλων. Ο ίδιος εκλέγεται Γενικός Διοικητής.

Θα χρειάζονταν τόμοι για τη δράση του, μερικές στιγμές της μόνο: –Όταν έμαθε ο Σουλτάνος Μαχμούτ για την επανάσταση της Σάμου έδωσε εντολή να γεμίσουν με ...χώμα το θαλάσσιο στενό με την Τουρκία για να περάσει ο στρατός

του! Πρόκειται για ιστορικό γεγονός και επιχείρησαν να το κάνουν, χωρίς φυσικά επιτυχία! Τελικά ο ναύαρχος Καρα Αλή θα επιχειρήσει ...ορθολογική απόβαση στη Σάμο. Με την καθοδήγηση του Λογοθέτη και με 5 μόνο κανόνια οι σαμιώτες θα συντρίψουν τους Οθωμανούς στον κάβο Τζωρτζή που θα ονομαστεί από τότε Κάβο Φονιάς λόγω του χαλασμού. Λεπτομέρεια; Μπαρούτι δεν είχαν οι Σαμιώτες. Τους το εξασφάλισε ο δάσκαλος Ιγνάντιος με μια απίθανη διαδικασία επεξεργασίας ...περιττωμάτων από πουλιά!!! Κι όπως σωστά λέει ο Φωτιάδης «έτσι κάνουν όσοι θέλουν να ζυμώσουν λευτεριά»!

– Αποτελεί μεγάλο θέμα συζήτησης μεταξύ των ιστορικών η απόβαση 3.000 Σαμιωτών στη Χίο, οι άρχοντες του νησιού τον κατηγορήσαν ως υπεύθυνο της σφαγής που ακολούθησε. Στρατιωτικά ήταν άστοχη κίνηση, «εξαγωγή επανάστασης» θα τη λέγαμε σήμερα, οι πλούσιοι Χιώτες δεν είχαν καμιά διάθεση επανάστασης. Υπεύθυνος της σφαγής όμως δεν ήταν, 50.000 Χιώτες δεν έριξαν ούτε ντουφεκιά, σαν πρόβατα έκατσαν...

– Όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις θα κάνουν τα πάντα για να τον διώξουν από τη Σάμο, μέχρι έπαρχο... Λακωνίας και Μεσσηνίας τον διορίζουν! Μετά το Πρωτόκολλο του Λονδίνου (3/2/1830) που άφηνε εκτός συνόρων τη Σάμο θα γυρίσει στο νησί και κατόπιν συνεννόησης με τον Καποδίστρια υλοποιεί «σχέδιο» μετάβασης της Σάμου σε καθεστώς τοπικού Διευθυντηρίου που εν μέρει υλοποιείται την περίοδο 1830-1834 όπου η Σάμος ουσιαστικά διοικείται από Λαϊκή Συνέλευση. Ο Λογοθέτης στέκεται με ρεαλισμό απέναντι στα τετελεσμένα, θα προκαλέσει συγκρούσεις. Η κατάσταση θυμίζει Ιρλανδία και τη σύγκρουση Κόλινς – Ντε Βαλέρα.

– Μετά τη βίαιη επέμβαση των οθωμανικών στρατευμάτων στη Σάμο με την ανοχή των Μεγάλων Δυνάμεων, ο Λυκούργος εγκαταλείπει το Διοικητήριο (10/22 Μαΐου 1834) και αναχωρεί οριστικά από τη Σάμο (Ιούνιος). Δύο μήνες αργότερα (22 Αυγούστου) επιβάλλεται το ηγεμονικό καθεστώς και η Σάμος καθίσταται αυτόνομη Ηγεμονία, φόρου υποτελής στον σουλτάνο, με διορισμένο χριστιανό πρίγκιπα-ηγεμόνα. Ο δε Λυκούργος Λογοθέτης, μαζί με άλλους Καρμανιόλους, κρίνεται «απόβλητος και απαράδεκτος εις την Πατρίδα» από την πρώτη Γενική Συνέλευση του νέου καθεστώτος. Κι άλλη πρωτοτυπία...

– Στις 15 Νοεμβρίου 1843 ορκίζεται μαζί με τον Σταμάτη Γεωργιάδη πληρεξούσιος Σάμου στην Εθνοσυνέλευση του 1843-1844 και στις 27 Νοεμβρίου είναι υποψήφιος στην αναθεωρητική ψηφοφορία της ΙΔ΄ συνεδρίασης για την ανάδειξη της επιτροπής σύνταξης Συντάγματος.

Πεθαίνει από καρδιά στις 22 Μαΐου του 1850.

Επαναστάτης, δημοκράτης, Γαλλική επανάσταση, συνελεύσεις χιλιάδων ατόμων, ολίγον «κουβανός», ολίγον «Κόλινς». Ε, πώς να μην το μισεί η ...τσούλα η επίσημη ιστορία. Η κ. Γιάννα Αγγελοπούλου αν πέσει πάνω στο όνομά του θα αναφωνήσει «oh mon dieu, le bolshevik...»

* Αναδημοσίευση από το www.kommon.gr

03 πολιτισμός

Σε περίοδο αόρατης απειλής

Η πρόσφατη πραγματικότητα, που μας ξεπερνάει, λες και έχει βγει από ταινία επιστημονικής φαντασίας, θυμίζει επικίνδυνα την προφητική, τελικά, ταινία «12 Πίθηκοι» (1995), του Τέρι Γκίλιαμ. Μετά τις ραγδαίες εξελίξεις, από την αναπάντεχη εισβολή του νέου ανεξερεύνητου ιού, με τα ολέθρια αποτελέσματα, είναι ανάστατος ποικιλοτρόπως και ο χώρος του κινηματογράφου διεθνώς. Διασημότητες, όπως ο Αμερικάνος διεθνούς φήμης ηθοποιός Τομ Χανκς, με ελληνική πλέον υπηκοότητα και η Ελληνοαμερικανίδα σύζυγός του Ρίτα Γουίλσον έχουν βρεθεί θετικοί στον κορωνοϊό.

Στην ελληνική κινηματογραφική πραγματικότητα, το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, που επρόκειτο να διεξαχθεί στο πρώτο 15μερο του Μαρτίου, ανήμερα Καθαρή Δευτέρα, πως αναβάλλεται προσωρινά, λίγες μέρες αργότερα ακολούθησε αναβολή και του Φεστιβάλ Γαλλόφωνου Κινηματογράφου στην Αθήνα, ενώ πρόσφατα ανακοινώθηκε αναβολή και του Κινηματογραφικού Φεστιβάλ Κωνσταντινούπολης. Παράλληλα, οι απανωτές ακυρώσεις των καθημερινών δημοσιογραφικών προβολών ταινιών που πρόκειται να κυκλοφορήσουν, με επιστέγασμα την κυβερνητική εντολή, την Πέμπτη 12/3/2020,

για αναστολή της λειτουργίας των θεατρικών και κινηματογραφικών αιθουσών, προκειμένου να αναχαιτιστεί η εξάπλωση του ιού, επηρεάζουν και το περιεχόμενο της σελίδας Κινηματογράφου στην εφημερίδα μας. Στο φύλλο που κυκλοφορεί, ήδη είχε ακυρωθεί η καθιερωμένη αντάπκριση από το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, που δεν έγινε, ενώ οι σαρωτικές αναβολές της κυκλοφορίας νέων ταινιών, καθώς και το κλείσιμο των κινηματογραφικών αιθουσών ακύρωσαν πλήρως την κινηματογραφική επικαιρότητα. Έτσι, από το επόμενο φύλλο, η σελίδα του Κινηματογράφου απομακρύνεται από μια ανύπαρκτη

πλέον επικαιρότητα, καθώς όλα παγώνουν, και αν δεν υπάρξουν νέες εκπλήξεις ή ανατροπές, από την ερχόμενη εβδομάδα θα στραφεί πιο ελεύθερα, σε αναλύσεις ταινιών που είχαν κυκλοφορήσει, αλλά και σε ευρύτερου ενδιαφέροντος κινηματογραφικά θέματα, ικανοποιώντας τους κινηματογραφόφιλους αναγνώστες του συλλογικού εγχειρήματος του *Δρόμου της Αριστεράς*, ωστόσο επανακάμψει η γνωστή καθημερινότητα. Με προσοχή και σύνεση, νοιαζόμαστε όλοι για τον εαυτό μας και τους γύρω μας, συναισθανόμενοι την ευθύνη καθενός από εμάς απέναντι στο κοινωνικό σύνολο.

Ιφιγένεια Καλαντζή

πρόσωπα/πολιτισμός 03

► **Πώς αποφάσισες να ερευνήσεις ένα τέτοιο θέμα και πόσος χρόνος σου χρειάστηκε για να συγκεντρώσεις όλο αυτό το απίστευτο υλικό;** Δεν ήταν κάτι έξω από τα συνηθισμένα για εμένα, με δεδομένο την ύπαρξη του ιστολογίου μου «Εγκλημα και τιμωρία», το οποίο συνεχίζει αδιάλειπτα την πορεία του από το 2006. Μόνο που στις «Φόνισσες» περιορίστηκα σε θηλυκούς δράστες. Η έρευνα, όπως εύκολα μπορεί να διαπιστώσει κανείς διαβάζοντας το βιβλίο, ήταν μακρόχρονη και επίπονη, καθώς έγινε σε πολλά επίπεδα. Για κάθε μία από τις σαράντα υποθέσεις του βιβλίου, πέρα από την έρευνα για το συγκεκριμένο έγκλημα αυτό καθαυτό ανατρέχοντας σε βιβλία, εφημερίδες, δικογραφίες, αρχεία κ.λπ., έγιναν και δυο παράλληλες έρευνες: μία για το γεωγραφικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον στο πλαίσιο των οποίων διαπράχθηκε κάθε έγκλημα και μία για τον αντίκτυπό του στην λαϊκή κουλτούρα, παρακολουθώντας ταινίες και ντοκιμαντέρ, ανακαλύπτοντας συνθέσεις και τραγούδια ή έργα θεατρικά και εικαστικά επηρεασμένα από αυτό. Πέρα από αυτά με ενδιαφέρει κάθε βιβλίο μου να είναι διαφορετικό. Στην «Είσοδο κινδύνου», την «Επιστροφή του Αστυνόμου Μπέκα» και τις «Σκοτεινές υποθέσεις» καταπιάνομαι με το αστυνομικό αφήγημα μικρής φόρμας, συμμετέχοντας με διηγήματα, στα «18 Κείμενα για τον Γιάννη Μαρή» με το δοκίμιο, η «Περσεφόνη» είναι η αφήγηση ενός 5χρονου στο πρώτο μισό της δεκαετίας του '60 με αρκετό χιούμορ, τα «Μικρά Μνημόσυνα» είναι ένα βιβλίο για τις απώλειες παντός είδους και τώρα οι «Φόνισσες», ένα ντοκιμαντέρ σε γραπτό λόγο. Είμαι της άποψης ότι, όπως ο ηθοποιός πρέπει να είναι σε θέση να παίξει τα πάντα, από μπαλαφάρα μέχρι αρχαία τραγωδία, έτσι κι ο συγγραφέας –ο πεζογράφος για να γίνω πιο συγκεκριμένος– πρέπει να είναι σε θέση να γράψει τα πάντα, από άρθρο σε εφημερίδα μέχρι μυθιστόρημα. Η «εξειδίκευση» στην ηθοποιία και τη συγγραφή δεν με αφορά.

► **Διάβαζα το βιβλίο και συχνά ένωθα δυσάρεστα, άλλες φορές είχα έναν κόμπο στον λαιμό... Πώς μπορείς να μείνεις αλώβητος κάνοντας μια τέτοια έρευνα;**

Μην κάνοντας μόνο αυτό. Το «εγκληματολογικό» είναι μόνο ένα από τα ενδιαφέροντά μου, κάποια άλλα είναι εντελώς διαφορετικά και χαρούμενα! Είναι θέμα ισορροπίας. Η αλήθεια, πάντως είναι ότι τον τελευταίο χρόνο πριν την κυκλοφορία του βιβλίου, όπου η ενασχόληση με αυτό ήταν αποκλειστική σχεδόν σε συνθήκες ιδρυματισμού θα έλεγα, επηρεάστηκα αρκετά ψυχσωματικά, κάτι που αντιλήφθηκα μόνο όταν τελείωσα. αι τότε ήρθαν όλα τα υπόλοιπα που είχα στερηθεί για χάρη του και με έφεραν στα ίσια μου: έξοδοι και συναντήσεις με φίλους, θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, ένα ταξίδι.

Από την άλλη, όλοι έχουμε τον σκοτεινό μας εαυτό κι όλοι κρύβουμε μέσα μας έναν εν δυνάμει δολοφόνο. Ξέρεις, η διαχωριστική

► **Νίνα Κουλετάκη, συγγραφέας**

Φόνισσες

■ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΣΤΟΦΟΡΟ

Διαβάζοντας τις «Φόνισσες» της Νίνας Κουλετάκη, που κυκλοφόρησαν πρόσφατα από τις εκδόσεις Κύφαντα, πραγματικά συγκλονίζεσαι. Διαβάσεις για γυναίκες από τη ρωμαϊκή εποχή μέχρι τις μέρες μας, οι οποίες μέσα από πολύ διαφορετικές διαδρομές οδηγήθηκαν στο έγκλημα. Έγκλημα, συχνά απολύτως αποτρόπαιο. Η μελέτη των στοιχείων πραγματικά απίστευτη, η γραφή συναρπαστική, αλλά χωρίς να ξεφεύγει σε μελοδραματισμούς. Πραγματική ανατομία εγκλημάτων με παράθεση των πηγών, αλλά και των έργων για τα οποία αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης.

κόκκινη γραμμή ανάμεσα στους δολοφόνους και τους μη δολοφόνους είναι τρομακτικά λεπτή. Αυτό που μας κρατάει –τους περισσότερους ευτυχώς– στην πλευρά των μη δολοφόνων έχει να κάνει με τον χαρακτήρα του καθενός και την αξία που δίνουμε στην ανθρώπινη ζωή. Πιθανότατα, η ενασχόληση με το έγκλημα να είναι η δική μου εκτόνωση της ελλοχεύουσας «ακραίας» παραβατικότητας και η διοχέτευση εκεί της δικής μου σκοτεινής πλευράς. Ίσως να είναι και μια παρηγοριά, ένα επιβραβευτικό πατ-πατ στην πλάτη, τύπου «εύγε, κοριτσάκι μου, ούτε σήμερα σκότωσες κάποιον»!

► **Ποιες από τις φόνισσες που περιλαμβάνονται στο βιβλίο ξεχωρίζεις και γιατί;**

Αυτές που πριν γίνουν θύτες υπήρξαν θύματα κάποιου ατόμου, της οικογένειας, της κοινωνίας, του κράτους. Γι' αυτό και δεν καταδικάζω τη βία «απ' όπου κι αν προέρχεται». Σε κάποιες περιπτώσεις είναι η μόνη απάντηση που αναγκάζεται να δώσει κάποιος στη βία που του ασκείται, ο μόνος δρόμος που του έχουν αφήσει να διαβεί, η μόνη επανάσταση που του απομένει. Κι η ιστορία έχει αποδείξει ότι, τις περισσότερες φορές, οι επαναστάσεις δεν είναι αναίμακτες...

► **Για ποια από τις φόνισσες θα έγραφε ένα μυθιστόρημα και τι θα άλλαζες για τις ανάγκες της μυθοπλασίας;**

Για τις Γαλλίδες αδελφές Κριστίν και Λέα Παπέν και για τον τεράστιο αντίκτυπο που είχε το έγκλημά τους σε τόσους πολλούς τομείς της κοινωνίας της εποχής και με το οποίο ασχολήθηκαν οι πάντες: δημοσιογράφοι, ποιητές, συγγραφείς, κινηματογραφιστές, εικαστικοί, ψυχίατροι. Την Τσέχα Όλγκα Χεπναροβά, που κήρυξε μόνη της τον πόλεμο σε όλον τον κόσμο που ήδη την πολεμούσε. Ή την Αργεντινή Ρομίνια

Δικαίως στην εισαγωγή του ο καθηγητής Γιάννης Πανούσης σημειώνει ότι δεν θα μπορούσε να βρει καλύτερο και τόσο επιμελώς συγκεντρωμένο υλικό για να προβεί σε εγκληματολογικούς αναστοχασμούς. Πολλές οι αρετές του βιβλίου και βεβαίως σημαντική η «γυναικεία» διάσταση του ζητήματος. Πηγή για συγγραφείς και επιστήμονες, που προσπαθούν να βρουν τι κρύβεται πίσω από κάθε είδους έγκλημα. Ο μόχθος αυτής της πολύ σημαντικής εργασίας καταλήγει σε ένα βιβλίο –απόκτημα. Η συζήτηση με τη συγγραφέα είχε κι αυτή το δικό της ξεχωριστό ενδιαφέρον.

«Όλοι έχουμε τον σκοτεινό μας εαυτό κι όλοι κρύβουμε μέσα μας έναν εν δυνάμει δολοφόνο»

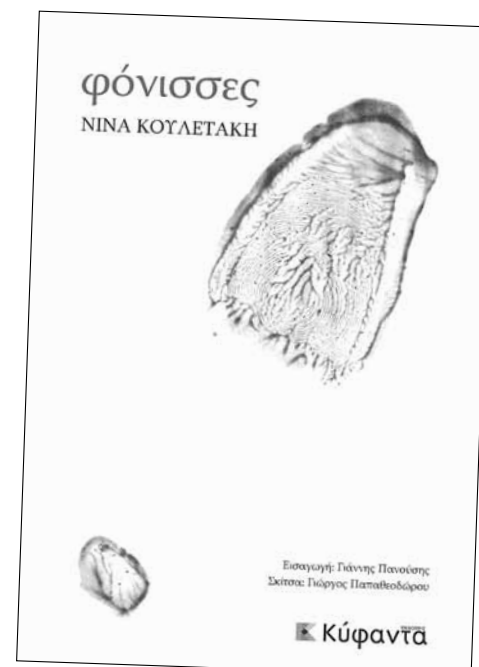
Τεχερίνα που έγινε εγκληματίας μόνο και μόνο γιατί η θρησκοληψία και η αναληγής του φανατικού καθολικισμού δεν της άφησαν εναλλακτική. Δεν θα άλλαζα τίποτα στις υποθέσεις, πιστεύω πως η τέχνη μιμείται τη ζωή και όχι το αντίστροφο. Θα δημιουργούσα διαλόγους, θα εφεύρισμα καταστάσεις, θα κατασκεύαζα μνήμες, για να συνδέσω, να εξηγήσω και –κυρίως– να αφηγηθώ το έγκλημα, αλλά τον πυρήνα του δεν θα τον άγγιζα.

► **Η Ελλάδα μάλλον υπο-εκπροσωπείται. Δεν υπήρξαν φόνισσες που να σε τράβηξαν ώστε**

να ερευνήσεις περισσότερο, ή κάποιος άλλος λόγος τις κράτησε εκτός;

Η χώρα μας εκπροσωπείται με μία υπόθεση, όπως και οι περισσότερες των χωρών. Μερικές έχουν πάνω της μίας, καθαρά και μόνο λόγω μεγέθους και πληθυσμού αλλά και πολυμορφίας εγκλήματος. Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, τα περισσότερα εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί από γυναίκες αφορούν σε ενδοοικογενειακές υποθέσεις και δεν έχουμε, ακόμη, καμία γυναίκα κατ' εξακολούθηση δολοφόνο, κάτι που στις Η.Π.Α.,ας πούμε, δεν είναι σπάνιο φαινόμενο. Και πάλι διάλεξα ένα ελληνικό έγκλημα που ξεφεύγει απ' τον ενδοοικογενειακό κανόνα και συγκεντρώνει πολλά άλλα χαρακτηριστικά. Ένα έγκλημα που κατάφερε, σίγουρα όχι τυχαία κι όχι χωρίς μεθόδευση, να τραβήξει το ενδιαφέρον του κοινού από την σύγχρονή του δίκη του Νίκου Μπελογιάννη. Μια πρακτική που, μια δεκαετία σχεδόν, αργότερα θα επαναληφθεί με τη σύλληψη του Αρίστου Παγκρατίδη ως δράκου του Σείχ Σου, σε μια προσπάθεια κατάσβεσης των αντιδράσεων που είχε ξεσηκώσει η δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη.

Πριν κλείσουμε θα ήθελα να ευχαριστήσω δυο καλούς φίλους και ξεχωριστούς δασκάλους, τον Γιάννη Πανούση, Ομότιμο Καθηγητή Εγκληματολογίας, που έγραψε την εξαιρετική και κατατοπιστικότερη εισαγωγή στις «Φόνισσες» και τον Γιώργο Παπαθεοδώρου, Κοσμήτορα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών και αγαπημένο φίλο εξ απαλών ονύχων, για τα συγκλονιστικά του πορτραίτα αυτών των γυναικών. Επίσης την Αλίνα Δαράβαλη για το εφευρετικό της εξώφυλλο (γέμισε το πάτωμα της κουζίνας της με κέτσαπ και περπάτησε πάνω του δοκιμάζοντας διάφορα παπούτσια, μέχρι να πετύχει το αποτύπωμα που την ικανοποιούσε) και τελευταίον –αλλά όχι έσχατο– τον Γιάννη Χουτόπουλο, την ψυχή των Εκδόσεων Κύφαντα, που τόλμησε με τις «Φόνισσες» μια έκδοση πολυτελή και άσπογη αισθητικά σε τόσο χαλεπούς καιρούς για την εκδοτική δραστηριότητα.

03 πολιτισμός & βαρβαρότητα ■ ΤΟΥ Ηρόστρατου

Ποίηση, ζωγραφική, λογοτεχνία, φωτογραφία

Πριν από λίγες μέρες, αξιοποιώντας τις δυνατότητες μιας απίστευτα φθηνής πτήσης πραγματοποιήσα ένα ταξίδι που ονειρευόμουν από καιρό. Βρέθηκα στη Σικελία!

Πρώτη στάση.

Τα ποιητικά των χρωμάτων: μια εικαστική συνάντηση ποίησης και ζωγραφικής

Μετά την ματαίωση δεκάδων εκδηλώσεων, μάλλον μας έχου-νε μείνει μόνον οι εκθέσεις ως ανάσες πολιτισμού.

Έτσι, μια βόλτα στο κέντρο στην περιοχή του Πολυτεχνείου, μπορεί να αποδειχθεί ένα υπέροχο ταξίδι. Πρώτη στάση το Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο Αθηνών, όπου πριν από λίγες ημέρες εγκαινιάστηκε η έκθεση με τίτλο «Τα ποιητικά των χρωμάτων: μια εικαστική συνάντηση ποίησης και ζωγραφικής».

Βρέθηκα στα εγκαίνια και παρακολούθησα την πολύ ενδια-

φέρουσα ομιλία του Γεράσιμου Ζώρα, Προέδρου του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά και του Κωνσταντίνου Μούσσα, ο οποίος μετέφρασε τα 25 ποιήματα σημαντικών Ιταλών ποιητών, που εικονογράφησαν με τον δικό τους τρόπο Έλληνες εικαστικοί.

«Ο καθένας στέκει μόνος του στην καρδιά του κόσμου / τρυπημένος από μια ηλιαχτίδα / κι αμέσως βραδιάζει» γράφει ο Salvatore Quasimodo και το ποίημα συνοδεύει εικαστικά ο Σωτήρης Σορόγκας. Κάπου δεσπόζει η μορφή του Παζολίνι, συνοδεύοντας ένα ποίημα της Έλσας Μοράντε, ενώ αλλού ο πληγωμένος Τσέζαρε Παβέζε γράφει για τον έρωτα και ο Παύλος Σάμιος δίνει τη ζωγραφική του εκδοχή.

Είχαμε ακόμη την ευκαιρία να ακούσουμε σε βίντεο τον Γρηγόρη Βαλτινό να απαγγέλει τα ποιήματα.

Η εικαστική επιμέλεια αυτής της εξαιρετικής έκθεσης είναι της Δρος Μαράη Γεωργίου. Την Παρασκευή 20 Μαρτίου θα πραγματοποιηθούν δυο ξεναγήσεις στην έκθεση, μία στις 18.30 και μια στις 20.00. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη και δεν απαιτείται κράτηση.

Θα διαρκέσει ως τις 12 Απριλίου.

Δεύτερη στάση.

Άνω Βόλτα, κάτω Βόλτα: Έκθεση φωτογραφίας στο ΟΧΤΩ

Συμμετέχουν οι φωτογράφοι: Αλέξης Βασιλικός, Τάσος Βρετός, Χριστίνα Δημητριάδη, Απόστολος Ζερβεδάς, Λίζη Καλλιγά, Πάνος Κοκκινιάς, Μανώλης Μπαμπούσης, Μαργαρίτα Μποφιλίου, Βασίλης Νούλας & Κώστας Τζημούλης (VASKOS), Georges Salameh, Αγγελική Σβορώνου, Δημήτρης Τσουμπλέκας, Γιάννης Χατζηασλάνης, Παύλος Φυσάκης

Επιμέλεια-οργάνωση: Βασίλης

Νούλας & Κώστας Τζημούλης Μακάρι να μπορούσα να μεταφέρω όλα τα κείμενα που συνοδεύουν τις φωτογραφικές «Δεκατέσσερις και μία βόλτες». Η έκθεση εγκαινιάστηκε την Τρίτη 10 Μαρτίου και θα διαρκέσει ως τις 10 Απριλίου.

Να μερικές βόλτες:

– ...Παρομοιάζα τον εαυτό μου, είχα κάνει ένα ποίημα: / τον κυνηγό που βγαίνει να κυνηγήσει / και όσο περπατάει με το όπλο πετάγονται κυνήγια, / μόλις πάει να τα πιάσει φεύγουνε. / Πετάνονται πέρδικες δεξιά, λαγοί αριστερά... (Ανδρέας Βουρλούμης, «Σημειώσεις ζωγράφου»)

– Κι οι ποιητές / παίρνουνε κάποτε / τις κυλιόμενες της Ομονοίας. / Άλλοι το κάνουν για να κόψουν δρόμο / γλιτώνοντας κάνα φανάρι / κι άλλοι κατεβαίνουνε φριχτοί / μ' ένα τούνελ στα μάτια τους. (Γιάννης Βαρβέρης, «Αναπήρων πολέμου»)

– Υπήρχε στο δρόμο του μια κακοφωτισμένη βιτρίνα, με θαμπό

φως, της οποίας η θέα του προκαλούσε μια βουβή αδιαθεσία. Ήταν δύσκολο να το αναλύσει. Ήταν κολλώδες. (Georges Simenon, «Οι δαίμονες του πιλοποιού») –Όταν βρισκόταν εδώ νοσταλγούσε να ήταν εκεί • όταν βρισκόταν εκεί νοσταλγούσε να ήταν εδώ. Έλεγε διαρκώς με άγχος: «Αισθάνομαι σα να πρόκειται να πεθάνω απ' τη μια στιγμή στην άλλη. Πρέπει οπωσδήποτε να ζήσω τις στιγμές μου όσο γίνεται εντονότερα... να κερδίσω χρόνο...». (Νίκος Καχτίσης, «Ο ήρωας της Γάνδης») Πολυτεχνείου 8, Αθήνα
Διάρκεια έκθεσης: 10 Μαρτίου έως 10 Απριλίου 2020 / Ωρες λειτουργίας: Τετ.-Κυρ., ώρες: 5-8 μ.μ. / Κλειστά: Δευτέρα & Τρίτη, www.8athens.wordpress.com
Το ΟΧΤΩ αποτελεί πρωτοβουλία ενεργοποίησης ενός χώρου στο κέντρο της πόλης που επιχειρεί να συνδυάσει την κριτική παρέμβαση με τις καλλιτεχνικές πρακτικές, την έρευνα για την πόλη με την κοινωνική δράση.

www.ertopen.com

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΦΩΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

EPT open

106.7 FM

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΙΔΕΩΝ

Περιπτεράς: **Στέλιος Ελληνιάδης**
defimag@otenet.gr
elliniadis.wordpress.com

Βιωματικό αφήγημα από το Αντάρτικο

Η Κατερίνα

Πρώτη
δημοσίευση

Άγραφα, αρχές 1948

■ της **Κατίνας**
Τέντα-Λατίφη*

Ηταν η ώρα του συσσιτίου κι όλοι οι μαχητές στην έδρα του Αρχηγείου Αγράφων σκορπισμένοι εδώ κι εκεί έτρωγαν τις μερίδες τους. Στο κέντρο, πάνω σ' ένα κοτρώνι, με απλωμένη την μάλλινη σεγκούνα της που έκρυβε και πόδια και τσαρούχια, ίδια με κλώσα, έστεκε βουβή κι ακίνητη η Κατερίνα. Ο υπαρχηγός του Αρχηγείου Κυριάκος Τσακίρης με το ψευδώνυμο «Θεσσαλός», όρθιος μπροστά της με την караβάνα γεμάτη φαγητό την παρακαλούσε:

- Φάε Κατερίνα, έλα να φας, θέλει φαί το βουνό!

Η Κατερίνα σαν να μην υπήρχε, ούτε φωνή, ούτε κίνηση. Με το κεφάλι σκυφτό και τα φρύδια κατεβασμένα με θυμό, λόξευε χαμηλά την ματιά της και... πολυβολούσε. Ήταν από πιο κάτω, απ' τα караκουννοχώρια της Καρδίτσας, ορφανή, κι είχε βγει να βοσκήσει την κατσίκά της, μπροστά η κατσίκά, από πίσω αυτή, χωρίς να το καταλάβει μπήκε στον χώρο που ελεγχόταν απ' τους αντάρτες, την έπιασε το φυλάκιο και την έφερε στη διοίκηση. Οι καιροί ήταν πονηροί, δεν μπορούσαν να ξέρουν αν δεν την είχε στείλει ο στρατός να ανιχνεύσει το μέρος, γι' αυτό δεν την άφηναν να φύγει.

- Άντε Κατερίνα, τρώγε το φαί σου!

Καμιά κίνηση, μιλιά.

- Τι γύρευες βλοημένη ως εδώ; Δεν σ' έφτανε ο κάμπος; Δεν ξέρεις ότι έχουμε πόλεμο κι είναι δύσκολοι οι καιροί; Απότομα σαν ριπή πολυβόλου έβγαλε την πρώτη φωνή.

- Μ' έφερε η κατσίκά. Αυτή με τράβηξε ως δου πάνου.

- Γιατί δεν την τράβαγες και συ πίσω;

- Την άφκα να βουσκήσει οπ' ήθιλι κι αυτή πδώντας, πδώντας, ξέφγει μπρουστά κι δεν μπορούσα να την φτάσου.

- Ε, τότε καλώς ορίσατε! Τώρα όμως τι γίνεται; Αν σ' αφήσουμε εμείς να πας πίσω θα σε σταματήσουν οι άλλοι και θα θέλουν να τους πεις τι είδες, πού μας είδες, τα στέκια μας και τράβα κορδέλα. Τι θα κάνεις, ε;

Η Κατερίνα κατέβασε πιο πολύ τα φρύδια και ξανάκλεισε το στόμα. Κολώνα ακίνητη πάνω στο βράχο. Τα μάτια της όμως, έπαιζαν στα κρυφά αριστερά-δεξιά, δεν τα 'βλεπες, αλλά το 'νοιωθες ότι τα 'πια-

νε όλα, ότι δεν τις ξέφευγε τίποτε! Έτσι αντιλήφθηκε τις πρώτες αντάρτισσες στον καταυλισμό, τις περιεργάστηκε καλά-καλά με την άκρη των ματιών της κι απότομα σηκώθηκε κι άλλαξε κοτρώνα, πήγε πιο κοντά σ' αυτές κι εκείνες την πλησίασαν καλόκαρδα. Τότε έσκασε το πρώτο χαμόγελο, ένα χαμόγελο σχιστό, παιδικό, με δυο βουλίσσες στα μάγουλα, που μόλις άφηνε να φανούν δύο σειρές κοντά κάτασπρα δόντια. Η αρχή είχε γίνει για να μείνει η Κατερίνα στο τμήμα. Θα πέρασαν 2-3 μέρες κι εξαφανίστηκε. Όταν ξαναγύρισε μετά από δυο βδομάδες ήταν μια άλλη, ένα κορίτσι με καταστρόγγυλο σαν ολόγιωμο φεγγάρι πρόσωπο με τη δροσιά των 20 χρόνων, χωρίς σεγκούνα και τσεμπέρι, με πανταλόνι και τα ταλαιπωρημένα απ' τα κλαριά μαλλιά της πλεγμένα σφιχτά σε δυο λεπτές κοτσιδούλες δεμένες με μια κόκκινη κλωστή κι από πάνω, λίγο λοξά, το δίκοχο. Ερχόταν απ' τα έμπεδα. Εκεί έμαθε να χειρίζεται όπλο, μα όπλο δεν είχε. Τότε, τέλη του 1947, αρχές 1948, στο Αρχηγείο Αγράφων, όπως και σ' όλο τον Δημοκρατικό Στρατό, τα όπλα δεν έφταναν για όλους τους μαχητές. Όπλα είχαν οι πιο παλιοί, οι πιο έμπειροι, που τα είχαν οι ίδιοι πάρει απ' το στρατό στις αλληπάλληλες μάχες που είχαν μαζί του. Οι νεοφερμένοι, όμως, από πού να τα βρουν; Όταν γίνονταν καμιά σύγκρουση που συμμετείχαν κι αυτοί σαν βοηθητικοί, προσπαθούσαν να οπλιστούν. Αν τύχαινε, μάλιστα, να έχουν λάφυρα, τότε φορτώνονταν τόσα, όσα μπορούσαν να σηκώσουν. Συνήθως, όμως, παίρναν διαταγή να τα παραδώσουν όλα και το δικό τους ακόμη όταν κάποιος άλλο τμήμα ετοιμαζόταν για επιχείρηση κι έπρεπε να είναι καλά οπλισμένο.

Η Κατερίνα, λοιπόν, ήταν άοπλη. Μόνον όταν ερχόταν η σειρά της να φυλάξει σκοπιά, τότε της δίναν και το όπλο, ένα γερμανικό μάουζερ. Είχε μάθει να το χειρίζεται και να σκοπεύει εξαιρετικά, να το λύνει και να το δένει γρήγορα με κλειστά τα μάτια. Ήξερε να υπολογίζει την ώρα με τ' αστέρια, επισημαίνοντας την απόσταση που θα «διάνυε» ένα άστρο με την περιστροφή της γης, ανάμεσα σε δυο καθορισμένα δέντρα. Σ' αυτό δε λάθευε ποτέ! Φύλαγε τη σκοπιά της τίμια μέχρι και το τελευταίο πεντάλεπτο. Κι όταν πα-

ρέδιδε τη σκοπιά, έτρεχε στον διοικητή να ελέγξει την ώρα με το μοναδικό ρολόγι που υπήρχε στο τμήμα, να δει αν πραγματικά φύλαξε όσο έπρεπε, μη τυχόν κι αδίκησε τον συναγωνιστή της. Στην ομάδα που ανήκε, έμαθε και τα πρώτα γράμματα. Τα εντελώς πρώτα. Όλοι οι συμμαχητές της την βοηθούσαν. Σιγά-σιγά άρχισε να διαβάζει και να γράφει τις πρώτες φράσεις κι έλαμπε απ' τη χαρά της. Της μάθαιναν και γεωγραφία και της διηγούνταν σαν παραμύθι την ιστορία της Ελλάδας για την τουρκοκρατία, για τους αρματολούς και τους κλέφτες, για τις επεμβάσεις των ξένων και τα τεχνάσματά τους. Πώς της άρεζε! Τα 'κουγε και τα τύπωνε όλα κι όταν δεν καταλάβαινε κάτι, διέκοπτε και ρωτούσε και ξαναρωτούσε. Η άγνοια και η αγνότητά της έθεταν τα πιο λογικά ερωτήματα.

- Πώς θέλτη να του πιστέψου ότι η Κουλουκουτρώνας μπήκε φυλακή αφού λέτε πως αυτός πάλιψι τσ' Τούρκους; Πώς υστέρας μπήκε φυλακή;

Όταν άκουγε για τις παλατιανές μηχανορραφίες, για τον βασιλιά που έφυγε με το χρυσό έξω απ' την Ελλάδα όταν ήρθαν οι Γερμανοί, δεν είχε τότε καμιά αμφιβολία, σφύριζε μόνον μέσ' απ' τα δόντια της.

- Πανάθεμά τουν τουν βασιλιά, να τουν πάρει κι στ' ανάθεμα να τουν πάει.

Όταν τελείωναν τα μαθήματα και κουκουλώνονταν να κοιμηθεί την άκουγες να μουρμουρίζει. Δεν έλεγε προσευχή, αναμασούσε όλα όσα της είχαν πει, τα ανέλυε, τα έκανε πιο κατανοητά γι' αυτήν και συγκρατούσε αυτά που θεωρούσε σπουδαιότερα. Εκεί, όμως, που η Κατερίνα γινόταν από μαθήτρια δασκάλα, ήταν όταν συζητούσαν για τη φτώχεια. Έπαιζε το γλωσσάκι της και δεν σταματούσε, τόσο πολύ ήταν χορτάτη απ' αυτήν. Το χωριό της, από πάππου προς πάππου, ήταν βουτηγμένο στη φτώχεια. Ανήκε στα караκουννοχώρια, τα «βουλιαγμένα στη λάσπη, μίζερα χωριά», που 'γραφε κι ο Καραγάτσης (1). Τα περί χορτασιάς, σχολείου, γιατρού και φαρμάκων, αυτά δεν είχαν τότε καμιά σχέση μ' αυτήν και το χωριό της. Και να τώρα που ετούτοι εδώ συζητάν πως ο κάθε άνθρωπος που γεννιέται έχει δικαίωμα να ζήσει κανονικά σαν άνθρωπος κι όχι οι πλούσιοι που τρων

απ' τους φτωχούς που μοχθούν· φτάνει, λένε, αυτή η αδικία. Όλα αυτά την βρήκαν την Κατερίνα ίσια στην καρδιά, σαν το ξυπνητήρι που χτυπάει να σε ξυπνήσει. Και σαν άρχισε να βγαίνει το μυαλό της απ' το λήθαργο, δούλεψε και το στόμα της και σταματημό δεν είχε.

- Κάντε ησσσυχία να σας πω ιγώ!

Πρόφερνε εκείνο το ησσσυχία με 4-5 σίγμα στη σειρά, τόσο παχιά και συρτά ακούγονταν.

- Ησσσυχία ν' ακούστι πως γιατρεύουν στου χουριό μ' τα σπυριά που βγάζουν τα πιδιά στου κιφάλι. Παίρνουμ' ένα φύλλο απ' τη σ'κιά κι του γεμίζουμε μαγαρισιά, μαγαρισιά απ' τουν άνθρωπου, σκιπάζουμε μ' αυτήν τα σπυριά κι απού πάνου του δένουμι μι πανιά. Αυτή την γιατρεία ξέρουμε μεις, άλλου φάρμακου δεν έχουμε. Την άκουγαν οι άλλοι κι ήταν τώρα η σειρά τους να μην μπορούν να την πιστέψουν. Μέρα με τη μέρα η Κατερίνα ξαναγεννιόταν σαν το λουλούδι που το πρωτοχτυπάει ο ήλιος. Η ίδια ζούσε αυτή την αλλαγή μ' όλη τη δύναμη της θέλησής της, ορμώμενη απ' το ένστιχτο ότι ανακάλυπτε τον κόσμο. Εντωμεταξύ γίνονταν απ' τους αντάρτες διεισδύσεις στον κάμπο όπου συμμετείχε κι αυτή, είχε κιόλας μαρουτοκαπνιστεί, και τότε η διοίκηση αποφάσισε να τη στείλει στη Σχολή Υπαξιωματικών, μια διάκριση πολύπλευρης εμπιστοσύνης προς αυτήν. Δεν το περίμενε κι απ' την αρχή έβαλε όλα τα δυνατά της ν' αποδείξει σε όλους ότι ήταν αντάξια της τιμής. Στις ασκήσεις επιστράτευε όλη την πονηριά, όλη την σβελτοσύνη και... το χιούμορ.

- Κατερίνα, εσύ είσαι εδώ και πρέπει να κατεβείς αυτή την πλαγιά, αλλά από ετούτη τη μεριά σε χτυπάει ένα οπλοπολυβόλο. Τι θα κάνεις;

- Άι και θα δεις συναγωνιστή διοικητή.

Στη στιγμή ξάπλωνε κάτω και κατρακυλούσε σαν βαρέλι διαγράφοντας ζικ-ζακ. Μόλις έφτανε κάτω φώναζε:

- Βγήκα ζωντανή!

Έσκαγαν τότε όλοι στα γέλια. Εκεί, όμως, που δυσκολευόταν ήταν τα θεωρητικά μαθήματα. Συνήθιζε ακόμη να σαλιώνει το μολύβι της όταν κρατούσε «σημειώσεις» κι αν κάτι δεν το καταλάβαινε ή δεν το πρόφτανε να το γράψει, έβαζε ένα σταυρό και στην ανάπαυλα σερνόταν σιγά-σιγά και

«Ας ανθίσουν εκατό λουλούδια»

παρακαλούσε να της το εξηγήσουν και να συμπληρώσουν τους σταυρούς.

- Άι, πέσμι λίγου δω, να τ' πάρει η ευκή, μι ξέφυγι.

Μπλέκονταν μέσα στη στρατιωτική ορολογία με τα αντερείσματα, τους πόρους και τους ατραπούς.

-Τι τα θέλουν αυτά; Ακούς «ατραπός» τον κατσικόδρομο κι «πόρους» του πέρασμα στου πουτάμι. Μ' γώ, τα ξέρω αυτά καλύτερα απ' τουν διοικητή κι τώρα αυτά θα μ' πιδέψουν κι θα μι φαν την ψυχή μ'; Έμαθε να διαβάζει και το χάρτη και να φτιάχνει μάλιστα μόνη της χάρτη. Να περνάει όλα τα υψώματα σ' ένα τόσο δα χαρτάκι, να τα μαζεύει μέσα σε κάτι γραμμούλες στενές, στρογγυλές, να σημειώνει τις εκκλησίες και τους μύλους, τα ποτάμια και τα γεφύρια τους.

Στη δημιουργία του το αντάρτικο πέρασε τεράστιες δυσκολίες, έλειπαν τα όπλα, οι τροφές, το ντύσιμο. Υπήρξαν μάχες που κρατήθηκαν με πέτρες γιατί δεν υπήρχαν σφαίρες. Ένα απ' τα φοβερότερα, όμως, ήταν η ξυπολησιά. Φοβερή το καλοκαίρι, να τρέχουν επάνω στις πέτρες και τ' αγκάθια με γυμνά τα πόδια, αλλά ανυπόφορη το χειμώνα με την παγωνιά και τα χιόνια. Στα Άγραφα, αρχές του 1948, υπήρχαν αντάρτες που τύλιγαν τα πόδια τους με ότι έβρισκαν, κασκόλ, πανιά κι από πάνω φορούσαν τις κάλτσες, αν υπήρχαν κι αυτές, γιατί σαν χαλούσαν οι αρβύλες τους τύχαινε εκείνη τη στιγμή να μην υπάρχει η δυνατότητα να αντικατασταθούν. Για ένα διάστημα έδωσαν κάτι παπούτσια φτιαγμένα ολόκληρα

από μαύρο γυαλιστερό λάστιχο που έδεναν μπροστά σαν σκαρπίνια. Αυτά ήταν ελαφρά στο περπάτημα, αλλά πάνω στα χιόνια και τα νερά γλιστρούσαν, ιδιαίτερα στις ανηφόρες. Τέτοια φόρεσε κι η Κατερίνα για ένα διάστημα. Φορτωμένη το γυλιό της, τις σφαίρες του οπλοπολυβόλου της ομάδας που τις μοιράζονταν όλοι, λαχάνιαζε να βγάλει την χιονισμένη πλαγιά. Χτυπούσε πρώτα τη μια της φτέρνα, στηριζόταν σ' αυτήν και με το άλλο πόδι της έκανε ένα βήμα μπροστά. Ζυγίζόταν λίγο κι έβλεπε τα «λακκάκια» να εμφανίζονται στα ξαναμμένα μάγουλά της. Καταλάβαινες ότι χαμογελούσε και ότι κάποιο λογάκι θα πετούσε. Ξεφούνιζε πραγματικά κάτι έξυπνα αστεία στις πιο ακατάλληλες στιγμές κι όλοι την φοβόνταν στον ανήφορο γιατί γελούσαν και κόβονταν τα πόδια τους. - Κατερίνα! Σταμάτα, Κατερίνα! της φώναζαν.

Σήκωνε τότε το κεφάλι να τους απαντήσει κι ωπ! γλιστρούσε πίσω στον κατήφορο. Είχε γίνει ο ανήφορος φόβητρο της Κατερίνας κι η Κατερίνα φόβητρο της διμοιρίας. Κι όταν τέλειωναν οι ασκήσεις και πιάνονταν όλοι στο χορό, κάποιος για να την πειράξει άρχιζε την «Καραγκούνα»:

*Αιντε Καραγκού-γκούνα, Καραγκούνα
άι σε σένα νε, σου πρόπουν τα σεγκούνια*
- Η Κατερίνα, η Κατερίνα μπροστά, φώναζαν όλοι.

- Τι τη θέλιτι την Κατερίνα μπρουστά; διαμαρτυρόταν αυτή. Πούντα τα σιγκούνια; Πάει τώρα, ότι φουράτι, φουράου κι γω. Οι μέρες περνούσαν, η Σχολή συνέχιζε την

εκπαίδευση, τελείωσαν κι οι εξετάσεις και η Κατερίνα ονομάστηκε υπαξιωματικός! Με μαύρο παντελόνι, μπλε αμπέχονο, λαστιχένια παπούτσια, δίκοχο πάνω απ' τα κοτσιδάκια και κατακίτρινα σιρίτια στους ώμους, λοξοκοίταζε στα τζάμια των σπιτιών της Ρεντίνας για να καθρεφτιστεί και μουρμούριζε:

- Άμα κατιβούμι προς τα κάτ' κι μι δουν τα κασίκια μ', θα προυγκίσουν σιαπάν! Τον Φλεβάρη του 1948, τα τμήματα του Αρχηγείου Αγράφων έφυγαν απ' την περιοχή και πέρασαν στην Όθρυ για επιχείρηση στον Αλμυρό. Όλα έγιναν με απόλυτη μυστικότητα. Στο χωριό Μολόχα βρισκόταν το Αναρρωτήριο του Αρχηγείου, διάφορα συνεργεία, η επιμελητεία και μερικές οικογένειες καταδιωκόμενων. Η φρούρηση και η υπεράσπισή τους ανατέθηκε στον ουλαμό των υπαξιωματικών και σε μερικές σκόρπιες ομάδες του τμήματος πληροφοριών. Ο ουλαμός μοιράσθηκε στα προωθημένα υψώματα προς τη μεριά του κάμπου για να φυλάξουν τα περάσματα. Η ομάδα όπου ήταν και η Κατερίνα έπιασε το κεντρικό ύψωμα που δέσποζε μπροστά-μπροστά. Έντεκα άτομα όλα κι όλα, έξι κορίτσια και πέντε αγόρια, μέσα σ' αυτά και ο «Τόμσον», ένα ξανθό γαλινομάτικο αγόρι απ' τον Πλάτανο του Αλμυρού, εντελώς ξυπόλυτο, εκείνα τα πόδια του ήταν πάντα φουσκωμένα και κατακόκκινα, με μοναδικό όπλο το αυτόματο «Τόμσον». Το αγαπούσε τόσο, που δεν το αντάλλαζε με κανένα άλλο. Το μήκος βολής του ήταν πολύ μικρό, 25-30 μέτρα, μπορούσε, δηλαδή, να το χρησιμοποιήσει από κοντά, σχεδόν εξ επαφής. Τον έλεγαν Τάκη, αλλά με τον καιρό κανένας δεν τον φώναζε με τ' όνομά του, του 'μεινε το «Τόμσον».

Ήταν σούρουπο όταν η ομάδα ανέβηκε στο ύψωμα, έστησε το οπλοπολυβόλο στην πιο κατάλληλη θέση, όπως είχαν μάθει στη Σχολή και τοποθετήθηκαν οι ακροβολιστές. Το ύψωμα ήταν ογκώδες, απ' τα δεξιά κατέληγε σ' ένα καρόδρομο απ' όπου μπορούσαν να εμφανισθούν τανκς και αυτοκίνητα με στρατό, κι απ' την άλλη πλευρά συνεχίζονταν τα υψώματα χαμηλώνοντας ομαλά. Από εκεί υπήρχε ο κίνδυνος να αιφνιδιαστεί η ομάδα από τις ομάδες καταδρομών, τα ΔΟΚ. Η κατάσταση ήταν πραγματικά κρίσιμη, το παν στηριζόταν στην άγνοια του αντιπάλου για την αποχώρηση του Αρχηγείου, γι' αυτό και οι 11 της ομάδας αποφάσισαν πως «πίσω δεν είχαν!».

Η νύχτα έπεσε πηχτή, συννεφιασμένη, αφέγγαρη, σκοτάδι μαύρο. Η Κατερίνα πήρε διαταγή να περιπολήσει μόνη της τη δεξιά πλευρά ως εκεί που ο δρόμος στρίβει και τυλίγει το ύψωμα. Θα ήταν 7-8 η ώρα όταν είπε εκείνο το «άι ιγώ φεύγου, άμα ακούσου κάτι θα ρίξου ν' ακούσιτι», έστριψε και χάθηκε. Ούτε για μια στιγμή

δεν πέρασε απ' το μυαλό κανενός πως η Κατερίνα που κατηφόριζε προς την κατεύθυνση του χωριού της θα μπορούσε να το σκάσει και να τους προδώσει. Αυτή η αγράμματη τσομπανοπούλα, το αγρίμι της ορφάνιας και της μιζέριας, που τώρα είχε γνωρίσει - έστω και μέσα απ' τον πόλεμο - έναν άλλον κόσμο, που της έμαθε να γράφει, της άνοιξε τα μάτια, την ανέδειξε υπαξιωματικό και της πρόσφερε αδελφσύνη, το είχε αποδείξει *πως ποτέ των ποτών* δεν θα πρόδιδε αυτό που είχε κερδίσει. Η ώρα ωστόσο περνούσε, τα αυτιά υπερτεντωμένα, τόσο που να πιάνουν και το φύλλο που το σήκωνε το αεράκι και το πετραδάκι που κατρακυλούσε, να πιάνουν και την ανάσα της γης. Πάνω στην κορυφή το κρύο περόνιαζε τους ακροβολιστές που κουνούσαν συνέχεια τα δάχτυλα των χεριών για να μην παγώσουν και να μπορούν να πατήσουν την σκανδάλη αν θα χρειαζόταν. Η ώρα έφτασε 10, 11, 12 μεσάνυχτα, επέστρεψε η περίπολος απ' την άλλη πλευρά κι απ' την Κατερίνα τίποτε, ούτε τουφεκιά, ούτε θόρυβος. Η ανησυχία στο... κόκκινο: Να χάθηκε; Να την έπιασαν και να μην πρόφτασε να πυροβολήσει; Όλες οι υποθέσεις ήταν πιθανές. Αποφάσισαν να κατέβει ο Τόμσον. Κατά τις τρεις το πρωί ακούστηκε η φωνή του σκοπού:

- Στάσου! Ποιος είσαι;

- Η Κατερίνα είμι.

- Σύνθημα! Παρασύνημα! Προχώρα!

Τσαφ, τσαφ, τσαφ εμφανίσθηκε λαχωνιασμένη.

- Μα τι έγινε, τι συνέβη κι άργησες τόσο;

- Δεν έγινε τίποτις! Πήρα του δρόμου-δρόμου απ' την άκρη-άκρη κοντά στα κλαριά, έφτασα εκεί που γυρίζει, βρήκα ένα μονουπάτι, του πήρα κι προухώρσα. Δεν άκσα, ούτε είδα τίποτις. Του μονουπάτι τραβούσι κουντά στου δρόμου. Είπα, κι δεν πάου πίου κάτ; Αν ίνι να 'ρθουν τι να τσι πιριμένου δω, να τσάρου χαμπάρι απ' την αρχή. Αφουγκράστηκα χίλιες φουρές, τίπουτις! Έσκυψα κάτου κι έβαλα τ' αυτί στη γης. Καμιά βουή. Κατάλαβα πως η ώρα πέρασι κι αποφάσισα να γυρίσου πίσου. Τώρα κι να ξικινήσουν απού κει που πήγα γω, δεν προυλαβαίνουν να φτάσουν, τσ'παίρνει η αυγή. Ακούσιτι που σας του λέου γω. Απόψι δεν υπάρχει τίποτις! Τα μέτρησα ούλα. Απόψι είναι ησσυυχία!

1) Μ. Καραγάτσης,

«Ο Συνταγματάρχης Λιάπκιν», εκδ. Εστία.

* Συμμετείχε στην Εθνική Αντίσταση καθ' όλη τη δεκαετία του 1940. Γύρισε παράνομα στην Ελλάδα με την ομάδα Μπελογιάννη και μετά την πολιτική προσφυγιά, έγραψε τρία βιβλία: «*Πέτρος Κόκκαλης*» (εκδ. Εστία), «*Τα αποπαιδα*» (β' έκδ. Αλεξάνδρεια) και «*Είναι μακρύς ο δρόμος για την Ιθάκη*» (εκδ. Αλεξάνδρεια, 2019).

Σκίτσο
του Ολλανδού
Hajo

είπαν και έγραψαν

Οι δομές των ΜΚΟ

Εσωτερικά ελιτίστικες, εξωτερικά δουλοπρεπείς

■ Στην πραγματικότητα οι ΜΚΟ δεν είναι καθόλου «μη κυβερνητικές». Οι χρηματοδοτήσεις που λαμβάνουν προέρχονται από κυβερνήσεις του εξωτερικού, τα μέλη τους εργάζονται ως ιδιωτικοί υπεργολάβοι των τοπικών κυβερνήσεων και/ή χρηματοδοτούνται από ιδιωτικά ιδρύματα που υποστηρίζονται οικονομικά από πολυεθνικές εταιρείες οι οποίες έχουν στενές σχέσεις με το κράτος. Συχνά συνεργάζονται ανοιχτά με κυβερνητικούς φορείς της χώρας τους και του εξωτερικού. Ο λαός της χώρας-έδρας των ΜΚΟ δεν ενημερώνεται για τα προγράμματά τους, όχι όμως και οι χρηματοδότες του εξωτερικού οι οποίοι «εξετάζουν» και «αξιολογούν» την απόδοση των ΜΚΟ με βάση τα δικά τους κριτήρια και συμφέροντα. Τα στελέχη των ΜΚΟ ουσιαστικά αυτοδιορίζονται και ένα από τα βασικά καθήκοντά τους είναι ο σχεδιασμός προτάσεων που θα τους εξασφαλίσουν χρηματοδότηση. Σε πολλές περιπτώσεις αυτό σημαίνει ότι οι ΜΚΟ πρέπει να διερευνούν ποια θέματα ενδιαφέρουν περισσότερο τις χρηματοδοτικές ελίτ της Δύσης και να διαμορφώνουν τις προτάσεις τους ανάλογα. Έτσι, τη δεκαετία του 1980, οι ΜΚΟ χρηματοδοτούνταν για την εκπόνηση μελετών και τη διατύπωση πολιτικών προτάσεων σχετικά με το ζητήματα όμως «ικανότητα διακυβέρνησης» και «δημοκρατικές μεταβάσεις», γεγονός που αντανάκλασε την ανησυχία των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων ότι η πτώση των δικτατοριών πιθανόν να οδηγούσε σε «ακυβερνησία» – δηλαδή σε μαζικά κινήματα που θα εμβάθυναν τον αγώνα τους και θα προέβαιναν σε μεταρρυθμίσεις του κοινωνικού συστήματος. Οι ΜΚΟ παρά τη ρητορική τους περί δημοκρατικής, λαϊκής βάσης έχουν καθαρά ιεραρχική δομή – με τον διευθυντή να έχει τον απόλυτο έλεγχο των προγραμμάτων, των προσλήψεων και των απολύσεων όπως και των αποφάσεων του ποιος τους χρηματοδοτεί για τις διάφορες διεθνείς συνδιασκέψεις. Η «λαϊκή τους βάση» είναι αυτοί που υπόκεινται στην ιεραρχία τους· οι τελευταίοι σπανίως βλέπουν τα χρήματα που συσσωρεύει η «δική τους» ΜΚΟ, δεν ταξιδεύουν στο εξωτερικό, ούτε παίρνουν τους μισθούς και τις απολαβές της ηγεσίας τους. Και το πιο σημαντικό, καμιά από τις αποφάσεις τους δεν μπαίνει ποτέ σε ψηφοφορία. Στην καλύτερη περίπτωση, μετά τα «μαγειρέματα» των συμφωνιών ανάμεσα στον διευθυντή και τους χρηματοδότες του εξωτερικού, το προσωπικό της ΜΚΟ θα οργανώσει κάποια συνάντηση με τους «ακτιβιστές της βάσης» για τους φτωχούς, για την έγκριση του προγράμματος. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ΜΚΟ δεν

είναι καν οργανισμοί με μέλη αλλά μια αυτοδιορισμένη ελίτ, η οποία, προφασισόμενη ότι τα μέλη της αποτελούν τους «ανθρώπινους πόρους» για τα λαϊκά κινήματα, στην πραγματικότητα τα ανταγωνίζονται και τα υπονομεύουν. Υπ' αυτή την έννοια, οι ΜΚΟ υπονομεύουν τη δημοκρατία καθώς αποσπούν από τα χέρια του ντόπιου λαού και των εκλεγμένων φυσικών ηγετών του τα κοινωνικά προγράμματα και τους αφαιρούν τη δυνατότητα του δημόσιου διαλόγου δημιουργώντας σχέσεις εξάρτησης με τους μη εκλεγμένους αξιωματούχους του εξωτερικού και τους γλοιώδεις ντόπιους αξιωματούχους τους. Οι ΜΚΟ υποθάλπουν μια νέα μορφή πολιτιστικής και οικονομικής αποικιοκρατίας υπό το πρόσχημα ενός νέου διεθνισμού. Εκατοντάδες άτομα κάθονται μπροστά τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές τους ανταλλάσσοντας μεταξύ τους μανιφέστα, προτάσεις και προσκλήσεις σε διεθνή συνέδρια. Συναντώνται σε πολυτελείς συνεδριακούς χώρους για να συζητήσουν τους τελευταίους αγώνες και προτάσεις με την «κοινωνική τους βάση» – το έμμισθο προσωπικό –, το οποίο στη συνέχεια αναλαμβάνει να περάσει τις προτάσεις τους στις μάζες μέσω διαφημιστικών εντύπων και ανακοινώσεων. Όταν εμφανίζονται οι χρηματοδότες από το εξωτερικό, τους πηγαίνουν «περιοδείες» για να εκθέσουν τα προγράμματά τους στους φτωχούς και να συνομιλήσουν με επιτυχημένους μικροεπιχειρηματίες (παραλείποντας την πλειοψηφία, που αποτυγχάνει από την πρώτη χρονιά). Το πώς λειτουργεί αυτή η νέα αποικιοκρατία δεν είναι δύσκολο να αποκρυπτογραφηθεί. Τα προγράμματα σχεδιάζονται με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές και τις προτεραιότητες των ιμπεριαλιστικών κέντρων και των ιδρυμάτων τους. Κατόπιν «πωλούνται» στις κοινότητες. Οι αξιολογήσεις γίνονται από και για τα ιμπεριαλιστικά κέντρα. Μετατοπίσεις των χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων ή κακές αξιολογήσεις έχουν ως αποτέλεσμα την απόρριψη ομάδων, κοινοτήτων, αγροτών και συνεταιρισμών. Όλοι πειθαρχούν και συμμορφώνονται στις απαιτήσεις των χρηματοδοτών και τους αξιολογητές των προγραμμάτων τους. Οι διευθυντές των ΜΚΟ, ως νέοι αποικιοκράτες, επιβλέπουν τη σωστή διαχείριση των πόρων και εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους στόχους, τις αξίες και την ιδεολογία των χρηματοδοτών.

Από το Βιβλίο των Τζέιμς Πέτρας-Χένρι Βελτμέγιερ:
«Η παγκοσμιοποίηση χωρίς μάσκα», εκδόσεις ΚΨΜ, 2005,
μετάφραση Όλγα Συκιώτη.

■ εν τέλει

Ο κορωνοϊός και ο Homo Deus

■ ΤΟΥ Μανώλη Μούστου

Ζούμε στιγμές σαν από ταινία επιστημονικής φαντασίας. Σαν να έχουμε μεταφερθεί μέσα στους «12 πιθήκους» ή στο «World War Z». Το σενάριο είναι ακραιφνώς δυστοπικό: ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε πανδημία τη νέα ίωση, οι κυβερνήσεις λαμβάνουν έκτακτα μέτρα για να προλάβουν την εξάπλωσή της, αναβάλλονται ταξίδια, εκ-

δηλώσεις, αθλητικά γεγονότα, περσόνες του star system ανακοινώνουν στο twitter ότι είναι φορείς, κλείνουν σχολεία και πανεπιστήμια ενώ ολόκληρες χώρες μπαίνουν σε καραντίνα. Και χιλιάδες νεκροί.

Ωστόσο, το πρόβλημα με τον κορωνοϊό έχει και μία έντονα υπαρξιακή διάσταση. Εδώ και πολλά χρόνια, ο δυτικός άνθρωπος έχει αναγορευτεί στον απόλυτο κυρίαρχο του Πλανήτη. Ο Homo Sapiens ανέβηκε λέβελ και έγινε Homo Deus (Άνθρωπος Θεός) με τη βοήθεια της Τεχνολογίας και της Επιστήμης. Αυτές οι δίδυμες αδερφές αποτελούν τις «θρησκείες» της εποχής μας εξασφαλίζοντας μακροζωία, ευημερία και ασφάλεια. Όλα τα μυστήρια μπορούν να απαντηθούν, όλες οι προκλήσεις μπορούν να αντιμετωπιστούν. Πάνω από όλα, ο σύγχρονος τεχνοπολιτισμός μάς έχει διασφαλίσει ότι όλα θα συνεχίσουν να λειτουργούν ρολόι και ότι δεν υπάρχει τίποτα πια που να μπορεί να σταθεί εμπόδιο στην Πρόοδο, την Αγορά, την Οικονομία, την Παγκοσμιοποίηση και την Επέκταση.

Και να που ένας κορωνοϊός, έναντι του οποίου ο άνθρωπος δεν έχει αναπτύξει ακόμα ανοσία, έρχεται να ταρακουνηθεί μεταξύ άλλων θέσφατα όπως τα παραπάνω. Ένα τόσο δα πραγματάκι, οριακά μέρος της έμβιας ύλης, που όσο και να παιδέψεις το μάτι σου δεν μπορείς να το δεις με το απλό μικροσκόπιο που έχουν τα περισσότερα μικροβιολογικά εργαστήρια.

Αυτός ο ιός με μία από τις πιο απλές δομές που υπάρχουν στη Φύση (μία μικρή πρωτεϊνική κάψουλα με λίγο γενετικό υλικό μέσα της) κατάφερε σε λίγους μήνες να σκορπίσει τον φόβο, να σφραγίσει ολόκληρες χώρες, να προκαλέσει κραχ στις διεθνείς χρηματαγορές και να μπλοκάρει την ελεύθερη μετακίνηση ανθρώπων και εμπορευμάτων ανά τον πλανήτη (πρακτικές που η καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση τηρεί ευλαβικά τα τελευταία 30 χρόνια).

Πιο πολύ από όλα, ο κορωνοϊός διαλύει την αλαζονεία μας και μας υπενθυμίζει με έναν τρόπο βίαιο και σοκαριστικό το φθαρτό της ύπαρξης του ανθρώπου πάνω στην Γη. Αλλά και κάτι ακόμα. Τα κέρδη των Αγορών δεν μπορούν να μπαίνουν πάνω από τα δημόσια νοσοκομεία και η Υγεία μας δεν μπορεί να θεωρείται εμπόρευμα που πουλιέται και αγοράζεται στα Χρηματιστήρια από μία χούφτα πολυεθνικές. Διαφορετικά, την κρίσιμη στιγμή βρίσκεσαι χωρίς ΜΕΘ και χωρίς θεράπων γιατρό.

Θα πει κανείς: «τέτοιες κουβέντες θες να ανοίξουμε τώρα;» Σύμφωνα. Τώρα είναι η ώρα να κρατήσουμε μία ψύχραιμη και υπεύθυνη στάση, προσπαθώντας να «φρενάρουμε» την εξάπλωση του ιού. Όμως, όταν τελειώσει όλο αυτό το ιογενές τσουνάμι και αφού μετρήσουμε τις «πληγές» μας και ξανασταθούμε στα πόδια μας πρέπει να δούμε τα πράγματα αλλιώς. Να αναστοχαστούμε συλλογικά τις προτεραιότητές μας και να δούμε ξανά τι πρέπει να σημαίνουν έννοιες όπως δημόσια υγεία, πρόδος, ανθρωπιά.